

Zirgu Vārds

Nr. 3 (36)

2010. gada marts-aprīlis

**Kausi
čempioniem**

**Zirgaudzētāju
paveiktais**

Erzelis Roki.
Daces Štrausas foto

18. starptautiskā
lauksaimniecības,
lopkopības, mežkopības
un lauku celtniecības
IZSTĀDE

8.–11.
APRĪLIS
Darba laiks 10-17

PAVASARIS₂₀₁₀

Izstāžu komplekss "Rāmava"

Izstādes

ģenerālsponsors:

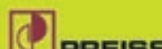
Hipolīzings

Izstādi rīko SIA A.M.L. sadarbībā ar
LR Zemkopības Ministriju,
SIA Hipolīzings un LTRK

LATVIJAS
TIRDZNIECĪBAS
UN RŪPNIECĪBAS
KAMERA

Izstādi atbalsta:

Izstāžu komplekss "RĀMAVA"

Valdlauči, Ķekavas pag., LV-1076

Tālr. +371 67600409; +371 67620351

Fakss +371 67600447

E-pasts: izstade@aml-ramava.lv

www.aml-ramava.lv

Satiksme:

12. un 23. maršruta autobusi,
mikroautobusi

Rīga - Ķekava, Rīga - Baloži
līdz pieturai "Valdlauču centrs"
Bauskas ielā

Notikums, kurš priecīgs

Gads tikai sācies, bet, šķiet, ka viens no tā labākajiem notikumiem jau ticis izbaudīts. Manuprāt, tas bija Latvijas ziemas čempionāts ar programmā iekļauto poniju jāšanu. Tiešām, ikviena skatītāja sejā parādījās smaids, kad startēja vismazākie jātnieki. Jāpriecājas par to, ka Latvijas Jātnieku federācija, pateicoties Mārites Pintes enerģijai, izveidoja jaunu sekciju un deva iespēju sevi apliecināt. Jā, bet cik gadu šīs mīļās, bižainās meitenes paliks jāšanas sportā. Vai ilgi viņas spēš tā lolot un atbalstīt vecāki, vai pietiks spēka sporta klubiem?

Valsts šobrīd dzen izmisumā mūs katru atsevišķi un visus kopā, palielinot nodokļu slogu, samazinot finansējumu tam, kam tas būtu tik ļoti nepieciešams, arī bērnu sportam.

Ir sporta veidi, kuri jau kopš padomju laikiem turpina gadu no gada savu panākumu gaitu un godam nopelna valsts vai dažu valsti lielāko sponsoru atbalstu. Visu cieņu, jo viņi ar saviem rezultātiem ir nopelnījuši līdzdalību olimpiskajās spēlēs, pasaules un Eiropas čempionātos. Bet ne jau vienmēr tā notiek. Ir sporta veidi, kam ļoti grūti nokļūt līdz virsotnei, tomēr tie ir lielām ļaužu grupām svarīgi savās ikdienas apliecināšanās norisēs un mūsu tautas tradīciju turpināšanā sportā. Varētu minēt vairākus, bet nevēlos riskēt, kādu šajā uzskaitījumā aizmirstot. Taču viens no tiem ir jāšanas sports. Ļoti īpašs, jo te nepietiek tikai nopirkt krosenes un pāri treniņtērpu, lai ar darbu līdz pēdējiem sviedriem sevi iznestu pasaulē. Te vajadzīgs arī zirgs, kurš atbilstošā līmenī maksā simtos tūkstošu latu. Var jau sacīt, - nenodarbojieties ar to jāšanas sportu, kam tas vajadzīgs. Varbūt nav vajadzīgs valsts augstākajiem sporta ierēdņiem, jo te par mazu naudu nevar tikt līdz pasaules medaļām. Bet ir vajadzīgs cilvēkiem. Tiem, kuri zirgus mīl. Tiem, kuru šobrīd ļoti apdraudētais bizness ir zirgu audzēšana.

Latvijas neatkarības gados it kā izveidota ļoti stabila un skaidra sporta finansēšanas sistēma. Tomēr to balstīt tikai uz rezultātu ir kļūdains. Jābūt lielākam valsts atbalstam arī tiem jauniešiem, kuri vēlas nevis nokļūt narkomānu vai dzērāju skaitā, bet strādāt, cīnīties. Pārāk daudz šobrīd uzkrauts ģimenēm, un īpaši tas ir tādos sporta veidos kā jāšana. Kad skeletoņa braucēju Dukuru ģimenes tēvs intervijās stāsta, ka pārdevis zemes gabalu, lai viņa dēli varētu trenēties un startēt, es domāju par to, kāpēc mums ir tik daudz akciju slimu bērnu atbalstam, bet tik maz vai nekā – veselīem un gribasspēka pilniem bērniem. Ne katram ir tāds tēvs kā Dainis Dukurs. Taču tāpēc nedrīkst bērniem atņemt iespēju darīt to, ko viņi vēlas. Nāk un nāks uz Latvijas stalliem bērni, kuri glāstīs, baros, kops zirgus. Viņi ir atvērti vispozitīvākajām emocijām pret pasauli, bet daudziem no viņiem pietrūks tās naudas, kas, tautu mokot ar nodokļu palielināšanu, tiek tērēta deputātu, valsts ierēdņu, dažādu ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu saistītu uzņēmumu padomju locekļu algām. Tā dzīvojam... Aizņemamies naudu, lai atražotu nomenklatūras dumjības, nevis lai palīdzētu tautai dzīvot.

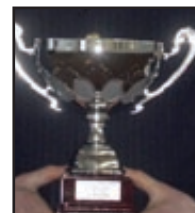
Dace Millere

Šajā numurā

LATVIJĀ

Ziemas čempioni saņem kausus

Aizvadīti Latvijas Jātnieku federācijas rīkotā Latvijas ziemas čempionāta trīs posmi, un kopvērtējuma līderi saņēma skaistus kausus..... **4.-8. lpp.**

ĀRZEMĒS

Pasaules kausa izcīņa

Informācija par Pasaules kausa izcīņas posmu sacensībām šķēršļu pārvarēšanā un iejādē, gaidot finālsacensības aprīlī **17.-19. lpp.**

VĒSTURE

Senās gudrības

Terakotas zirgu armija un antīkie priekšraksti zirgu sagatavošanas mākslā **21. lpp.**

PERSONĪBA

Alda Šuvcāne

Jātniece un trenere, kurai dzīvē ir trīs mīlestības: zirgi, grāmatas un tautas dejas **28.-29. lpp.**

ARHITEKTŪRA

Zirgu galvas fasādēs

Arhitektūras pētnieks Jānis Zilgalvis stāsta par celtnēm ar zirgu galvu rotājumiem **30.-31. lpp.**

ZIRGAUDZĒTĀJIEM

Aizvadītajā gadā paveiktais

Abas Latvijas zirgaudzētāju organizācijas stāsta par 2009. gadā paveikto, nosaucot labākos vērtēšanas rezultātus vairākos kritērijos **34.-36. lpp.**

Laikraksts Zirgu Pasts, izdevējs Equus partneri. Iespiests Dardedze hologrāfija.

Iznāk reizi mēnesī.

Dace Štrausa – projekta vadītāja +371 26258326, Dace Millere – galvenā redaktore +371 29117718
Inese Ruskule – redaktore +371 26479579, Jolanta Lapīņa – redaktore, mārketingas +371 26544243
Nadina Zavadilika – foto +353 861922762, Maija Gališa – maketētāja.

Elektroniskā pasta adrese: info@zirgupasts.lv.

Adrese pasta sūtījumiem:

Latvijas Zirgaudzētāju biedrība, avīzei Zirgu Pasts, Republikas laukumā 2, Rīga, LV-1010.

Informācijas publicēšana un izmantošana pieļaujama, ievērojot LR autortiesību likumdošanu un atsaucoties uz Zirgu Pastu kā avotu un/vai darba autoru. Jebkāda cita veida informācijas publicēšana, pavairošana un izmantošana komerciālos nolūkos bez SIA Equus partneri rakstveida atļaujas aizliegta un uzskatāma par autortiesību pārkāpumu.

Latvijas ziemas čempionāts

Dace Millere

Kleisti, 6.-7. marts, konkūrs

Sporta centrā *Kleisti*, Rīgā notika Latvijas Jātnieku federācijas organizētās Latvijas ziemas čempionāta noslēdzošā, trešā posma sacensības šķēršļu pārvarēšanā vispārējā konkurencē, poniju jāšanā un amatieriem. Sportisti saņēma godalgas un prēmijas gan par izcīnīto vietu šajā posmā, gan skaistus kausus – pirmo trīs vietu ieguvēji par labāko guvumu Latvijas ziemas čempionāta kopvērtējumā.

Par 2010. gada Latvijas ziemas čempioniem konkūrā **kļuva**: Laura Penele no z/s *Lielceri* (bērni līdz 16 g. v.), Santa Šteinberga no SK *Quattro* (juniori līdz 18 g. v.), Linda Viša no z/s *Liepenes* (jaunie jātnieki līdz 21 g. v.), Ģirts Bricis no JSK *Sport de Lux* (pieaugušie), Ģirts Bricis ar *Lady Lora* no JSK *Sport de Lux* (zirgi līdz 5 g. v. vai startē pirmo sezonu), Ģirts Bricis ar *Gleznu* no JSK *Sport de Lux* (zirgi līdz 6 g. v.), Alvīne Paštore no Saldus JSS (ar 1 gr. ponijiem), Rēzija Rumpe no Saldus JSS (ar 1. un 2. gr. ponijiem) un Kārlis Blauberis no z/s *Tīraīnes stalli* (amatieriem).

Latvijas Jātnieku federācijas

prezidents **Agris Blaus** vērtē aizvadīto sacikšu sēriju:

– Domāju, ka gan sportisti, gan visi Latvijas Jātnieku federācijas biedri un zirgu īpašnieki, kā arī līdzjutēji ir apmierināti ar šāgada Latvijas ziemas čempionāta trīs posmu norisi. Neskatoties uz dažkārt nelabvēlīgiem laika apstākļiem, sacensības noritēja pēc pilnas programmas, un dalībnieki bija ieradušies kuplā pulkā, lai risinātos patiešām interesanta cīņa. Arī rezultāti ir labi visās sportistu un zirgu vecuma grupās. Maršruti, kurus veidoja Sergejs Šakurovs, bija paredzēti gan jātnieka un zirga darbības stila vērtējumam, gan arī bija jāveic klasiskie konkūri, pakāpeniski no posma uz posmu palielinot to sarežģītības pakāpi. Gribu uzsvērt to, ka, manuprāt, federācija šobrīd ir nonākusi pie optimālās vērtējuma formulas, iedibinot vairākas konkurences, gan atbilstoši zirgu vecumam, gan jātnieku meistarībai, kā arī pirmoreiz uzdrošinoties sarīkot atsevišķi sacīkstes ponijiem un amatieriem. Domāju, ka tas attaisnojās, un bija interesanti arī skatītājiem.

Māra Millera foto

Latvijas Jātnieku federācijas prezidents Agris Blaus sveic Ģirtu Brici ar uzvaru Latvijas ziemas čempionāta kopvērtējumā. To sportistam ar dažādiem zirgiem izdevās sasniegt trīs nominācijās.

Māra Millera foto

Ziemas čempionāta kopvērtējuma kausu ieguvēji sacensībās ar piecus gadus veciem zirgiem (no kreisās): – otrās vietas ieguvējs Jānis Rimeiks, uzvarētājs Ģirts Bricis un trešās vietas īpašniece Anda Zvirgzdiņa.

Godalgas saņēmušas Alvīne Paštore un Sabīne Siliņa.

Māra Millera foto

Kausu ieguvējas kopvērtējumā startā ar 1. un 2. grupas ponijiem (no kreisās): otrās vietas ieguvēja Zane Meimane, uzvarētāja Rēzija Rumpe, LJF Poniju jāšanas sekcijas vadītāja Mārīte Pinte un trešās vietas īpašniece Anna Šellere.

Latvijas ziemas čempionāts

III posms

Konkūrs

Vārds, uzvārds	Zirga vārds	Īpašnieks	Komanda	Rezultāts
Maršruts nr. 1 (šķēršļu augstums līdz 110 cm, ar pārleķšanu, piedalās bērni līdz 16 g. v.)				
1. Karlīne Ciemiņa	Vaipers	K. Ciemiņa	z/s Tiraines staļļi	4 s.p./42,45 s
2. Kristīne Ruštane	Smillas j-kdze	K. Ruštane	z/s Tiraines staļļi	7 s.p./49,66 s
3. Monika Cālīte	Karmena	P. Šlegelmilha	SK 333	p.m. 4 s.p.

Maršruts nr. 2 (šķēršļu augstums līdz 120 cm, ar pārleķšanu, piedalās juniori līdz 18 g. v.)

1. Santa Šteinberga	Giness	S. Šteinberga	SK Quattro	4 s.p./66,44 s
2. Linda Viša	Lode	V. Kociņa	z/s Liepenes	5 s.p./72,80 s
3. Katrīna Barčevska	Korlandos	E. Treibergs	SC Kleisti	8 s.p./62,91 s

Maršruts nr. 3 (šķēršļu augstums līdz 125 cm, ar pārleķšanu, piedalās jaunie jātnieki līdz 21 g. v.)

1. Kristīne Egle	Concorde	K. Egle	JSK Sport de Lux	0 s.p./36,38 s
2. Kristīne Egle	Longa	K. Egle	JSK Sport de Lux	8 s.p./28,34 s
3. Linda Viša	Arons	L. Viša	z/s Liepenes	8 s.p./38,54 s

Maršruts nr. 4 (šķēršļu augstums līdz 110 cm, ar pārleķšanu, piedalās zirgi līdz 5 g. v. vai zirgi, kas startē pirmo sezonu)

1. Ģirts Bricis	Lady Lora	K. Ansons	JSK Sport de Lux	0 s.p./36,98 s
2. Dainis Ozols	Alibi	D. Ozols	LPJSK	4 s.p./32,60 s
3. Jānis Celmiņš	Haino-Hanss	G. Celmiņa	z/s Vecpūķi	8 s.p./43,09 s

Maršruts nr. 5 (šķēršļu augstums līdz 120 cm, ar pārleķšanu, piedalās zirgi līdz 6 g. v.)

1. Ģirts Bricis	Glezna	L. Liepiņa	JSK Sport de Lux	0 s.p./40,87 s
2. Andis Vārna	Quirasi	D. Bērziņa	SK Quattro	0 s.p./41,20 s
3. Ģirts Bricis	Esmeralda	J. Rimeiks	JSK Sport de Lux	8 s.p./43,78 s

Maršruts nr. 6 (šķēršļu augstums līdz 125 cm, ar džokeri uz laiku)

1. Guntars Siliņš	Kalgari	J. Mežnieks	JSK Mežstrazdiņi	42 p./40,51 s
2. Līga Pētersone	Dreifs	SIA Princis	SIA Princis	42 p./40,92 s
3. Linda Ansule	Lemons	L. Ansule	z/s Tiraines staļļi	42 p./43,84 s

Maršruts nr. 7 (šķēršļu augstums līdz 140 cm, ar pārleķšanu)

1. Ģirts Bricis	Kongo	T.Reznuka	JSK Sport de Lux	0 s.p./78,22 s
2. Guntars Siliņš	Kalgari	J. Mežnieks	JSK Mežstrazdiņi	4 s.p./75,78 s
3. Aleksandrs Šakurovs	Girs	SC Kleisti	SC Kleisti	8 s.p./69,37 s

Poniju jāšana

Maršruts nr. 1 (vadības maršruts, sacensības uz atzīmi)

Atzīmi „teicami” saņēma Sabīne Siliņa ar Šokolādi (SK Bajāri) un Natālija Jurkute ar Prēriju (Lietuva).

Maršruts nr. 2 (šķēršļu augstums līdz 45 cm, divās fāzēs)

1. Alvīne Paštore	Prērija	Saldus JSS	Saldus JSS	0 s.p./24,69 s
2. Natālija Jurkute	Prērija	Saldus JSS	Lietuva	0 s.p./27,11 s
3. Monta Pareiza	Džipsijs	Saldus JSS	Saldus JSS	0 s.p./31,50 s

Maršruts nr. 3 (šķēršļu augstums līdz 85 cm, divās fāzēs)

1. Rēzija Rumpe	Tango	Saldus JSS	Saldus JSS	0 s.p./30,27 s
2. Anna Šellere	Les Parīze	O. Šellere	JSK Atēna	0 s.p./31,70 s
3. Zane Šteinberga	Ruanda	Saldus JSS	Saldus JSS	0 s.p./31,76 s

Amatieri

Maršruts nr. 1 (šķēršļu augstums līdz 105 cm, ātruma)

1. Mareks Samohvalovs	Quandella	S. Samohvalova	JSK RVA	0 s.p./50,43 s
2. Kārlis Blauberģs	Amaretto	A. Blauberģa	z/s Tiraines staļļi	0 s.p./55,85 s
3. Vita Glinska	Kalifs-V.	V. Glinska	SIA Princis	0 s.p./57,14 s

Maršruts nr. 2 (šķēršļu augstums līdz 110 cm, ar pārleķšanu)

1. Jolanta Lapiņa	Glazūra	J. Lapiņa	JSK RVA	0 s.p./32,68 s
2. Kristīne Baradovska	Corinte	A. Luse	SIA Princis	0 s.p./34,72 s
3. Kārlis Blauberģs	Kadiljaks	A. Blauberģa	z/s Tiraines staļļi	4 s.p./39,94 s

Māra Millera foto

Dainis Ozols izcīnīja otro vietu noslēdzošā posma sacensību jaunzirgu maršrutā.

Māra Millera foto

Jolanta Lapiņa ar Glazūru amatieru konkurencē kopvērtējumā ieguva otro vietu, bet trešā posma sacensībās augstākajā maršrutā uzvarēja.

Māra Millera foto

Mareks Samohvalovs no amatieriem bija labākais trešā posma pirmajā maršrutā.

Latvijas ziemas čempionāts

Novēlu turpināt iesākto!

Dainis Līvmanis,
sacensību galvenais tiesnesis

Aizvadīts vēl viens Latvijas ziemas čempionāts, un man kā tiesnesim ir vēlēšanās paust savas domas par šīm sacensībām.

Daudz darba sacensību sekretariātam sagādāja pirmā posma pieteikumi, īpaši tas attiecināms uz junioriem un jaunajiem jātniekiem. Daudzi sportisti neizprata atšķirību starp „bez ieskaitei” un „ārpus konkurences”. Te nu talkā jānāk sportistu treneriem, un tas ir jāizskaidro pirms pieteikumu nosūtīšanas sacensību organizatoriem. Šajā sezonā bērni, juniori un jaunie jātnieki konkurencē var startēt vairākās vecuma grupās tikai ar nosacījumu, ka katrā vecuma grupā startē ar citu zirgu. Šīm izmaiņām noteikumos bija daudz pretinieku, tomēr vairākums to uzskatīja par pareizu, un tāds bija Treneru padomes lēmums. Tomēr pēc otrā posma daži treneri (Maira Leja, Mairis Penelis) vērsās ar lūgumu pie LJF vadības mikstināt šos ierobežojumus. Par to drīzumā būs jālemj Treneru padomei. Īsumā priekšlikuma būtība ir šāda – vajadzētu atļaut startēt konkurencē ar vienu zirgu vismaz divās vecuma grupās, bet titula izcīņa (LR ziemas un vasaras čempions, LJF kausa ieguvējs u.c.) ar šo zirgu vienas sezonas laikā būtu atļauta tikai vienā, sezonas sākumā pieteiktajā vecuma grupā. Tas nozīmētu, ka katrā vecuma grupā dalībnieku būtu vairāk, viņi visi cīnītos par vietām un balvām.

Liels bija mans pārsteigums, ka joprojām daži jātnieki un treneri neredz atšķirību starp formulējumu „jātnieki līdz 16 gadiem” un „līdz gada beigām, kad paliek 16 gadi”. Par to esmu rakstījis *Zirgu Pasta* iepriekšējos numuros un atbildējis daudziem sportistiem personīgi e-pastā, draugiem.lv, citos portālos un privātās sarunās. Līdzīga situācija bija arī ar amatieru pieteikumiem. Runa pat nav tik daudz par neizpratni, cik par sportistu un viņu pārstāvju (vienalga, vecāku vai treneru) godaprātu. Varbūt nepamanis, ka esmu par jaunu vai vecu. Ja pamanis, teikšu, ka pārpratu, ja nepamanis un paveiksies, – varbūt izcīnīšu godalgotu (nepelnīti) vietu. Vai tiešām dažiem jātniekiem ir pazudusi kauna sajūta?!

Patīkamais šajā čempionātā bija tas, ka visos posmos kopumā bija pietiekami daudz dalībnieku. Uzskatu, ka Latvijā joprojām ir daudz labu jaunzirgu, kuras

Montu Pareizu par otro vietu kopvērtējumā sveic LJF Poniju jāšanas sekcijas vadītāja Mārīte Pinte un sacensību galvenais tiesnesis Dainis Līvmanis.

mēs vērtējam arī ar atzīmēm. Pozitīvs bija lēmums, ka stila maršrutu vērtēšanā tika iesaistīta iejādes trenere un tiesnese Anita Mangale. Prieks par to, ka LJF radusi iespēju sarīkot ieskaitei sacensības amatieriem un poniju jātniekiem. Poniju jātnieku sacensībās labsirdīgus smaidus varēja redzēt ne tikai skatītāju, bet arī tiesnešu sejās. Garš ceļš līdz augstākās meistarības virsotnēm ejams poniju jātniekiem, no kuriem daži bija tikai piecus gadus veci. Dažādu iemeslu dēļ ne visi jātnieki turpinās iesākto, taču tie, kas to darīs, savā pieredzes krājumā nesīs līdzīgu to, ko mēs saucam par jāšanas kultūru. To varēja redzēt, kaut vai vērojot, cik rūpīgi saskaņotas vairākiem bija zirga ekipējuma un jātnieka apģērba krāsas. Par to vislielākais paldies jāsaņem visām

poniju jātnieku trenerēm un Poniju sekcijas vadītājai Mārītei Pinte. Meistarības līmenis gan nav pārāk augsts, taču tie ir tikai pirmsākumi, un uzskatu, ka ieguldītais darbs nesīs augļus tālākā nākotnē.

Dalībnieku skaits junioru un jauno jātnieku konkurencē bija neliels un tas kontekstā ar izmaiņām noteikumos ir pašsaprotami. Labi atceros, kā bieži teicis Dainis Ozols, – labāk maz jātnieku, bet lai lec augstāk. Dainim var piekrist, ja gribam redzēt mūsu jātniekus labi startējam arī starptautiskās sacensībās. Es arī uzskatu, ka labāk būtu redzēt četrus, piecus juniorus, kuri varētu lēkt 130 cm (piemēram), nekā 30 juniorus, kuri tīri var izlekt tikai 115 cm augstus maršrutus. Diemžēl jātnieku skaits nav liels, un līdz 130 cm juniori pagaidām netiek. To nespēj arī jaunie jātnieki. Maršruti nebija pārāk grūti un tas, ka, noslēdzošajā posmā maršrutu bez soda punktiem nav spējīgs veikt neviens dalībnieks, protams, nepriecē.

Par pieaugušajiem var teikt „Rietumu frontē bez pārmaiņām”. Andis Vārna un Kristaps Neretnieks Latvijas čempionātā ļoti nesaspringst, jo mērķi ir augstāki – labi nostartēt starptautiskās sacensībās. Pēdējo divu gadu laikā Latvijas ziemas un vasaras čempionātos labi un stabili startēja Guntars Siliņš. Šoreiz tikpat stabili nostartēja Ģirts Bricis, uzvarot trijās kategorijās, ko izdarīja ļoti pārliecinoši. Nedomāju, ka Guntars būtu sācis jāt sliktāk. Vienkārši šogad vairāk labu zirgu ir Ģīrtam.

Novēlu ikvienam jātniekam labu zirgu un vēlēšanos, lai cik arī grūti mums būtu, turpināt iesākto!

Startē Maira Leja ar Arbaletto.

Latvijas ziemas čempionāts

Kopvērtējums pēc III posmiem

Konkūrs

Vārds, uzvārds **Komanda** **I p.** **II p.** **III p.** **Kopā**

Bērni līdz 16 g. v.

1. Laura Penele	z/s Lielceri	20	14	7	41
2. Karlīne Ciemiņa	z/s Tiraines staļļi	8	10	20	38
3. Šarlote Lamberte	Telfas	18	16	-	34
3. Monika Cālīte	SK 333	-	18	16	34

Juniori līdz 18 g. v.

1. Santa Šteinberga	SK Quattro	18	20	20	58
2. Linda Viša	z/s Liepenes	20	18	18	56
3. Marija Dubrovskā	SC Kleisti	16	14	-	30

Jaunie jātnieki līdz 21 g. v.

1. Linda Viša	z/s Liepenes	20	20	18	58
2. Kristīne Egle	Egļu ģim.	18	16	20	54
3. Vija Ceriņa	SK Quattro	12	14	10	36

Pieaugušie

1. Ģirts Bricis	JSK Sport de Lux	18	18	20	56
2. Guntars Siliņš	JSK Mežstrazdiņi	16	20	18	54
3. Kristaps Neretnieks	SC Kleisti	20	12	14	46

Zirgi līdz 5 g. v. vai, kas startē pirmo sezonu

1. Ģirts Bricis ar Lady Lora	JSK Sport de Lux	20	18	20	58
2. Jānis Rimeiks ar Robless	SK Montepals	16	20	14	50
3. Anda Zvirgzdiņa ar Pokeru	SC Kleisti	14	10	24	

Zirgi līdz 6 g. v.

1. Ģirts Bricis ar Gleznu	SK Sport de Lux	16	14	20	50
2. Andis Vārna ar Quirasi	SK Quattro	-	20	18	38
3. Jānis Rimeiks ar Robless	SK Montepals	18	18	-	36

Poniju jāšana

Ar 1. grupas ponijiem

1. Alvīne Paštore	Saldus JSS	18	20	20	58
2. Monta Pareiza	Saldus JSS	20	18	18	56
3. Sabīne Siliņa	SK Bajāri	16	16	14	46

Ar 1. un 2. grupas ponijiem

1. Rēzija Rumpe	Saldus JSS	14	16	20	50
2. Zane Meimane	Imakas	20	18	9	47
3. Anna Šellere	Telfas	-	20	18	38

Amatieri

1. Kārlis Blaubergs	z/s Tiraines staļļi	18	12	14	44
2. Jolanta Lapiņa	JSK RVA	-	20	20	40
3. Vita Glinska	SIA Princis	12	18	10	40

Māra Millera foto

Andis Vārna kopvērtējumā un trešajā posmā ieguva otro vietu startā ar sešus gadus veciem zirgiem.

Māra Millera foto

Gaidām vēl lielāku aktivitāti vasarā

Latvijas Jātnieku federācijas Poniju jāšanas sekcijas vadītāja, pati arī lielākos panākumus guvušo Saldus Jāšanas sporta skolas audzēkņu trenere **Mārīte Pinte** vērtē pirmo sezonu, kurā arī vismazākajiem jātniekiem tika dota iespēja piedalīties valsts ziemas čempionāta trīs posmos:

– Sacensību norisi vērtēju ļoti atzinīgi. Bija redzams, ka ar katru posmu dalībnieku skaits kļuva lielāks – pievienojās gan jauni sportisti, gan jauni poniji. Patīkami, ka pirmajā posmā arī vismazākos jātniekus nenobaidīja lielais sals. Lieliska bija sacensību atmosfēra, jātnieku vidū valdīja ļoti draudzīga un saliedēta noskaņa, katrs dzīvoja līdz katram citam. Sākums mūsu jaunās sekcijas darbā ir

ļoti pozitīvs. Domāju, ka vasaras sezonā būs vēl lielāka aktivitāte un piedalīsies arī kaimiņvalstu sportisti. Piemēram, jau tagad otrajā posmā startēja Igaunijas sportiste, trešajā posmā vēlējās piedalīties Lietuvas komanda, taču ceļā viņiem salūza autotransports un bija jādodas atpakaļ. Piedalījās tikai viena meitene, kura individuāli bija izbīdījusies ātrāk, un, lai ceļš nebūtu mērots velti, piedāvājām viņai startam vienu no saviem ponijiem. Kaimiņi ir patiešām sajūsmināti par mūsu sacensību maršrutiem un rūpēm, kādas tiek veltītas tieši bērniem. Apbrīnojams ir arī vecāku atbalsts un entuziasms, vedot bērnus uz treniņiem, palīdzot viņiem sacensībās. Atliek tikai vēlēt, lai mūsu kopīgais darbs tikpat labi turpinātos!

Startē Ģirts Bricis ar Lady Lora, ar ko gūta uzvaru kopvērtējumā piecus gadus vecu zirgu konkurencē.

Māra Millera foto

Kausu ieguvēja startā ar 1. grupas ponijiem (no kreisās): uzvarētāja Alvīne Paštore, LJF Poniju jāšanas sekcijas vadītāja Mārīte Pinte un trešās vietas ieguvēja Sabīne Siliņa.

Latvijas ziemas čempionāts

Jāizdara pareizie secinājumi

Dace Millere

Sacensību maršrutus Latvijas ziemas čempionātā veidoja **Sergejs Šakurovs**, rūpējoties par to, lai tie ar katru posmu kļūtu sarežģītāki, bet arī būtu piemēroti zirgu sportiskajai sagatavotībai ziemas periodā. Kā sportisti tika galā ar viņa dotajiem uzdevumiem?

– Veidojot maršrutus, mana iecere bija maksimāli ērti uzbūvēt maršrutus jaunzirgiem, īpaši piecgadīgajiem, bet mazliet vairāk prasīt no jātniekiem, sevišķi konkurencē līdz 18 un 21 gadiem. Pieaugušo jātnieku konkurencē nebija mērķa izveidot īpaši sarežģītus maršrutus, jo tā jau nebija atļase izlasei uz pasaules čempionātu... Šķēršļu ar maksimālo atļauto augstumu katrā maršrutā bija minimāli, jo ir skaidrs, ka mums nav tādu zirgu, kas var pārvarēt augstākos maršrutus, un grūtākie konkūri tiem vēl priekšā vasaras sezonā. Kopumā vērtējot, man šķiet, ka tieši trešajā posmā zirgi nebija tik labi sagatavoti kā divos iepriekšējos. Domāju, ka tam par iemeslu nebija fakts, ka maršrutu augstums nedaudz palielinājās nekā sākumā, bet spor-

Jānis Rimeiks ar Roblessu bija otrie kopvērtējumā startā ar piecus gadus veciem zirgiem.

tisti paši pieļāvuši kļūdas treniņu procesā. Taču tieši tam, lai novērtētu šo procesu, ir paredzēti ziemas čempionāta posmi – lai novērtētu savu līmeni konkrētajā brīdī, izdarītu pareizus secinājumus un

Anda Zvirgzdiņa kopvērtējumā trešā startā ar piecus gadus veciem zirgiem.

varētu veiksmīgi startēt vasaras sezonā. To arī ceram, jo vairākiem jātniekiem ir plāns piedalīties Pasaules kausa izcīņas posmos, kas būs viņu nozīmīgākie starti.

Vārds uzvarētājiem

Ģirts Bricis: – Ziemas čempionāts aizvadīts pozitīvi. Zirgi labi lēca. Latvijas līmenī konkurence ir tāda, kāda nu tā ir. Andis Vārna nestartēja augstākajos maršrutos, tāpēc godalgas sadalījām mēs ar Kristapu Neretnieku un Guntaru Siliņu. Tuvojoties vasaras sezonai, izjutās sadarbībā ar zirgiem viss ir kārtībā, un treniņu procesā šobrīd ir izdarīts tas, kas bija iespējams. Patlaban man ir desmit sacensību zirgu – septiņi savi un trīs citu saimnieku. Prieks par paveikto, un ir ko darīt tālāk.

Linda Viša: – Šogad Latvijas ziemas čempionāts bija noorganizēts labāk, nekā iepriekšējās sezonās. Īpaši patika otrais posms ar vācu tiesneša līdzdalību, kurš sniedza vērtējumu stila maršrutos. Jozefs Šummers nepazīna mūs personīgi, tāpēc varēja objektīvi novērtēt katru sniegumu. Vienīgais, ko varētu vēlēt, lai sacensību programma tiktu sastādīta tā, ka nebūtu

sacensību vietā jāpavada diena no agra rīta līdz vēlam vakaram. Saprotu, ka nav viegli to izdomāt, tomēr varbūt tas ir iespējams. Kopumā esmu ļoti apmierināta ar pašas sasniegto, vēl jo vairāk tāpēc, ka ziemā man nav iespēja trenēties manēžā. Cik nu varu, tik trenējos ārā, un tagad sniegums bija līdz ceļiem. Tāpēc tad, kad zirgi sajuta zemi zem kājām, arī tie jutās priecīgi un startēja no visa spēka.

Laura Penele: – Manuprāt, šis ziemas čempionāts bija izdevies. Arī es startēju labi, un labi jutos zirga mugurā. Bet visvairāk mani apmierināja pirmajā posmā sasniegtais, jo abos nākamajos tā bija vairāk veiksmes nevis pašas sasniegtais. Daži no galvenajiem konkurentiem nepiedalījās, un tā es kļuva par kopvērtējuma uzvarētāju šajā grupā.

Santa Šteinberga: – Protams, esmu ļoti priecīga un apmierināta ar saviem rezultātiem. Paldies treneriem,

kuri palīdzēja man to sasniegt – Mairai Lejai, Sergejam Šakurovam, Dainim Ozolam (ar kura zirgu Giness tagad startēju) un Andim Vārnai, kurš ir mans pašreizējais treneris. Viņi manā sagatavošanā ieguldījuši lielu darbu un pacietību. Arī pati intensīvi un nopietni gatavojos, un darbs atmaksājās. Ar katru čempionāta posmu maršruti kļuva arvien sarežģītāki, kas ir ļoti pareizi, bet arī mani zirgi bija arvien labāk sagatavoti. Tāpat pašai ar katru startu pieredze aug, un distancē jutos arvien pārliecinātāka.

Karline un Vaipers saprotas

Inese Ruskule

Karline Ciemiņa uzvarēja Latvijas ziemas čempionāta trešajā posmā konkurencē bērniem līdz 16 gadu vecumam. Ar jāšanas sportu viņa nodarbojas tikai divus gadus, bet jau sasniegti diezgan veiksmīgi rezultāti. Meitene atceras, ka viņas pirmais treniņš noticis 2008. gada 18. janvārī zemnieku saimniecībā *Tīraines stalli*, kas atrodas Mārupes novadā. Pirmā trenere bijusi Laima Lāce. Sākumā tika apgūtas jāšanas sporta prasmes ar nomas zirgiem, taču drīz vien tika iegādāts arī melns skaistulis vārdā Vaipers. Šis zirga liktenis bijis raibs un brīžiem ne ļoti patikams, kamēr tas nonāca sportistes un viņas vecāku īpašumā.

Viena no iepriekšējām Vaipera īpašniecēm **Iveta Sarmanova** atceras: „Kad Vaipers deviņu mēnešu vecumā no čigāna rokām nonāca mūsu saimniecībā, tā stāvoklis bija nožēlojams, kā saka tautā – vieni kauli un āda. Zirgs ar tik skumjām actiņām skatījās uz mani, bet pati sev es apsolīju, ka uzaudzēšu Vaiperu par mīlu un brašu ērzeli. Diezgan drīz ērzēlens atkopās. Ar mācīšanu nebija nekādu problēmu, tas

bija ļoti gudrs un apķērīgs. Kad Vaiperu pārdevām, krietni ilgi nezināju, kā viņam klājas un kur tas īsti atrodas, taču, pateicoties internetam, iepazinos ar Karlīni. Tagad sekoju visam līdz, priedājos par katru Karlīnes un Vaipera sasniegumu, jo viņi abi ir sākuši visu no nulles.”

Patreiz Karlīni trenē pieredzējuši sportiste **Anna Stafecka**, kura par meiteni saka: „Sportiste apveltīta ar apbrīnojamu gribasspēku, ļoti neatlaidīga. Kad Karlīne nopirka Vaiperu, pēc pirmajiem lekšanas treniņiem grūti bija iedomāties viņu lecām 110 cm maršrutus, jo tas bija vienkāršs nomas zirdziņš bez sportiskām ambīcijām. Bet Karlīnei ambīcijas ir *par diviem*, un tā viņi ir jau kaut ko sasnieguši. Protams, tas ir tikai mazs solītis sportiskajā karjerā, bet viņiem viss vēl iespējams, ja Karlīne ņems vērā trenera teikto.”

Ikdienā Karlīni atbalsta viņas vecāki, jo mūsdienās zirga uzturēšana nav lēts prieks. Pati sportiste atzīst, ka cītīgi turpinās trenēties un kāpt pa sporta karjeras kāpnēm, regulāri piedaloties konkūrā sacensībās.

Latvijas ziemas čempionāts iejādē

I posms

Kleisti, 20. februāris

Lielā balva

1. Terēze Rozenberga	Zalve	SC Kleisti	62,13%
----------------------	-------	------------	--------

Vidējā balva I

1. Inga Bistrova	Traum-Furst	JSK Amber	66,31%
2. Olga Šakurova	Regtaims	SC Kleisti	63,51%
3. Agnese Kukaine	Luga	JSK Temperaments	62,97%

Mazā balva

1. Terēze Pētersone	Kivi	JSK Mežstrazdiņi	65,35%
2. Agnese Kukaine	Luga	JSK Temperaments	64,47%
3. Olga Šakurova	Giness	SC Kleisti	62,98%

III grupas shēma

1. Kristīne Lisovska	Sir Lancelot	SC Kleisti	64,80%
2. Guna Vasiljeva	Holda	SIA ZA Kocēni	63,43%
3. Agnese Kukaine	Lambordžini II	JSK Temperaments	63,33%

II grupas shēma

1. Līga Mieze	Lambordžini II	JSK Temperaments	67,54%
2. Nellija Nulle	Giness	SC Kleisti	66,81%
3. Everita Daubure	Heksandrs	SC Kleisti	66,23%

II posms

13. marts, Jaunmārupe

Lielā balva

1. Terēze Rozenberga	Zalve	SC Kleisti	58,79%
----------------------	-------	------------	--------

Vidējā balva I

1. Inga Bistrova	Traum-Furst	JSK Amber	65,96%
2. Terēze Pētersone	Kivi	JSK Mežstrazdiņi	62,02%
3. Gundega Krīgere	Kvatro	JSK Temperaments	59,39%

Mazā balva

1. Agnese Liepiņa	Linza	SC Kleisti	66,67%
2. Kristīna Rozīte	Brodors	LLU	64,91%
3. Agnese Kukaine	Luga	JSK Temperaments	63,68%

III grupas shēma

1. Agnese Kukaine	Lambordžini II	JSK Temperaments	64,44%
2. Lāsma Stanke	Linda	JSK Temperaments	62,22%
3. Gundega Krīgere	Donnerwelle	JSK Temperaments	62,14%

II grupas shēma

1. Agnese Kukaine	Londay Light	JSK Temperaments	66,78%
2. Hanna Fišere	Actros	z/s Lielceri	64,56%
3. Nellija Nulle	Giness	SC Kleisti	64,00%

Kopvērtējums pēc diviem posmiem

Lielā balva

1. Terēze Pētersone	Zalve	SC Kleisti	120,92%
---------------------	-------	------------	---------

Vidējā balva I

1. Inga Bistrova	Traum-Furst	JSK Amber	132,77%
2. Terēze Pētersone	Kivi	JSK Mežstrazdiņi	123,64%
3. Gundega Krīgere	Kvatro	JSK Temperaments	120,02%

Mazā balva

1. Agnese Kukaine	Luga	JSK Temperaments	128,15%
2. Terēze Pētersone	Kivi	JSK Mežstrazdiņi	127,72%
3. Olga Šakurova	Giness	SC Kleisti	125,00%

III grupas shēma

1. Agnese Kukaine	Lambordžini II	JSK Temperaments	127,77%
2. Gundega Krīgere	Donnerwelle	JSK Temperaments	123,61%
3. Lāsma Stanke	Linda	JSK Temperaments	120,55%

II grupas shēma

1. Nellija Nulle	Giness	SC Kleisti	130,81%
2. Līga Mieze	Lambordžini II	JSK Temperaments	129,65%
3. Sanita Dombrovska	Kameja	z/s Reiteri	128,44%

Foto no Karlīnes Ciemiņas arhīva

Dagdas novadā rikšotāji skrien arī ziemā

Inese Ruskule

Ziema ir gadalaiks, kad zemniekiem nav jāveic lauku darbi. Līdz ar to rikšotāju audzētāji vairāk laika var atlicināt zirgu trenēšanai. Tiesa gan, šogad ziemu var saukt par bargu. Taču, neskatoties uz to, Latvijā esošie rikšotāju zirgu audzētāji un treneri spēja zirgus sagatavot sacensībām.

Šogad ziemas periodā rikšotāju sacensības norisinājās divas reizes Dagdas novadā. Vienas no tām 27. februārī rīkoja SIA *Brīvība*, otras 6. martā – zemnieku saimniecība Čādi uz pagājušajā gadā izveidotā skrejceļa.

Prieks organizēt

Anatols Viškurs, SIA *Brīvība* direktors, atzina, ka sacensības noritēja ļoti labi. Laika apstākļi bija atbilstoši, arī skatītāju bija daudz. Jāatzīst, ka visi braucieni bija spraigi, un tikai pie finiša taisnes varēja skaidri noteikt, kurš ir brauciena uzvarētājs. Patiesi prieks par to, ka sacensību dalībnieki bija ieradusies salīdzinoši kuplā skaitā. Vislielākais gandarījums, ka beidzot piedalījās sportists no kaimiņvalsts – Lietuvas. Meistarbraucējs Jons Zakšausks uz Dagdas muižas parkā izveidotā skrejceļa nebija startējis tieši 20 gadus. Šogad kontakti ar Dagdas

braucējiem atjaunoti. Tagad tikai atliek tos uzturēt un braukt vienam pie otra ciemos un startēt sacensībās. Anatols Viškurs saka, ka labprāt vedīs SIA *Brīvība* piederošos zirgus uz rikšotāju sacensībām Lietuvā, jo īpaši uz pierobežas pilsētām – Dusetiem un Zarasai.

Svētku noskaņojumu papildināja Jeļenas Stašules ģimenes sagatavotais priekšnesums, kura laikā sacentās divi ragavās iejūgti poniji. Vienu no ponijiem vadīja Sniegbaltīte, bet otru – Salatēvs. Sacenšoties izrādījās, ka ātrāks ir Sniegbaltītes vadītais ponijs, kas bija krietni mazāks nekā otrs. Priekšnesuma laikā gan lielos, gan mazos skatītājos atplauka smaids. Savukārt Jeļena Stašule ar šo priekšnesumu gribēja parādīt to, ka arī poniji var sacensties rikšos, un ar šiem mazajiem zirgiem var startēt arī bērni.

Lielu pateicību SIA *Brīvība* direktoram izsaka Cīblas novada braucējas par to, ka viņš rada iespēju nodrošināt zirgu transportēšanu uz sacensībām bez maksas. Tas mūsdienās ir liels atbalsts.

Kreisajā pusē – Anita Beitāne ar Idili, labajā – Vilhelmine Vegnere ar Mario.

Poniju brauciens.

SIA *Brīvība*, 27.02.10 (distance 1600 m)

I brauciens	Zirgs	Komanda	Rezultāts
Anita Beitāne	Idile, KR*	SIA Brīvība, Dagdas nov.	2:25,8
Vilhelmine Vegnere	Mario, AR**	Cīblas nov.	2:26,4
II brauciens			
Anita Beitāne	Pia's, Devil, AR	SIA Brīvība, Dagdas nov.	2:26,6
Jeļena Stašule	BWT Experience, AR	Rēzeknes nov.	2:45,5
III brauciens			
Jons Zakšausks	Volden S Elet, AR	Zarasai, Lietuva	2:12,4
Mareks Brokāns	Patric Gate, AR	Gulbenes nov.	2:13,2
IV brauciens			
Jeļena Stašule	Gubernators, OR***	Rēzeknes nov.	3:09,1
Sandra Soikāne	Princis, KR	Cīblas nov.	3:18,8
V brauciens			
Mareks Brokāns	Power Gate, AR	Gulbenes nov.	2:24,1
Anita Beitāne	Balāde, KR	SIA Brīvība, Dagdas nov.	2:24,8
VI brauciens			
Anita Beitāne	Pia's Devil, AR	SIA Brīvība, Dagdas nov.	2:24,1
Vilhelmine Vegnere	D.R.S Freeiq, AR	Cīblas nov.	2:26,9
Distance Rikšošana seglos			
Mareks Brokāns	Patric Gate	Gulbenes nov.	2:28,7
Kristīne Stašule	BWT Experience	Rēzeknes nov.	2:42,6
Sandra Soikāne	Princis	Cīblas nov.	2:49,1

* Krievijas rikšotājs; ** Amerikas rikšotājs; *** Orlova rikšotājs

Anitas Beitānes gandarījums par uzvarām.

Ineses Ruskules foto

Viens no spraigākajiem braucieniem. Vadībā Jons Zakšausks ar Volden S Elet, otrais – Mareks Brokāns ar Patric Gate.

Trīskārša uzvara

Vislielākais prieks šajās sacensībās bija Dagdas novada rikšotāju braucējai Anitai Beitānei, jo viņa sacensībās uzvaras garšu izbaudīja trīs reizes, trijos braucienos būdama ātrākā. Ikdienas darbs SIA *Brīvība* stallī Anitai vainagojies ar teicamiem rezultātiem šajās sacensībās.

Anita Beitāne saka: „Esmu ļoti gandarīta. Tik smagi cīnījies trīs nedēļas treniņos pa kupenām, ka brīžiem jau izmisumā nolaidās rokas. Nervozēja un trakoja zirgi, bet beigās tomēr noskrēja salīdzinoši labi. Ātrums nebija rekordliels, taču tas jau ir cits stāsts...” Anitas Beitānes aprūpē šobrīd ir trīs rikšotāji, divi no tiem ir Krievijas

šķirnes un viens – Amerikas šķirnes rikšotājs.

Sacensību noteikumu pārkāpumi

Lielākoties sacensību dalībnieki ievēro noteikumus. Tas priecē, jo šis ir viens no sporta veidiem, kur notiek arī negadījumi. To apzinās mūsu rikšotāju braucēji, un gandrīz visi sacensību dalībnieki ievēro pašu svarīgāko noteikumu – lietot ķiveri skrējiena laikā. Tikai vienam dalībniekam šajās sacensībās nebija ķiveres.

Neprofesionālu apdzīšanas manevru veica Jeļena Stašule, kas gandrīz izraisīja divriču sadursmi. Situāciju glāba tas, ka Anita Beitāne spēja ātri noturēt savu zirgu. Neviena no braucējām un neviens no zirgiem neguva traumas. Taču tas ietekmēja šī, otrā brauciena rezultātus, kas varēja būt daudz labāki, jo starts bija ļoti straujš. Lai šāda situācija neatkārtotos, rikšotāju braucējiem tomēr precīzi būtu jāievēro sacensību noteikumi.

Sacensības z/s Čādi, 6.03.10 (distance 1600 m)

I brauciens, z/s Čādi kausa izcīņa				Rezultāts
Ruta Neiberga	Sirel, AR	p/s Vigas, Garkalnes nov.		2:21,8
Vilhelmine Vegnere	Mario, AR	Ciblas nov.		2:22,3
Nikolajs Galiļejevs	Poēma, AR	z/s Čādi, Dagdas pag.		2:31,4
II brauciens, meistarbraucēja Alberta Rutka ceļojošā kausa izcīņa				
Nikolajs Galiļejevs	Kallis, AR	z/s Čādi, Dagdas pag.		2:27,1
Vilhelmine Vegnere	D.R.S Freeiq, AR	Ciblas nov.		2:33,1
III brauciens, p/s Vigas kausa izcīņa				
Amanda Straujupa	La Fer, AR	p/s Vigas, Garkalnes nov.		2:12,2
Mareks Brokāns	Patric Gate, AR	Gulbenes nov.		2:12,9
Māris Ežmalis	Vivi Sempre, AR	p/s Vigas, Garkalnes nov.		2:17,6
IV brauciens, Magnum kausa izcīņa				
Tatjana Šnura	Marion, AR	p/s Vigas, Garkalnes nov.		2:17,3
Mareks Brokāns	Power Heart, AR	Gulbenes nov.		2:17,4
Nikolajs Galiļejevs	BWT Shandi	z/s Čādi, Dagdas pag.		2:20,2
V brauciens, finālbrauciens, Dagdas novada kauss				
Amanda Straujupa	La Fer, AR	p/s Vigas, Garkalnes nov.		2:17,1
Mareks Brokāns	Patric Gate, AR	Gulbenes nov.		2:17,4
Tatjana Šnura	Marion, AR	p/s Vigas, Garkalnes nov.		2:20,2

Ineses Ruskules foto

Anatols Viškurs steidz sveikt Lietuvas braucēju ar uzvaru braucienā.

Tatjanas Martinsones foto

Amanda Straujupa ar La Fer.

Tatjanas Martinsones foto

Piekšplānā – Mareks Brokāns ar Patric

Agnese: Zirgi ir mana dzīve

Inese Ruskule

Viena no labākajām Latvijas iejādes sportistēm **Agnese Liepiņa** par sevi stāsta: „Lai kas arī turpmāk nenotiktu, bez zirgiem nekad vairs nespēju iztikt. Tā ir mana dzīve.”

Gados daudz vecāki Agneses audzēkņi dodas uz treniņu pie jaunās sportistes ar prieku, jo viņa prot iemācīt jātniekam rast harmoniju ar zirgu.

Agneses dzīve saistīta ar zirgiem kopš bērnības, jo mamma – Ginta Vilde bija iejādes sportiste, kura savu ikdienu vadīja Kleistu sporta bāzē. Tāpēc arī mazā Agnese stallī jutās kā savās mājās. Kad sākās skolas laiks, meitene pati iestājās Kleistu jāšanas sporta sekcijā un pati arī mēroja ceļu no skolas līdz bāzei ar autobusu. Agnese atzīst, ka vecāki viņu nav lutinājuši. Tās meitenē ieaudzināja vēlmi pašai izcīnīt savus mērķus, ko viņa arī turpina šodien.

Pirmā skola, pirmie zirgi...

Kā jau visi tolaik, arī Agnese sāka savas jāšanas sporta gaitas Kleistu mācību grupā, kur tolaik treneri bija Uldis Šāberts un Indra Gabaliņa. Pēc gada viņa sāka trenēties konkūrā pie Indras, kas meitenei ļoti patika. Viens no mīļākajiem zirgiem tolaik bija ķēve vārdā Strauja. Bija arī pašai savs zirgs Žanis, ar kuru viņa trenējās pie Isaka Novruzova, jo mērķis bija kļūt par veiksmīgu konkūra sportisti.

Viss tā turpinājās līdz Ziemassvētku pasākuma organizēšanai Kleistos, kur bija jādemonstrē figurālā jāšana. Agnese arī piedalījās šajā pasākumā, kurā viņu kā talantīgu iejādes jātnieci pamanīja Astrīda Belovzorova. Lai arī pati meitene ļoti vēlējas turpināt konkūra jātnieces karjeru,

viņai bija neērti atteikt pieredzējušajai treneri. Agnese pārgāja uz iejādes grupu un sāka trenēties pie Astrīdas Belovzorovas uz sirmā Sapņa, ko Agnese vienmēr mīli uzrunāja par Susuriņu.

Šodien Agnese ir ļoti pateicīga treneri un Sapnim par to, ka viņi abi kopā iemācīja jaunajai jātniecei pamatiemaņas. Trīs gadu laikā tika iemācīta arī attieksme pret zirgiem, kā arī tas – kā izjust harmoniju kopā ar zirgu. Kad pamatiemaņas bija apgūtas, vajadzēja zināšanu latīņu pacelt augstāk. Agnese sāka jāt uz sirmā Arābu šķirnes zirga vārdā Gorņaks. Pati jātniece atzīst, ka šis zirgs viņai arī bija labs skolotājs savā temperamentīgā rakstura dēļ.

Ar nākamo zirgu Vairogu Agnesei saistījās jau nozīmīgāks laika posms, jo tika izcīnītas daudzas uzvaras un gūta liela pieredze. Sākotnēji Vairogs bija konkūra zirgs, ar kuru startēja tolaik viena no vadošajām Latvijas jātniecēm – Rinalda Vanaga. Taču Vanagu uzaicināja turpināt jāšanas sporta karjeru ārzemēs. Agnese jau bija pievērsusi savu uzmanību Vairogam, tāpēc arī ieminējās treneriem, ka vēlas ar šo zirgu pamēģināt iejādi.

Sākumā gan visi treneri bija pret šo ideju, taču jau pēc neilga laika Agneses jaunais partneris bija Vairogs, pateicoties Astrīdai Belovzorovai un mammai. Ar Vairogu sākās arī jauns posms. Tāpēc, ka Agnese sāka trenēties pie Kristīnes Lisovskas, kurai viņa ir pateicīga par to, ka papildināja iemācīto pie treneres Belovzorovas, īpaši liekot uzsvaru uz ārējo jātnieka un zirga izskatu, kā arī visu nepieciešamo, kas jāievēro sacensībās. Šajā sporta karjeras posmā Agnese sāka regulāri piedalīties gan Latvijas, gan arī ārzemju sacensībās ne tikai ar Vairogu, bet

Māra Millera foto

Agnese Liepiņa saņem balvu par otro vietu konkursā Latvijas labākais jātnieks 2009. iejādē pieaugušo konkurencē.

Agnese Liepiņa

- **Dzimusi:** Rīgā, 1983. gada 29. martā.
- **Ģimenes stāvoklis:** neprecējusies.
- **Izglītība:** Rīgas 69. vidusskola, Biznesa augstskola *Turība* – Tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmumu vadība (ceļojuma konsultants, organizators un gids).
- **Sporta klase** (uz 1.01.2010.): sporta meistara kandidāte.

Foto no Agneses Liepiņas arhīva

Iesildē ar Lordonu.

Foto no Agneses Liepiņas arhīva

Agnese ar Sapni.

Agnese: Zirgi ir mana dzīve

Turpinājums no 13. lpp.

Pati Agnese atceras to shēmas X burtiņu, pie kura Linza apstājusies vienos no saviem pirmajiem mačiem. „Linza bija ļoti nervoza ķēve. Ar laiku zirgs kļuva nosvērtāks un mierīgāks. Mūs abas vēl vairāk satuvināja Linzas nagu karsonis. Tas bija nopietns negadījums. Izlasīju grāmatā padomu, ka nagu karsoni palīdz novērst pelēko mālu kompreses. Mālus gan neatradu tādos daudzumos, kā man vajadzēja, tomēr sameklēju baltās smiltis. Vēdu tās boksā, laistīju ar ūdeni un pati arī tīrīju boksus. Tādā veidā nagu karsonis tika novērsts un varējām atsākt sporta gaitas. Tagad Linzai ir nepieciešama speciāla barība, kā arī kalšana, ko nodrošinu viņai par saviem līdzekļiem,” stāsta Agnese. Ar Linzu viņa negribētu vairs šķirties, jo abas kļuvušas par nešķiramu tandēmu. Un diez vai Linza vēlēties pieņemt kādu citu jātnieku, zinot tās raksturu brīdī, kad Agnese sāka ar to strādāt.

Latvijā nav viegli, taču ārzemēs nav vēlēšanās dzīvot

Līdztekus sportistes karjerai Agnese ieguvusi arī augstāko izglītību augstskolā

Turība – tūrisma jomā. Tagad gan viņa atzīst, ka labprāt studētu medicīnu, taču labi apzinās, ka tad zirgi paliktu otrajā plānā, jo medicīnas studēšana ir ļoti laikietilpīgs process. Agnese tāpēc dod priekšroku zirgiem. Zirgi bija, ir un būs, pat ja pašai būs no kaut kā jāatsakās. Tas taču ir jauki, ka, ieejot stallī, ikviens no četrkājainajiem draugiem sagaida savu jātnieci ar sasveicināšanās zviedzienu. Agnese ir pateicīga liktenim par to, ka satikusi savu mīloto cilvēku, kuram zirgi nav sveši. Šā gada jūlijā Agnese mīs laulības gredzenus ar Mārci Dedzi, kurš pirms neilga laika arī nodarbojās ar jāšanas sportu. Taču abi tagad nevar būt zirdzinieki, – kādam ģimene jāuztur arī finansiāli. Strādājot ar zirgiem, daudz nevar nopelnīt. Par sakrāto naudu vispirms rodas vēlme aizbraukt uz sacensībām. Agnesei ļoti paveicies ar savu ģimeni, kura nodrošina finansiālo atbalstu, lai viņa varētu startēt sacensībās, un tādu atbalstu nav sniedzis neviens. Viņa pateicas arī Latvijas Jātnieku federācijai, SIA *Wilde Transports*, Jānim Drullem, Inesei Pūpolai, Lindai, agrofirmai *Tērvete*, jo bez atbalstītājiem mūsdienās nav iespējams startēt sacensībās ārpus

Latvijas. Agnese atzīst, ka piedalītos kaut vai visās Eiropas iejādes sacensībās, ja būtu finansējums, jo, startējot ārzemēs, var gūt ļoti lielu un noderīgu pieredzi. Pievēršot lielu uzmanību konkūram, jārupējas arī par iejādes disciplīnas attīstību valstī. Ļoti labi, ka šogad Latvijas Jātnieku federācijas kausa izcīņas iejādes posmi tiks rīkoti dažādās norises vietās, nevis kā ierasti vienuviet – Kleistos. Tas ievieš daudzveidību. Būtu lietderīgi, ja uz iejādes sacensībām varētu uzaicināt arī ārzemju tiesnešus.

Protams, Agnesi aicinājuši braukt startēt citās valstīs ārzemju treneri. Toskait arī Dr. Dīters Šūle, kurš Agneses ģimeni mīļi uzņēma savā stallī pirms Eiropas čempionātiem un sniedza padomus, vadot treniņus. Viņš ir arī viens no jātnieces skolotājiem, ar kuru sportiste sazinās vēl joprojām, un kurš iemācījis viņai sacensību laikā domāt par trim svarīgākajām lietām – laukumu, zirgu un pašu jātnieku, viss pārējais ir jāaizmirst. Taču Agnese ir patriotiski noskaņota un vēlas palikt Latvijā, jo negrib šķirties no saviem zirgiem, visus jau nepaņemsi līdzi...

Daces Štrausas foto

Daces Štrausas foto

Piešķirts finansējums laukuma būvniecībai

Diāna Dadzīte, Alberta koledžas studente

Janvārī apstiprināts jāšanas sporta kluba *Demora* projekts laukuma būvniecībai. Tagad notiek dokumentu noformēšana, lai sāktu projekta realizēšanu. Kopējais projekta budžets ir 10 098 lati, no kuriem 90% veido publiskais finansējums, tātad no JSK *Demora* līdzekļiem nepieciešams ieguldīt 1010 latu. Atlikusī naudas summa, kas nepieciešma laukuma būvniecībai, tiks rasta no zemnieku saimniecības *Demora*, kas arī pieder JSK *Demora* īpašnieci Gelintai Egendorfai.

Gelinta Egenderfa saka: „Esam ļoti priecīgi, ka mums taps labs un kvalitatīvs smilšu laukums. Saimniecības teritorijā ir salīdzinoši slapja augsne, tāpēc gandrīz trīs gadalaikus jājam apvidū, un tas jau nav īsts sports. Laukuma izmēri nav paredzēti sacensību rīkošanai, taču treniņiem būs pietiekoši – 20x55 metri.

Gelinta Egenderfa.

Tas nozīmē, ka agrā pavasarī jau būsīm formā un vēl rudenī varēsim trenēties. Ceram uz sportisko izaugsmi.” Projekts zirgu izjāžu laukuma labiekārtošanai tika iesniegts 2009. gada augustā biedrībā

Ziemeļkurzemes biznesa asociācija.

JSK *Demora* dibināts 2006. gadā. Aktīvākā sportiste ir saimniece Gelinta, kura pagājušajā sezonā startēja sacensībās ar šķēršļu augstumu līdz 125 cm, bet citi kluba biedri piedalījās konkūros ar šķēršļu augstumu līdz 100 cm. Patlaban klubā ir 25 biedri, un dalības maksa mēnesī ir divi lati. Sakrātā dalības maksa tiks izmantota, lai klubs iestātos par biedru Latvijas Jātnieku federācijā.

Sporta kluba jaunieši sākuši jaunu projektu, kas jau apstiprināts ar finansējumu 6500 eiro apjomā – *Zirgi vienojošais spēks*. Projekta mērķis ir piesaistīt jauniešus no bērnu namiem un jauniešus invalīdus, kuri tiks iepazīstināti ar zirgiem un jāšanas sportu. Jauniešiem būs iespēja iestudēt priekšnesumus ar zirgiem, zīmēt un veidot figūriņas. Kad darbs tiks paveikts, priekšnesumi un jaunrades darbi tiks demonstrēti dažādās Kurzemes pilsētās.

Treniņšacensības Lielceros

Jolanta Lapiņa

Lielceri, 27. februāris, iejāde

Latvijas vadošā iejādes sportiste Airisa Penele savā saimniecībā *Lielceros*, Rīgas rajonā aktīvi rīko iejādes treniņšacensības. Jau pagājušajā gadā šeit risinājās vairākas treniņšacensības, kas jaunos sportistus turpmākajā sezonas daļā iedrošināja startiem ārpus sava stalla. Arī šogad *Lielceru* stallos rit aktīvs darbs. Iejādes prasmes apgūst ne tikai iejādes sportisti, bet arī jaunie konkūra jātnieki – Laura Penele, Patrīcija Kokina un citi. Labus rezultātus sacensībās sasniegusi Airisas audzēkne Daiga Grāvīte ar zirgu *Don Graffiti*. Startiem Airisas vadībā aktīvi gatavojas arī jau pieredzējuši iejādes sportiste Aksana Kraukle. Sacensībās piedalījās 28 dalībnieki, kuri pārstāvēja desmit sporta klubus gan no tuvākiem, gan tālākiem stalliem.

Rezultāti

Vidēja balva nr. 1

1. Gundega Krīgere Kvatro SK Temperaments 55,13 %

Mazā balva

1. Kristīne Rozīte Brodors LLU 61,71 %

3. grupa

1. Gundega Krīgere Donerwelle SK Temperaments 64,42%

2. Patrīcija Kokina Vimldons z/s Lielceri 62,85%

3. Lāsma Stanke Linda SK Temperaments 62,28%

2. grupa (A)

1. Laima Lāce Windhover Li z/s Tiraines stalli 64,00%

2. Elīna Potāņina Loma LLU 61,50%

3. Gita Ozoliņa Prieks Namiķi 60,75%

2. grupa (B)

1. Daiga Grāvīte Don Graffiti z/s Lielceri 60,40%

2. Laura Penele Rafaello z/s Lielceri 55,80%

3. Nellija Nulle Giness SC Kleisti 55,60%

Nadinas Zavadiļikas foto

Lietuvas ziemas čempionāts

Jolanta Lapiņa

Joniškis, 13. marts, konkūrs

Pēc kārtējiem marta snieguputeņiem un vēsā laika saulainā un nu jau nedaudz pavasarīgā dienā, sporta klubā *Audruvis* risinājās Lietuvas ziemas čempionāta sestais posms. Dalībnieku skaits ieskaite maršrutos bija ievērojami liels. Jauniešiem līdz 18 gadu vecumam maršrutā startēja 23 dalībnieku pāri no Lietuvas un viens no Latvijas. Mūsu valsti pārstāvēja Santa Paula-Šteinberga ar zirgu *Giness*. 115 cm augstajā jāšanas stila vērtēšanas maršrutā Santa ieguva 6,47 ballu vērtējumu, izcīnot astoto vietu.

Santa atzīst: „Maršrutu veicu ar vienu būtisku kļūdu, bet kopumā šis starts Lietuvā patika labāk nekā tikko aizvadītais Latvijas ziemas čempionāta trešais posms, neskatoties uz to, ka tika gūta uzvara maršrutā. Latvijā konkurence šajā vecuma grupā ir ļoti maza, kopvērtējuma tabulā šobrīd esam desmit juniori, bet pēdējā posmā no tiem piedalījās tikai četri. Diemžēl... Uzvarēt starp divdesmit četriem, nevis četriem būtu lielāks gandarījums.”

Par sacensību galvenā, 130 cm augstā, maršruta uzvarētāju kļuva Stasis Jass ar zirgu *Luitas*, viņam arī godpilnā otrā vietā ar zirgu *Grenoblis*. Šoreiz maršruta sastādītāja Ivo Miķelsona veidoto maršrutu Lietuvas sportisti nespēja veikt bez soda punktiem. No 33 startējošajiem dalībnieku pāriem ar četriem soda punktiem maršrutu veica četri, seši saņēma astoņus soda punktus, maršrutu līdz galam neveica deviņi dalībnieku pāri.

Sporta kluba *Horsemarket* sportists Laimonds Skeris atzīst, ka maršruts ne-

Santa Šteinberga.

bija no vieglākajiem, bet viņš jau ir pieradis pie Ivo sastādītajiem maršrutiem un, dodoties uz sacensībām, rēķinās ar to, ka par uzvarām būs krietni jāpacinās, ar veiksmi vien nepietiks. Mēdz būt arī tā, ka sacensību organizators nosaka sastādāmo maršrutu grūtības pakāpi.

Amatieru klases sportisti sacentās divos dažādas grūtības maršrutos. Pirmā amatieru grupa – maršruti līdz 100 cm un otrā amatieru grupa – maršruti līdz 120 cm. Noteikumi paredz, ka viens amatieris var startēt abos maršrutos, bet ar diviem dažādiem zirgiem. Lietuviešu mērķis ir ar laiku attīstīt arī trešo amatieru grupu, kas startē maršrutos ar 130 cm un augstākiem šķēršļiem. Šī posma augstākajā maršrutā uzvarēja Lietuvas vadošais amatieru klases sportists Er-

lands Mikens ar zirgu *Atas* no sporta kluba *Vedauta*. Erlands bija arī 2009. gada Lietuvas amatieru kopvērtējuma uzvarētājs. Pēc savstarpējiem apsveikumiem par uzvarām Erlands un viņa kluba biedrene, arī amatieru klases sportiste, Rasa interesējās par amatieru klases maršrutiem Latvijā un izteica vēlmi startēt sacensībās pie mums.

Rieše, 14. februāris, konkūrs

Lietuvas ziemas čempionāta otrais posms risinājās Viļņas rajonā, Rieše sporta bāzē *UAB Vilniaus žirgynas*. Šajā sacensību posmā salīdzinoši piedalījās ļoti daudz dalībnieku. Latviju pārstāvēja Eliza Gaisa ar zirgu *Givors*. Sportiste piedalījās amatieru klases maršrutā ar šķēršļu augstumu līdz 120 cm, izcīnot godalgoto otro vietu. Jāpiemin, ka Lietuvā amatieru klases jātnieki šajā sacensību sezonā jau tiek dalīti divās grupās - 1. grupai tiek piedāvāti maršruti augstumā līdz 100 cm, bet 2. grupai - augstumā līdz 120 cm.

Par galvenā, 130 cm augstā maršruta uzvarētāju kļuva Lietuvas sportists Stasis Jass ar zirgu *Luitas*. Savukārt ar *Grantas* viņš ierindojās otrajā vietā, aiz sevis atstājot sporta kluba *Audruvis* sportistu Matu Petraitī ar *Bolero*. No 44 startējošajiem dalībnieku pāriem maršrutu bez soda punktiem veica 17, kas, manuprāt, ir ļoti labs sportistu un zirgu sagatavotības līmeņa rādītājs.

Valsts aģentūra Lauksaimniecības datu centrs informē,
ka ar šā gada februāri ir iespējams paziņot liellopu, aitu,
kazu un zirgu pārvietošanu elektroniski.

Sīkāka informācija Datu centra
mājas lapā:
www ldc gov lv

Pasaules kausa izcīņa

Sagatavoja Dace Štrausa

Gēteborga, 25.-28. februāris, konkurss

Īriete Džesika Kurtēna izsauca tik vētrains publikas emocijas, ar *Castle Forbes Libertina* uzvarot Rolex FEI Pasaules kvalifikācijas posma sacensībās Zviedrijā, ka šķita, tiks nocelts Gēteborgas *Scandinavium* arēnas jumts. Šī bija sportiskā pāra otrā uzvara Pasaules kausa posmos šajā sezonā. Vēl tikai vienas kvalifikācijas sacensības atlikušas līdz finālam Ženēvā, bet Kurtēna jau ir fināla dalībnieku sarakstā un tiek uzskatīta par vienu no favorītiem.

Pēc uzvaras Džesika visus panākumus piedēvēja *Libertina*: „Libi ir īpaša, apbrīnojama, tīģeris, dīva, tā ir kaut kas ārkārtējs – es nemaz nespēju pateikt pietiekami daudz slavinājuma vārdus par to. Viņa ir īsta cīnītāja un skaidri zina, kas jādara arēnā. Ja viņa būtu cilvēks, tad droši vien būtu panākumiem bagāta biznesa sieviete vai sportiste ar kaudzi olimpisko medaļu. Kad mēs nonākam līdz pārleķšanai, tad uzvar *Libertina*, ne jau es. Es tikai sēžu un ļauju viņai darīt to,

kas jādara!”

Vācietis Marko Kučers ar savu ļoti ātro zirgu *Cash* ierindojās otrajā vietā, bet bijušais pasaules čempions ģr Dermots Lenons ar kastrātu *Hallmark Elite* izcīnīja trešo vietu. Jāatzīmē, ka konkurss Īrijā šobrīd ir patiesi augstā līmenī.

Maršrutu sastādītājs Rolfs Ludi Gēteborgā bija izveidojis distanci, kas bija grūts uzdevums jātniekiem, tomēr deviņi no 39 dalībniekiem veiksmīgi atrada atslēgu tā veikšanai, izjādot maršrutu noteiktā laikā un ne reizi neklūdodot. Nepaveicās Gerko Šrēderam ar *Eorucommerce New Orleans* un Larsam Nibergam ar *Levito*, kuri saņēma tikai vienu soda punktu par pārsniegto laika normu. Četri dalībnieki nespēja veikt uzdevumu un izstājās.

Pēdējais Rolex FEI Pasaules kausa šīs sezonas kvalifikācijas posms notiks no 25. līdz 28. martam Nīderlandē, Hertogenbošā. Un tad sekos fināls aprīlī Ženēvā.

Kita Houghton/FEI foto

Vācietis Marko Kučers ar *Cash* otrajā vietā Gēteborgā.

Pasaules kausa kvalifikācijas maršruts

1. Džesika Kurtēna (Īrija)	C. F. Libertina	0/0 s.p./37,42 s
2. Marko Kučers (Vācija)	Cash	0/0 s.p./38,23 s
3. Dermots Lenons (Īrija)	Hallmark Elite	0/0 s.p./38,52 s
4. Jenss Fredriksons (Zviedrija)	Lunatic	0/0 s.p./38,76 s
5. Maikls Vitekers (Lielbritānija)	GIG Amai	0/0 s.p./38,98 s
6. Pius Švicers (Šveice)	Carlina	0/0 s.p./39,44 s
7. Luciana Dinize (Portugāle)	Winningmood	0/0 s.p./39,78 s
8. Daniels Eters (Šveice)	Peu a Peu	0/4 s.p./36,97 s
9. Ludgers Bērbaums (Vācija)	Gotha	0/10 s.p./55,63 s

Kita Houghton/FEI foto

Džesika Kurtēna ar *Castle Forbes Libertina* no Īrijas saņem balvu par uzvaru Pasaules kausa posmā Gēteborgā.

Kita Houghton/FEI foto

Īru jātnieks Dermots Lenons ar *Hallmark Elite* ierindojās trešajā vietā.

Rolex FEI Pasaules kausa kopvērtējums pēc 12 posmiem

1. Marko Kučers	81	11. Ludgers Bērbaums	54
2. Pius Švicers	77	12. Rodrigo Pessoa	52
3. Džesika Kurtēna	73	13. Maikls Vitekers	51
4. Markuss Enings	68	14. Daniels Eters	49
5. Edvina Aleksandere	62	15. Penelope Leprevosta	47
6. Kevins Stauts	59	16. Dermots Lenons	43
7. Bets Mandli	57	17. Lusiana Dinize	43
8. Ēriks van der Vleutens	57	18. Natale Kiaudani	43
9. Filips Vaishaupt	57	19. Stīvs Gerdats	39
10. Patriks Delevū	55	20. Svante Johansons	39

Pasaules kausa izcīņa

Sagatavoja Dace Štrausa

Neiminstere, 20.-21. februāris, iejāde

Edvarda Gāla sensacionālā uzstāšanās šīs sezonas Pasaules kausa izcīņas sērijā turpinājās Neiminstērē, Vācijā jau ar trešo uzvaru. Vienalga, kur sacenšas 12 gadus vecais melnais ērzelis *Totilas*, tas vienmēr izsauc ovācijas publikā. Neiminstērē, pašā Holšteinas sirdī, kur konkūrs ir galvenā aizraušanās, un ne vienmēr iejāde spēj piepildīt *Holstenhallen* 4800 sēdvietas, *Totilas* tas izdevās, un holandiešu pāra izrāde sagūstīja ikviena skatītāja sirdi.

Gāla komandas biedrene Adelinde Kornelisena ar *Parzival* finišēja otrā, bet vāciete Izabella Verta šoreiz ar *Warum Nicht FRH* palika trešajā vietā, atstājot aiz sevis dāņu princesi Natali Zu Sajnu Vitgenšteinu.

Kornelisenas izcilo sniegumu dažkārt mēdz sabojāt *Parzival* pārliecīgā nervozitāte un saspringums, bet šoreiz zirgs tika ar to galā, pat neskatoties uz to, ka skatītāji sēdēja diezgan tuvu iejādes

laukumam un šī bija *Parzival* pirmā uzstāšanās šajā arēnā, sasniedzot labu rezultātu 82,50%. Arī Izabella Verta bija apmierināta ar *Hannes*, kā viņa sauc *Warum Nicht*, sniegumu, piezīmējot, ka pēdējā pusgada laikā tas ir vairāk nobriedis un uzstājoties spēj ļoti labi koncentrēties.

Tikai trīs jātnieki no vienas valsts var piedalīties Pasaules kausa fināla sacīkstēs Hertogenbošā, tādēļ holandiešu starpā norit sīva cīņa.

Līderis ir Edvards Gāls. No viņa nedaudz atpaliek Kornelisena, bet trešais labākais rezultāts ir Imkei Šellekenai-Bartelei, no kuras par pieciem punktiem atpaliek Hāzena. Anke van Grunsvena pēc Neiminsteres sacensībām vien piektajā vietā.

Kopumā Lielās balvas brīvas izvēles programmas sacensībās piedalījās 15 dalībnieki. Šī bija Neiminsteres šova 60. gadadiena. Neiminsteres arēna tika atklāta 1936. gadā.

Adelinde Kornelisena un Jerich *Parzival* no Niderlandes izcīnīja otro vietu.

Lielās balvas brīvas izvēles programmas rezultāti

1. Edvards Gāls (Nīderlande)	<i>Totilas</i>	87,600%
2. Adelinde Kornelisena (Nīderlande)	<i>Parzival</i>	82,500%
3. Izabella Verta (Vācija)	<i>Warum Nicht</i>	81,400%
4. Natali Zu Sajna Vitgenšteina (Dānija)	<i>Digby</i>	77,500%
5. Karola Kopelmane (Vācija)	<i>Le Bo</i>	76,800%
6. Džennette Hāzena (Nīderlande)	<i>Nartan</i>	75,150%
7. Matias Rāts (Vācija)	<i>Triviant</i>	74,850%
8. Jorens Devro (Beļģija)	<i>Apollo Vijverhof</i>	73,600%
9. Ellena Šultena-Baumere (Vācija)	<i>Donatha S</i>	72,800%
10. Tinne Vilhelmsone (Zviedrija)	<i>Favourit</i>	72,100%
10. Sune Hansens (Dānija)	<i>G. Casmir</i>	72,100%
12. Kataržina Milžareka (Polija)	<i>Ekwador</i>	71,850%

Uzvarētājs Edvards Gāls ar *Moorlands Totilas*.

Izabella Verta ar *Warum Nicht FRH* ierindojās trešajā vietā.

Arktikas jāšanas sporta spēles Norvēģijā

Divas nedēļas siltā arēnā, kad laukā vēl plosījās sals un putenis, Brunstades Konferenču centrā Vestfoldā, Norvēģijā risinājās Arktikas sporta spēles. Interesants fakts pajūgu braucējiem ir tas, ka līdzās ierastajām disciplinām – konkūram un iejādei, pirmo reizi tik augstā līmenī notika sacensības vienjūgiem telpās, ko sponsorēja LEHEL. Braucēji uz šo pasākumu bija ieradusies ne tikai no ziemeļvalstīm, bet pat no Itālijas, Ungārijas un Austrijas. Sacensībās uzvarēja braucējs no Polijas Bartlomejs Kvjateks

I LEHEL starptautisko vienjūgu sacensību uzvarētāji

1. Bartlomejs Kvjateks (Polija) *Regiment*
2. Tomass Šjobergs (Zviedrija) *Houstonian*
3. Aivinds Mikelsens (Norvēģija) *Tiger Hedegaard*
4. Kristiano Čividini (Itālija) *Rembrandt*
5. Linna Stokena Nilsena (Norvēģija) *C.G*
6. Henriks Hoppers (Dānija) *Bilsbeks Safir*
7. Ferencs Bajaki (Ungārija) *Valdemar*
8. Sjūzane Laibecedere (Austrija) *Cornel*

Pasaules kausa izcīņa

Gēteborga, 26.-27. februāris, iejāde

Pasaules kausa izcīņas Rietumeiropas līgas pēdējās kvalifikācijas sacensībās pirms fināla gan Lielajā balvā, gan Lielās balvas brīvās izvēles programmā Zviedrijā uzvarēja holandiešu Adelinde Kornelisen ar *Parzival*. Lai gan pārējo jātnieku tiesāšanā visi arbitri bija vienoti savās domās, Kornelisenas atzīmes ļoti atšķīrās, tomēr visi vienprātīgi ierindoja Korneliseni pirmajā vietā. Atšķirība vērtējumā bija pat 5,5 %, kas ir ļoti daudz. Lielāko shēmas daļu sportiskais pāris veica bez kļūdām, izpildot piafē *Parzival* pacēlās pakājkājās, un apgriezās pretējā virzienā. Kornelisenā gan pasteidzās šo problēmu atrisināt un turpināt shēmu. Brīvās izvēles programmu *Parzival* izpildīja atbrīvotāk, necentās aizbēgt no laukuma, kā dienu iepriekš, un, šķiet, nemaz neievēroja 11 000 skatītāju klātbūtni *Scandinavium* arēnā.

Zviedrs Patriks Kitels ar *Scandic*, šķiet, izjāja tik labi, kā nekad iepriekš savā mūžā, un ierindojās otrajā vietā, tā pirmo reizi izcīnot iespēju piedalīties fināla sacensībās. Par līgas līderi Gālu bija skaidrs, ka viņam ir vieta finālā, bet pārējās trīs holandiešu jātnieces joprojām sacentās par vietu izšķirošajās sacensībās. Tieši šajā, pēdējā posmā noskaidrojās, kurai būs jāpaliek mājās. Uzvarēja

Kornelisenā, bet trešās vietas ieguvēja Šellekena-Bartele ar *Sunrise* ieguva pietiekami daudz punktu, lai deviņkārtējā pasaules čempione van Grunsvena, finišējot ceturrtā pēc acīmredzamas zirga nevēlēšanās pakļauties jātniecei jau pie pirmās apstāšanās kratot galvu, šoreiz paliktu aiz „svītras”.

Pasaules kausa iejādes fināla sacensības risināsies no 25. līdz 27. martam Hertogenbošā, Nīderlandē. Līdz ar kvalifikācijas posmu nobeigumu noskaidrots, kas piedalīsies finālā. ASV un Kanādas sportisti apstiprinājuši, ka no Ziemeļamerikas līgas neviens uz Eiropu nebrauks, tādēļ atbrīvotās divas vietas, ko ieņems zviedriete Tinne Vilhelmsone-Silfvena un poliete Kataržina Milžareka.

Dalībnieku saraksts

Nīderlande: Edvards Gāls, Adelinde Kornelisenā, Imke Šellekena Bartele

Vācija: Izabella Verta, Matias Aleksanders Rāts, Karola Kopelmane

Zviedrija: Patriks Kitels un Tinne Vilhelmsone-Silfvena

Polija: Mihals Rapcevičs un Kataržina Milžareka

Austrālija: Brets Parberijs

Beļģija: Jorens Devro

Ungārija: Acss Roberts

Dānija: Natali Zu Sajna Vitgenšteina

Brazīlija: Luiza Tavaresa de Almeida

Kita Houghton/FEI foto

Piafē pirmās vietas ieguvēja Lielajā balvā Adelindes Kornelisenas un *Parzival* izpildījumā.

Kita Houghton/FEI foto

Imke Šellekena-Bartele ar *Hunter Douglas Sunrise* no Nīderlandes trešajā vietā.

Kita Houghton/FEI foto

Zviedrs Patriks Kitels ar *Watermill Scandic* otrajā vietā.

Kita Houghton/FEI foto

Uzvarētāja Adelinde Kornelisenā ar *Jerich Parzival*.

Lielās balvas brīvās izvēles programmas rezultāti

1. Adelinde Kornelisenā (Nīderlande)	<i>Parzival</i>	84,400%
2. Patriks Kitels (Zviedrija)	<i>Scandic</i>	79,800%
3. Imke Šellekena-Bartele (Nīderlande)	<i>Sunrise</i>	79,750%
4. Anke van Grunsvena (Nīderlande)	<i>Painted Black</i>	77,250%
5. Matias Aleksanders Rāts (Vācija)	<i>Triviant</i>	76,400%
6. Karola Kopelmane (Vācija)	<i>Le Bo</i>	75,500%
7. Izabella Verta (Vācija)	<i>El Santo</i>	75,500%
8. Tinne Vilhelmsone (Zviedrija)	<i>Favourit</i>	74,900%
9. Mihals Rapcevičs (Polija)	<i>Randon</i>	73,350%
10. Šarlote Haida Bondergārda (Zviedrija)	<i>Lydianus</i>	71,300%
11. Lone Banga Larsena (Dānija)	<i>Fitou</i>	70,950%
12. Minna Telde (Zviedrija)	<i>Larina Hom</i>	69,450%
13. Anete Kristensone (Zviedrija)	<i>Normandie</i>	68,000%
14. Marks Pēters Spāns (Beļģija)	<i>Fryso Huys Cas</i>	67,250%
15. Filips Jorisens (Beļģija)	<i>Le Beau</i>	67,200%

Eiropas Jātnieku federācija

Sagatavoja Diāna Štrausa

Starptautiskajā jāšanas sporta aprītē izveidoda jauna apvienība – Eiropas Jātnieku federācija. Šis sporta veidojums tika nodibināts šā gada 18. februārī Varendorfā, Vācijā, piedaloties 27 Eiropas valstu nacionālo federāciju pārstāvjiem un parakstot statūtus. Paredzams, ka tās Eiropas valstu federācijas, kas nevarēja piedalīties šajā sanāksmē, arī atzīs un piemēros jaunus statūtus.

Eiropas Jātnieku federācija (EEP) pārstāvēs Eiropas jāšanas sportu FEI un veidos sakarus ar ES un citām

Eiropas Jātnieku federācijas prezidents Dr. Hanfrids Harings.

Viceprezidents Ulfs Helgstrands.

Viceprezidents Kristiāns Pelo.

starptautiskajām organizācijām, kas pieņem lēmumus jāšanas sporta sakarā.

Uzstājoties ar runu, jaunievēlētais federācijas prezidents Dr. Hanfrids Harings (Vācija), teica: „EEF nodrošinās, lai Eiropas valstīm būtu spēcīga balss FEI. Mūsu mērķis ir dod pozitīvu ieguldījumu FEI un pastiprināt komunikāciju, kooperāciju un saprašanos. EEF mēģinās nodrošināt, lai visu Eiropas federāciju vajadzības patiesi tiktu ņemtas vērā.”

Pārējās ievēlētās personas valdē ir viceprezidenti Kristiāns Pelo (Francija) un Ulfs Helgstrands, kā arī Manuels Bandeira de Mello (Portugāle), Endrjū Faindings (Lielbritānija), Mihals Vroblevskis (Polija) un Armagans Ozgorkejs (Turcija).

„FEI atbalsta šo institūciju,” teica FEI prezidente princese Haja. „Līdzīgi kā reģionālās asociācijas jau ir nodibinātas Āzijā un Amerikā, notiekošais atspoguļo dabisku evolūciju, lai pārstāvētu sporta intereses reģionālā līmenī. Mēs gaidām, ka tas palīdzēs atrisināt neskaitāmas specifiskas Eiropas nacionālo federāciju vajadzības.”

Sports bez pārkāpumiem

FEI atklājusi jaunu interneta mājas lapu, kas veltīta kampaņai *Sports bez pārkāpumiem*. Tās adrese ir šāda: www.feicleansport.org

Tajā ietverta informācija par jaunajiem noteikumiem, ko FEI šogad ievieš, lai cīnītos pret dopingu jāšanas sportā. Noteikumu izmaiņas un citus *Sports bez pārkāpumiem* kampaņas elementus vienbalsīgi pieņēma FEI Ģenerālā asambleja, kas notika pagājušā gada novembrī Kopenhāgenā.

Šī mājas lapa īpaši piemērota sportistu, veterinārārstu, preses un citu interesentu vajadzībām, lai palīdzētu viņiem izprast savu lomu kampaņā *Sports bez pārkāpumiem*. Mājas lapā arīdzan sniegta informācija par Jauno jātnieku kopienas līdzdalību, kas bija galvenais apvienoto komisiju ieteikums problēmas risinājumā, lai palīdzētu pārraudzīt korupcijas jautājumus, apzinātu pārkāpējus un identificētu interešu konfliktus jāšanas sportā, kā arī lai nodrošinātu zirgu

labturību. Sākot ar aprīli, Jauno jātnieku kopienas dalībnieki piedalīsies visos galvenajos FEI pasākumos.

Jaunumi no Zviedrijas

Par Zviedru siltasiņu ērzelu testēšanas uzvarētāju atzīts JJ Rayban.

Par 2010. gada Zviedru siltasiņu ērzelu testēšanas uzvarētāju Fliingē, Zviedrijā pasludināts JJ Rayban. Testēšanas pasākums beidzās ar lielu ērzelu izrādi 6. marta vakarā.

Kā daļa no oficiālās ērzelu testēšanas Fliinges valsts zirgaudzētavā bija ērzelu pārbaude zem segliem, ko veica divi viesjātnieki, dodot atzīmes par zirgu jājamību un sporta potenci. Pēc visu rezultātu apkopošanas vērtētāju komisija apspriedās aiz slēgtām durvīm un nolēma, ka četrus gadus vecais rudais Hanoveras šķirnes ērzelis JJ Rayban (Rascalino x Londonderry) tiek atzīts par čempionu.

Testēšanas komisija atzīmēja, ka JJ Rayban ir dižciltīgs ērzelis ar garām līnijām un kājām. Tam ir izteiksmīga galva un garš, labas fomas kakls. Zirgam piemīt tīri un aktīvi soļi, viegli, atsperīgi rikši ar izteiktu pakājkāju darbību. Lēkši plaši, elastīgi, pareizas pakājkāju kustības. Viens no viesjātniekiem, atzīmējot, ka tas ir fantastisks zirgs ar labu līdzsvaru, novērtēja to ar 9,5 un 9 punktiem, bet otrs jātnieks atzīmēja, ka zirgs ir nedaudz smags darbībā rokās, kas varētu būt noguruma rezultāts, un deva abus vērtējumus 8,5 punkti.

Labākais Zviedrijā audzētais četrus gadus veco ērzelu grupā ir Bellman, ruds zirgs no Hermes un Bellona/Prestige VDL. Vislabāk novērtētais piecus gadus veco ērzelu grupā bija iejādes novirziena ērzelis Maserati (Metall x Tip Top).

Kopā vaislai Zviedru siltasiņu biedrībā tika atzīti 28 ērzeļi. No tiem 12 par vaislas ērzeļiem nosaukti, balstoties uz sasniegumiem sportā vai citiem ērzelu testēšanas pasākumiem. Šiem ērzeļiem bija jāiziet veterinārā kontrole, un tie tika prezentēti rokās. 16 ērzeļi tika apstiprināti, balstoties uz ērzelu testu Fliingē.

Antīko laiku zirgu treneris Kikuli

Sagatavoja Diāna Štrausa

Kikuli, „meistars zirgu trenēšanā no Mitānas zemes” (sanskritā *aśuśanni kur mitanni*), bija kaujas ratu zirgu apmācības teksta autors. Šis teksts tika sarakstīts hitītu valodā (izmirusi valoda, kurā runāja mūsdienu Turcijas teritorijā) Hitītu Jaunās karaļvalsts laikā (apm. 1400 g. p.m.ē.). Teksts ir ievērojams gan ar tajā ietvertu informāciju par indoeiropiešu valodu attīstību, gan ar saturu.

Viens no tekstiem (CTH 284), kas saglabāties līdz mūsdienām, sastāv no plāksnēm, uz kurām kopā ir 1080 rindiņu. Šajā tekstā Kikuli ievieš virkni mitāniešu aizguvumu, jo hitītu valodā viņam neizdevās izteikt vajadzīgos jēdzienus.

Kikuli teksti parasti sākās ar šādu frāzi: „Šādi runā Kikuli, meistars zirgu trenēšanā no Mitānas zemes.” Teksts aptver pilnīgu aprakstu par hitītu kaujas zirgu trenēšanu un barošanu saskaņā ar apstākļu metodi (apmācības process, kura laikā pieradina dzīvnieku uzvesties atkarībā no konkrētiem stimuliem noteiktā vidē) 214 dienu ilgam periodam. Kikuli savos tekstos

apraksta tikai zirga trenēšanu atkarībā no apstākļiem nevis apmācību tradicionālā izpratnē. Mitānieši savā laikā bija atzīti līderi zirgu trenēšanā, un pateicoties Kikuli izstrādātajām zirgu trenēšanas metodēm, hitītu kaujiniekiem izdevās nodibināt veselu impēriju mūsdienu Turcijas, Sirijas, Libānas un Ziemeļīrakas teritorijā.

Pārsteidzošā kārtā šī tehnika ietvēra tā sauktās intervālu treniņu metodes, kas ir līdzīgas mūsdienu trīscīņā un citos jāšanas sporta veidos izmantotajām, bet kuru principus zirgu sporta medicīnā ir pētījuši tikai pēdējo 30 gadu laikā. Kikuli programma ietver „sporta medicīnas” tehnikas, ko var salīdzināt ar tādām modernajām idejām, kā

progresijas princips, lielākās slodzes sistēma, elektrolītu aizvietošanas teorija, vingrinājumu ātruma maiņas treniņš, intervālu un atkārtojumu metode.

Tāpat kā mūsdienu tradicionālajā (nevis intervālu) trenēšanā, saskaņā ar Kikuli metodi zirgus turēja staļļos, sedza, mazgāja ar siltu ūdeni un baroja ar auzām, miežiem un sienu vismaz trīsreiz dienā. Taču pretēji tradicionālai trenēšanai zirgus pēc nodarbībām „atsildīja”. Turklāt lēkšošanas laikā zirgus periodiski apstādināja, lai tie daļēji atpūstos, un, treniņiem kļūstot grūtākiem, turpināja piekopt šo pārtraukumu metodi. Tas atbilst mūsdienās lietotajai intervālu treniņu metodei. Saskaņā ar Kikuli treniņu sistēmu zirgus vadīja neiejūgtus rikšos un lēkšos ilgākus laika periodus.

No 1991. gada līdz 1992. gadam Dr. A. Nailande, kura tobrīd strādāja Ņūinglendas Universitātē, Austrālijā, veica septiņus mēnešus ilgu eksperimentālu Kikuli teksta piemērošanas izmēģinājumu arābu zirgiem, precīzi sekojot treniņu un barošanas režīmam saskaņā ar Kikuli metodi. Izmēģinājuma rezultātus Nailande ir dokumentējusi savā grāmatā *The Kikkuli Method of Horse Training*.

Terakotas armija

Lielākā daļa no apvienotās Ķīnas pirmā imperatora Cin Šihuandi mauzoleja māla zirgiem izrādījušies kastrāti. Tā paziņoja Ķīnas arheologi, kad bija izpētīti vairāk nekā 600 dabīga izmēra dedzinātā māla – terakotas zirgu statujas. Visi 520 armijas zirgi, kas bija iejūgti kaujas ratos, bija kastrāti, bet no 116 kavalērijas zirgiem tomēr lielākā daļa – ērzeļi. Kaujas ratu zirgus to radītāji gribējuši attēlot paklausīgus, bet jājamzirgiem piešķirt varonīgāku izskatu, atstājot tos kā ērzeļus.

Vecākais rakstītais apraksts par kastrāciju atrasts par sivēnu kastrēšanu un ir 3000 gadu vecs. Arī šīs statujas varētu kalpot kā pierādījums, ka senie cilvēki kastrējuši dzīvniekus jau pirms vairāk nekā 2000 gadu.

Karaspēks domāts, lai pēc nāves apsargātu diženo valdnieku, kas kļuva populārs ne tikai ar to, ka aizsāka Lielā Ķīnas mūra celtniecību, bet bija pazīstams arī ar savu brutālo valdīšanas stilu. Viņš zināms arī kā Ciņu dinastijas pamatlicējs.

Imperators apglabāts 210. vai 209. gadā p.m.ē., bet kapeņu celtniecība un māla figūru veidošana esot sākusies 247. gadā p.m.ē. Kopā šajā terakotas armijā ir 8099 statujas. Mauzolejs tika atklāts samērā nesen – 1974. gadā, rokot arčēziskās akas netālu no Lišaņa kalna Ķīnas ziemeļrietumos.

Zemgales zirgs

Fr. Zutis, 5. R.a.p. 1. esk. kom.

Publicēts ilustrēta žurnāla Aizsargs 1938. gada 3. (marta mēneša) gājumā.

Senlatviešu vietējais zirgs, pēc maniem pētījumiem, ir bijis Zemgales sugas zirgs, nevis kuršu vai Kurzemes zirgs, kā pārpratuma dēļ tas mūsu literatūrā bieži minēts.

Kuršu vai Kurzemes zirgu slavu 11. g. simtenī apliecinājis vācu chronists Brēmenes Ādams, kas rakstot par Kurzemi, starp citu teicis, ka tur esot daudz zelta un vislabākie zirgi. Kurzemes aprakstā Brēmenes Ādams nav nemaz pieminējis Zemgali. Jādomā, ka par tās esamību ja arī bija ko dzirdējis, tad Zemgales un Kurzemes robežas nav pazinis.

Mūsu vēsturnieki šo Brēmenes Ādama aprakstu attiecinājuši uz Kurzemes vai kuršu zirgu varbūt tādēļ, ka 19. un 20. g. simteņa vietējā vācu literatūrā vietējo Kurzemes zirgu dēvē par kuršu zirgu. Šai apzīmējumā saskatu otrreizēju kļūdišanos, varbūt pat ar zināmu nolūku. Proti, pēc 1795. gada Zemgales un Kurzemes hercogistes bija kļuvušas par Krievijas guberņām, zem kopēja apzīmējuma – Kurzeme, kādēļ tā laika varas vīriem nepatīkami bija pieminēt bijušo Zemgali.

Zirgu sugu robežas bijušas daudz plašākas par toreizējās Zemgales valsts robežām, kādēļ nav šaubu, ka Zemgales zirgs bijis izplatīts arī Kurzēmē. Zemgaļi bija labi zemkopji un kaņavīri. Dažādos kaņos zemgaļi biežāk slavēti kā jātnieki, bet kurši kā jūrnīki. Zemgale arī zirgkopībai bija vairāk piemērota, nekā Kurzeme.

Man laimējies atrast agrākos vācu un poļu hipologu rakstus, kuņos pat nemin kuršu zirgu, bet sīki apraksta Zemgales zirgu. Zemgales zirgam ļoti slavena pagātne, viņš iespaidojis žemaišu, Rītrūsijas – trakēņu un Igaunijas kleperu izcelšanos. 11. g. s. jau Zemgales zirgu ziedu laiks, kas ilgst līdz 13. g. s. beigām, kad, pēc ciņām ar vācu ordeni pie Rakes un Sidrabeņes, ap 100.000 zemgaļu ieceļo Žemaitijā, tagadējā Kauņas apgabalā. Šeit Zemgales zirgs iespaidoja žemaišu (žmudu) zirgu izcelšanos. Savā laikā žemaišu zirgs saukts arī par „sveikis”, bijis izplatīts un iecienīts arī pie seniem prūšiem, tādēļ pēc Senprūsijas iekarošanas vāci uzsākuši šo zirgu saudzēšanu un audzēšanu.

Vācu hipologs grāfs S. von Lēndorfs, aprakstot Trakēnes audzētavas izcelšanos, raksta, ka ordeņa bruņinieki, ienākot

Rītrūsijā, ierīkojuši tur daudzas zirgu audzētavas. Atsevišķi audzēti līdzatvestie smagie bruņinieku zirgi, kā arī seno prūšu vietējais zirgs, kuņu dēvē par primitīvu siltasini. Senprūši šos zirgus, no kuņiem izveidota trakēņu suga, saukuši par „Schweiken”; tiem bijusi liela līdzība ar tagadējiem leišu vietējiem zirgiem.

Halles universitātes lauksaimniecības

neuzdrošināties tiem pretim stāties.

Lietuvas valdnieks Ķeistūtis rūpējies par Zemgales zirgu sugas ieaudzēšanu Žemaitijā, bijusi ierīkota pat liela audzētava, kuņā bijis ap 4000 zirgu. Zirgkopības ziedu laiki Lietuvā bijuši Jagaiļa valdīšanas laikmetā (1377-1434).

Mežainā un purvainā Lietuva bijusi zirgkopībai mazāk piemērota kā Polija,

Daces Štrausas foto

profesors raksta, ka zemgaļu zirga suga XIV g. s. izplatījusies pa visu Lietuvu. Lietuvas valdnieki Ģedimins, Alģerts, Ķeistūtis un viņa dēli bijuši vareni jātnieki, kas Zemgales sugas zirgus lietojuši savos kaņā pulkos. Lietuvas vieglā kavalērija uz zemgaļu zirgiem veikusi dažu labu pārdrošu uzdevumu. Lietuvieši uz Zemgales zirgiem skaldījuši tatāriem galvas kausus jau tanīs laikos, kad neviens cits

kur tomēr zirgkopības uzplaukums sasniegts tikai Sigismunda II (1548-1572) valdīšanas laikā. Starp Polijas vietējiem zirgiem bijuši arī daudz žemaišu zirgu.

Pēc jau minētiem avotiem, vācu ordeņa bruņinieki kaņā iegūtos Zemgales zirgus aizveduši uz Sāmsalu. Tā ietekmēta zirgu suga, kuņā vēlāk palikusi pazīstama kā Sāmsalas vai igauņu kleperis, kas savukārt 17. g. s. cara Aļekseja Michailoviča laikā jau lietots Vjatkas un Obvas apgabalos vietējo zirgu sugas uzlabošanai.

Vārds „kleperis” pirmo reizi minēts kādā 1545. g. Igaunijā rakstītā testamentā.

Kā redzējam, zemgaļu zirgs savā laikā bijis slavenākais Baltijas piekrastē, kas uz Dienvidiem un rietumiem iespaido Lietuvas – žmuda, Rītrūsijas – trakēņu un Polijas zirgu sugu izveidošanu, bet uz ziemeļiem – igauņu kleperi.

Lai zemgalieši atceras, ka viņu senču zirgkopju slava gājusi tālu pāri Zemgales robežām. Lai atjaunotā Latvijā zemgaļi ceļ atkal godā savu senču tikumus un piegriežas zirgkopībai, par slavu Latvijas uzplaukšanas laikmetam un viņa radītājam.

P. S. Iespējams, ka visās niansēs šis materiāls neatbilst mūsdienu priekšstatiem par šķirņu izcelšanos. Taču rakstu publicējam vēstures sadaļā, rādot kāds ir bijis mūsu attīstības ceļš arī šajā jomā.

Nadīnas Zavadlikas foto

Pasaules kausa posms Polijā

Jolanta Lapiņa

Varšava, 12.-14. marts, konkurss

Sacensības CSI-W Torwar Varšavā skatītāji varēja baudīt ar lielu interesi. Uz trijām sacensību dienām tika pārdots iespaidīgs biļešu skaits. Skatītāji vēlējas redzēt sejā vai nu slavenus sportistus, vai iespaidīgās sacensības. Organizatori vēsta, ka preses konferenci apmeklēja vairāk nekā 60 pārstāvju no visas pasaules. Sacensībās piedalījās daudzi pazīstami sportisti, piemēram, Peters Gērinks, Juri Frilings, Gunārs Kletenbergs, Andrē Šrēders, tostarp arī mūsu vadošais sportists Andis Vārna.

Džesikas Boronas foto

Andis Vārna ar zirgu Arabika.

Reklāma

Viņš uz šīm sacensībām devās ar trīs zirgiem – ar Madarai Blumbahai piederošo ķēvi Arabika, kuras tēvs ir kādreizējais Anda Grand Prix maršrutu zirgs Audi Quattro, ar jauno, vēl tik nepieredzējušo AS Agrofirma Tērvete zirgu Klaidis un Diānai Bērziņai piederošo sirmo kastrātu Marmors.

Par FEI Pasaules kausa izcīņas posma uzvarētāju 150 cm augstajā maršrutā kļuva Nīderlandes sportists Juri Frilings ar zirgu Wadro's Nerina, izcīnot 5500 eiro lielu balvu naudu. Augstus rezultātus šajā maršrutā uzrādīja Igaunijas sportisti, viņiem 7., 8., 10., 13. un 16. vieta. Andim Vārnai ar Marmoru 18. vieta šajā Rolex ieskaite punktu maršrutā.

Interesanta un sīva cīņa izvērtās sacensību galvenajā Grand Prix maršrutā. Pārleķšanai kvalificējās seši dalībnieku pāri, tostarp arī viena daiļā dzimuma pārstāve. Izrādījās, ka tieši nīderlandiete Suzanna Tepere ar zirgu Alwin Z pārleķšanas maršrutu spēja veikt tīri un visātrāk, aiz sevis atstājot mūsu kaimiņvalsts Igaunijas sportistu Tītu Kivisildu ar zirgu Torrero. Augsto trešo vietu izcīnīja Polijas jātnieks Andžejš Gloskovskis ar zirgu Imequyl, ceturtais igauņis Hanno Ellermanis ar Quality

Anda Vārnas rezultāti

Maršruts	Vieta	Zirga vārds	Rezultāts
Nr. 1, 130 cm, Mazais aplis	17. v.	Arabika	4 s.p./58,93 s
	56. v.	Klaidis	17 s.p./87,49 s
Nr. 2, 140 cm, Lielais aplis	26. v.	Marmors	8 s.p./53,00 s
Nr. 3, 135 cm, Mazais aplis	39. v.	Arabika	75,57 s
	63. v.	Klaidis	95,06 s
Nr. 4, 150 cm, FEI World Cup	18. v.	Marmors	8 s.p./67,54 s
Nr. 6, 135 cm, Mazais aplis	12. v.	Arabika	0/4 s.p./30,60 s
	60. v.	Klaidis	12 s.p./64,53 s
Nr. 7, 145 cm, Grand Prix	15. v.	Marmors	8 s.p./63,86 s

Džesikas Boronas foto

Andis Vārna ar AS Agrofirma Tērvete zirgu Klaidis.

Time. Mūsu valsts sportists Andis Vārna ar zirgu Marmors pamatmaršrutā gāza divus šķēršļus, līdz ar to ierindojās 15. vietā.

Par mazā apla fināla maršruta uzvarētāju kļuva Nīderlandes sportists Peters Gērinks ar zirgu Rapine Vando SFN. Šajā maršrutā 77 dalībnieku konkurencē augstākās vietas no Baltijas valstu sportistiem izcīnīja igauņis Hanno Ellermanis, viņam trešā vieta ar zirgu Poncorde un desmitā vieta ar zirgu Wizerd. Andim ar zirgu Arabika 12. vieta.

Aprīlis

P		5	12	19	26
O		6	13	20	27
T		7	14	21	28
C	1	8	15	22	29
P	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
Sv	4	11	18	25	

Zirgu Pasts redakcija aicina sūtīt privātos sludinājumus, reklāmu,
kā arī informāciju par sacensībām, semināriem un kursiem.
Informāciju lūdzam sūtīt uz info@zirgupasts.lv

Aprīlis

Latvijas mēroga sacensības

3.04. konkūrs – Burtnieku pavasaris, Burtnieki

17.04. konkūrs – Klasifikācijas sacensības, Kleisti, Rīga

Kaimiņos Lietuvā, Igaunijā

3.04. iejāde (R, M, L, A) – ERL kausa fināls, Kurtna, Igaunija

3.04. konkūrs (80 līdz 110 cm) – Ziemas kausa izcīņas fināls, Saksa RK, Igaunija

4.04. konkūrs – ERL kausa izcīņa ponijiem, 6. posms, *Kordi Tallid*, Igaunija

4.04. konkūrs – Ziemas čempionāta 8. posms, Šilute, Lietuva

4.04. iejāde – LDJK kausa izcīņas 1. posms, Bendoria, Viļņas rajons, Lietuva

10.04. iejāde (A-M) – Tondi kausa izcīņa, Tondi, Igaunija

10.-11.04. konkūrs – ERL ziemas kausa izcīņas 4. posms/ERL kausa ponijiem fināls, Ruila, Igaunija

10.-11.04. konkūrs – Ziemas čempionāta fināls, Prienu rajons, Lietuva

17.04. iejāde – Ziemas čempionāta fināls, Riešē, Viļņas rajons, Lietuva

17.-18.04. konkūrs – ERL kausa izcīņas fināls, Nitvālja, Igaunija

17.04. konkūrs (līdz 140 cm) – Ziemas kausa izcīņas fināls, Lūnja, Igaunija

24.04. konkūrs (līdz 130 cm) – Kurtnas manēžas kauss, Kurtna, Igaunija

24.-25.04. konkūrs – Sv. Jurģa kauss, Mariampole, Lietuva

Kas ir UELN?

Sākot ar šā gada 1. janvāri Latvijā tiek ieviests jauna numuru sistēma zirgu identifikācijai UELN (*Universal Equine Life Number*), kas latviešu valodā nozīmē - vienotais numurs zirga dzīves laikā.

Šī sistēma ir saskaņota ar visām pasaules galvenajām zirgaudzēšanas un sacensību rīkotājām organizācijām. UELN izveidošanas iniciatore ir Pasaules sporta zirgu audzēšanas federācija (WBFSH), Starptautiskā ciltsgrāmatu komiteja (ISBC) Pasaules arābu zirgu organizācija (WAHO), Arābu zirgu organizāciju Eiropas konference (ECAHO), Starptautiskā angloarābu konference (CIAA), Starptautiskā Jāšanas sporta federācija (FEI) un Eiropas rikšotāju apvienība (UET). Informācija par šo sistēmu tika izvietota UELN mājas lapā.

UELN sastāv no 15 zīmēm, kas satur informāciju par katru zirgu datu bāzē, pēc kā to būs viegli iekļaut pasaules datu tīklā, kā arī atrast interesējošo dzīvnieku. Pirmās trīs zīmes nozīmē valsts kodu, nākamās trīs zīmes raksturo datu bāzi, kas piešķirusi šo numuru, pārējā daļa sastāv no deviņām zīmēm, kas ir katras datu bāzes izvēle, kā šo numuru veidot.

Latvijā reģistrēto zirgu numuri sāksies ar 428001...

Pasaulē lielākais zirgs

Šīru šķirnes zirgs, saukts par Nodiju un reģistrēts kā *Luscombe Nordram*, sasniedzis svaru 1,5 tonnas, bet tā augums skaustā ir 2,057 m. Šīra īpašniece austrāliete Džeina Grīnmane iemācījusi Nodiju mierīgi stāvēt, kamēr viņa piesien kāpnes, lai tiktu seglos. Oficiāli Gīnesa rekordu grāmatā reģistrēta arī Šīru šķirnes Tenisijas štatā

dzīvojuši ķēve Tina, kas gan jau ir kritusi, bija par 2,5 cm mazāka kā Nodijs.

Džeina nopirka Nodiju kā sešus mēnešus vecu kumeļu, kad sāka interesēties par smago zirgu trenēšanu, lai veiktu darbus viņas nelielajā fermā Melburnas pievārtē. Kumeļš strauji auga un, kad bija jāsāk mācīties, izrādījās, ka visas zirglietas Nodijam bija jāizgatavo speciāli, jo tik milzīgas nekur nevarēja nopirkt. Zirgam augot, tam piemita liela apetīte, un saimniecei tas šķitis kā caurs maiss. Atpūšoties no lielās ēšanas, zirgs mēdz apgulties, taču nekad ilgāk par 15 līdz 20 minūtēm, jo gigantiskais ķermenis spiež pats uz sevi. Nodijs atradis diezgan piemērotu pozu, kā atpūsties ērtāk, – ar visām četrām kājām gaisā.

Neskatoties uz dažām neērtībām, ko sagādā lielais augums, priecējot zirga milīgā daba, Džeina sauc Nodiju par džentlmeni. Tagad Nodijs piedalās dažādos šovos un saņem lielu publikas atsaucību.

Brentinai divi kumeļi vienā gadā

Izdevums *Horse Magazine* ziņo, ka amerikānietes Debijas Makdonaldas Lielās balvas līmeņa iejādes ķēve *Brentina* (*Brentano II x Lungau*), kas ieguva Pasaules kausu 2003. gadā, šopavasara gaida divus embriju pārstādišanas ceļā iegūtus kumeļus. Viens kumeļš būs no Dauga un Luīzes Lēzardeilu Hanoveras šķirnes ērzeļa *Damsey* (*Dressage Royal x Ritual*), bet otrs – no Leslija Morzes KWPN Lielās balvas ērzeļa *Kingstona* (no *Voltaire*).

Brentina savā pēdējā šovā piedalījās pagājušās sezonas Pasaules kausa fināla sacensībās Lasvegasā, kad tika godināta ar svinīgu aizvadišanu pelnītā atpūtā.

Muzeju cīņas

Pilsoņu kara zirga *Old Baldy* izbāztā galva kļuvusi par kaujas objektu starp diviem muzejiem ASV. Uz slavenā kara zirga izbāzeni pretendē Rebulikas Lielais armijas muzejs un Pilsoņu kara muzejs. Tā kā Pilsoņu kara muzeju slēgs līdz 2015. gadam, tad izbāzenis nonāks Filadelfijā Lielajā armijas muzejā.

Old Baldy tika Savienības varoņa godā, kad izdzīvoja galvenajās Pilsoņu kara kaujās un palika ierindā pēc vairākkārtējiem ievainojumiem. Viņa jātnieks bija ģenerālis Džordžs Mids.

Latvijas Jātnieku federācijas sekcijas

Konkūra sekcija

Vadītāja Natālija Šakurova
Tāl. 29147772

Iejādes sekcija

Vadītāja Anita Mangale
Tāl. 29373524

Poniju jāšanas sekcija

Vadītāja Mārīte Pinte
Tāl. 29727835

Paraolimpiskās jāšanas sekcija

Vadītāja Darja Tihomirova
Tāl. 29277923

Pajūgu braukšanas sekcija

Vadītājs Andis Pavlovskis
Tāl. 29372544

www.pajugubrauksana.com

Baltijas valstu jātnieki FEI reitingos (uz 14.03.10.)

Sagatavoja Inese Ruskule

Konkūrs

Jātnieks	Vieta	Vieta iepriekšējā reitingā	Punkti
Pirmo vietu ieguvēji FEI reitingā			
Piuss Švicers (Šveice)	1.	1.	3195,00
Ēriks Lamaze (Kanāda)	2.	4.	3023,00
Markuss Enings (Vācija)	3.	3.	3000,00
LATVIJA			
Andis Vārna	259.	256.	322,00
Dainis Ozols	726.	731.	70,00
Kristaps Neretnieks	1140.	1140.	26,00
Guntars Siliņš	1219.	1217.	20,00
Andrejs Bistrovs	1877.	1887.	1,00
LIETUVA			
Bens Gutkauskas	266.	248.	305,00
Andriuss Petrovs	373.	370.	196,00
Kosts Gaigals	672.	676.	80,00
Rims Rimkus	1019.	1015.	35,00
Stasis Jass	1144.	1145.	25,00
IGAUNIJA			
Reins Pills	179.	148.	508,00
Tīts Kivisilds	231.	220.	371,00
Gunārs Kletenbergs	245.	244.	336,00
Urmas Rāgs	340.	349.	222,00
Hanno Ellermanis	372.	330.	197,50
Heiki Vatsels	1293.	1290.	15,00
Ebe Lisa Sinejalga	1541.	1547.	5,00
Andress Trēve	1800.	1808.	4,00

Piuss Švicers no Šveices.

Nādas Zavadlikas foto

Pētījums par sliktajiem ieradumiem

Dažkārt zirgiem īsti nesaprotamu iemeslu dēļ izveidojas dažādi slikti ieradumi, piemēram, šupošanās, graušana, gaisa rīšana. Patiesībā šie staļļa ieradumi nav tik reti sastopami, kā varētu likties.

Saskaņā ar ziemeļrietumu Francijā strādājošas zirgu uzvedības pētniecības grupas rezultātiem, izrādās, ka zirgu uzvedība lielā mērā atkarīga no tā, kādu darbu tie veic ārpus staļļa. Francijas nacionālā pētniecības centra Dzīvnieku un cilvēku etoloģijas laboratorijas zinātniece doktore Martina Hausbergere izpētījusi, ka sakarā ar dažāda veida stresu, ko zirgs pieredz dažādās disciplīnās, tā sliktie staļļa ieradumi jeb streotipi arī atšķiras. Viņas pētīto zirgu grupa sastāvēja no 77 franču jājamzirgiem Nacionālajā jāšanas skolā Seimūrā. Zinātniece novērojumus veica vienu mēnesi. Ar visiem zirgiem strādāja

vienu stundu dienā, pārējās 23 stundas zirgi pavadīja stallī.

Hausbergeres pētījumu rezultātā atklājās, ka visnepatīkamākie paradumi - graušana, gaisa rīšana, galvas kratīšana un šupošanās veidojas iejādes un *Haute école* (spāņu klasiskā jāšanas skola) zirgiem. Dažiem šīs grupas zirgiem bija vērojama pat dažādu paradumu kombinācija, turklāt biežāk nekā citiem zirgiem. Zinātniece to skaidro ar to, ka uz šiem zirgiem tiek izdarīts milzīgs spiediens, lai kontrolētu to kustības un tie neizpaustu emocijas treniņa laikā.

Konkūra un trīsčīņas zirgiem bija tendence stallī laizīt vai spert, kas arī izrādījās to galvenais sliktais ieradums. Autore stāstīja, ka zirgi, protams, atrodas zem spiediena, kad ar tiem strādā, tomēr tiem tiek dota salīdzinoši liela kustību un emociju izpausmes brīvība. Iespējams, šādi paradumi rodas, jo zirgi

varbūt meklē kādas barības vielas tuvākajā apkārtnē, lai atjaunotu darbā patērēto enerģiju.

Voltizēšanas zirgi, kas treniņu pavada kordā un ir balsts uz tiem vingrojošajiem akrobātiem, vairākumā gadījumu demonstrē paradumu spēlēt ar mēli. Tā varētu būt reakcija uz to, ka kordošanas laikā zirgs tiek vadīts ciešās atsaitēs.

Rezultāti pārliecinoši pierāda, ka zirga stress darbā ir pamats sliktajiem ieradumiem. Nelabvēlīgi turēšanas apstākļi – nelieli boksi, ilgstoša uzturēšanās stallī, atšķirtība no citiem zirgiem - problēmu vēl padziļina.

P. S. Etoloģija ir salīdzinoši jauna zinātne, kas pēta dzīvnieku uzvedību un izturēšanos. Uzvedība ir iedzimta un iegūta aktivitāšu kopums, kas nepieciešams savstarpējo sakaru uzturēšanai ar ārējo vidi un sugas indivīdiem.

Trīs mīlestības: grāmatas, zirgi un dejas

Inese Ruskule

„Pedāli grīdā un laižu tālāk!” Šķiet, ka šādi par savu darbošanos varētu teikt kāds gados jauns cilvēks. Taču šis teiciens joprojām ir kā dzīves moto **Aldai Šūvcānei-Rateniecei**, kura jau ir pārkāpusi 70 gadu sliekšni. Maza augumā, bet nīpra un neatlaidīga. Viņas mūžs saistīts ar zirgiem. Arī tagad viņas pārraudzībā ir Anitas Blaubergas zirgi un stallis *Smaiļu* saimniecībā, kas atrodas Iecavas novadā. Līdztekus zirgiem sporta meistas dzīvē liela loma vēl arvien ir grāmatām un tautas dejām. Kad apjautājos par to, vai tiek dejots savam priekam vai arī koncertos, Aldas kundze lepnī atbild: „Protams, ka koncertos dejojām! Drīz mums būs arī skate.” Tā nu pāiet viņas dienas – pie grāmatām, pie zirgiem un aktīvi darbojoties senioru deju kolektīvā *Iecavnieks*.

– Mīlestība pret zirgiem – kad tā ienāca jūsu dzīvē?

– Es piedzimu pirms otrā pasaules kara Vecclaicē. Laikā, kad katra zemnieka sētā bija zirgs, jo cita transporta veida vienkārši nebija. Zirgi man iepatikās jau bērnībā. Protams, ka jau kopš tā laika arī sāku kāpt zirga mugurā, pati mācījos jāt bez segliem. Pēc kara manai ģimenei nācās pārcelties uz dzīvi pilsētā – Alūksnē. Tomēr arī tur grozījās ap zirgu īpašniekiem, lai tikai varētu pajāt. Tačuāju slepus, lielākoties patumsu, jo tolaik meitenēm bija nepieklājīgi parādīties biksēs, jo īpaši jau mazpilsētās, kur tolaik jāšanas sports vēl nemaz nebija attīstīts.

Valmierā, kur hipodroma filiāle

– Vai nākamā izvēlēta profesija bija saistīta ar zirgiem?

– Nē, mana iegūtā profesija divdesmit gadu vecumā bija bibliotekārs. Zirgi aizņēma brīvo laiku. Kad bija jāsāk strādāt, nonācu Valmierā. Tolaik šajā pilsētā bija tā dēvētā Rīgas hipodroma filiāle, kurā bija arī jāšanas sporta sekcija. To arī sāku apmeklēt. Par manu pirmo treneri kļuva Elfrīda Nille, bet ar mani kopā savu jāšanas sporta karjeru sāka arī vēlāk ļoti labi pazīstama jātniece Astrīda Orlova. Atceros, ka tolaik man dikti nepatika jāt seglos, jutos tajos neērti, jo pirms tam biju jau pieradusi jāt bez segliem.

– Vai kāds ar zirgiem saistīts gadījums visspilgtāk palicis atmiņā no šī laika posma?

– Visspilgtāk manā atmiņā ir palikušas 1963. gada sporta spēles Cēsīs. Tolaik

Kopā ar pirmo treneri Elfrīdu Nilli. Pirmā no labās Elfrīda Nille, otrā – Alda Šūvcāne.

aizbraucu uz turieni startēt. Bija paredzēts piedalīties maršrutā ar metru augstiem šķēršļiem. Taču sacensību dienā treneri pierakstīja mani uz 1,30 metru augstu maršrutu. Biju tobrīd diezgan pārbijusies. Taču lēcu, jo baidījos, ka mani izmetīs no jāšanas sporta sekcijas. Ieķēros savai ķēvei Maijai krēpēs, palāvos uz tās prasmi un veiksmīgi nostartēju šajās sacensībās, gūstot sporta klasi. Maija bija slavenā Burtnieku ērzeļa Fināla vecmāmiņa. Šīs sacensības mani iemācīja uz visu mūžu – nekad nelikt lēkt sacensībās savam skolniekam augstākus šķēršļus nekā treniņos.

Mīļākā Aldas Šūvcānes bilde.

Pie zirgiem uz Burtniekiem

– Tā arī turpinājāt strādāt par bibliotekāri?

– Par bibliotekāri nostrādāju Valmierā desmit gadu. Vēlāk, pēc veiksmīgas sadarbības ar zirgiem, mani uzaicināja strādāt Burtnieku zirgaudzētavā par jaunzirgu treneri. Protams, trenēju arī bērnus jāšanas sporta sekcijā. Pateicoties tam laikam, iepazīnos ar ļoti daudziem Vidzemes zirgaudzētājiem un sportistiem. Šos sakarus izmantoju arī laikā, kad vēlāk pārgāju strādāt uz Iecavu.

– Laikam diezgan straujš dzīves ritms bija tik lielā zirgaudzētavā?

– Jā, protams. Man tajā laikā jau bija vairāk nekā četrdesmit gadu, vēljos uzsākt mazliet mierīgāku dzīves veidu. Iespējams, tieši tāpēc piekritu piedāvājumam sākt strādāt pie zirgiem Iecavā. Kolhoza vadībai apsolīju, ka nostrādāšu šajā vietā trīs gadus.

Pēc „mierīgākas dzīves” uz Iecavu

– Izskatās, ka trīs gadi ieilguši, jo dzīvojat Iecavā joprojām...

– Jā, tā tajā dzīvē gadijās. Sākotnēji zirgu jau Iecavā nebija daudz. Taču izveidoju jāšanas sporta sekciju, sāku trenēt bērnus. Tagad šķiet, ka pret saviem audzēkņiem biju pārāk strikta...

– Bet, varbūt pateicoties tieši tam, Maira Leja ir kļuvusi par veiksmīgu sportisti?

– Jā, Maira bija mana audzēkne. Jau pirms daudziem gadiem sapratu, ka šī meitene daudz ko spēs savā dzīvē

sasniegt, jo bija ļoti neatlaidīga. Palīdzēju arī viņai turpināt iesākto jāšanas sportā, iekārtojot Liepājas jāšanas sporta bāzē un iedodot līdzīgu vienu no saviem zirgiem – Lakmusu, ar kuru viņa ļoti veiksmīgi startēja sacensībās.

- Vai bez Mairas bija vēl audzēkņi, kuri turpināja sasniegt panākumus jāšanas sportā?

- Bija – Aigars Grīnbergs, kurš savulaik kļuva par sporta meistar un pat tika iekļauts Latvijas PSRS izlases komandā. Viņš pie manis sāka nodarboties ar jāšanas sportu, bet mācījās Jelgavā, vēl piestrādājot par naktssargu. Genādijs Birjuks arī ir viens no maniem veiksmīgākajiem jātniekiem, tāpat bija sporta meistars. Tagad viņš dzīvo brīvā laikā trenē bērnu jāšanas sportā. Abiem jaunekļiem iemācīju arī zirga apkalšanas prasmes. Vienmēr viņiem teicu – ko gan jūs darīsiet, ja zirgam pēkšņi sacensību norises vietā nokritis pakavs. Abi to ņēma vērā un arī iemācījās. Aigars tagad strādā par zirgu kalēju.

Daudzpusība sportā

- Esat nodarbojies tikai ar konkūru vai arī citām disciplinām?

- Esmu jājusi gan konkūru, gan iejādi, gan arī trīsciņu. Vēl divas reizes esmu piedalījies auļošanas sacensībās. Pirmo reizi auļotāja mugurā mani uzsēdināja Ukrainas komanda, kad notika sacensības Pjatigorskā. Viņiem kaut kas bija atgadījies ar vienu no jātniekiem, un, tā kā es biju neliela auguma, tad man piedāvāja viņu aizstāt. Nostartēju veiksmīgi. Otrā reizi man piedāvāja piedalīties šajā disciplīnā Kazahstānas komanda Alma-Atā. Toreiz ieguvu pirmo vietu, tomēr „prīzi” noņēma, jo man kopā ar segliem pietrūka 12 kilogramu. Segliem svars bija neregulēts atbilstoši pastāvīgā jātnieka svaram, bet, kad es uzsēdos, neviens svaru nomainīja.

- Vai nebija bail startēt ar tik straujiem zirgiem?

- Nē, ko tur baidīties?! Laiž tikai uz priekšu! Protams, ka žokejam prasīju padomus – kāda taktiku labāk izmantot distancē, kādi zirgam ir paradumi. Stīplēcā gan nestartēju, lai gan arī bija piedāvājumi, kurus izteica Vežauska kungs. Man nepatīk, ka šajā disciplīnā viens otram traucē. Trīsciņā ir mierīgāk, tāpēc arī startēju šajās sacensībās.

- Ar braucamajiem zirgiem arī esat strādājusi?

- Iecavā man bija saskarsme ar braucamajiem zirgiem, piedalījies arī sacensībās. Tolaik Iecavā strādāja arī Juris Strēlis, kuru savulaik dēvēja par Strēltēvu. Juris Strēlis diezgan pieticīgos apstākļos bija audzējis un trenējis braucamos

Kopā ar zirgiem Smaiļu stallī.

zirgus, kuri guva arī Latvijas PSR un PSRS čempiona titulus. Viņš piedāvāja arī man startēt ar braucamajiem zirgiem, un pie sevis nodomāju – kāpēc gan ne? Tūklāt tajos laikos arī par katru startu, neatkarīgi no iegūtās vietas, maksāja 50 rubļus, kas līdzinājās pusei no manas ikmēneša algas. Piedalījies gan Tīrainē, gan arī Rēzeknē rīkotajās sacensībās, kā arī daudzviet citur Latvijā.

Pati Alda sevi dēvē par ēzeļa un āža krustojumu. Neskatoties uz to, viņa ir panākusi daudz – gūti vairāki čempiona tituli, izveidots izcilis ķēvju ganāmpulks, izskoloti daudzi veiksmīgi sportisti. Pateicoties Aldai Šūvcānei, 1983. gadā

tika paplašināts Iecavā esošais zirgu stallis, jo tā laika kolhoza priekšsēdētājs Ilmārs Bents bija ļoti atsaucīgs un centās izdarīt visu nepieciešamo, lai attīstītu šo sporta veidu kopā ar Aldu Iecavā. Uz stalli viņa dodas bieži arī šodien, jo līdztekus Anitas Blauberģas zirgiem ir arī divi pašas zirgi – Latvāns un trīs gadus jaunā ķēvīte Lambada. Tā kā pienācis Lambadas apjāšanas laiks, protams, Alda jau ir bijusi savai audzēknei mugurā vairākas reizes. Viņa par sevi saka: „Tas ir iedzimts stulbums – septiņdesmit gadu vecumā kāpt zirgam mugurā!” Tomēr tur vairs neko nepadarīsi, jo viņa dzīvo pēc principa – kamēr vari, tikmēr dari!

Deju kolektīvā. Alda Šūvcāne – otrā no labās.

Foto no Aldas Šūvcānes arhīva

Foto no Aldas Šūvcānes arhīva

Zirgu galvas atveidojums staļļu ēkās

Dr. arch. Jānis Zilgalvis

Jau izsenis zirgu mājvieta bija stallis. Tie celti gan pilsētās, gan lauku sētās, gan muižās. Staļļi ir dažādi, atkarībā no vietas, kur tie celti un vietējām tradīcijām, kā arī saimnieka rocības. Dažā labā muižā tie līdzinās varenam kompleksam, kas novietots netālu no pils vai kungu mājas. Pilsētās, piemēram, Rīgā stallis parasti atradās zemesgabala pagalmā, bet lauku sētās tas parasti ir pieticīgāks.

Daudzās vietās staļļu arhitektoniski mākslinieciskajam risinājumam tikusi pievērsta īpaša uzmanība. Šajā laikā zirdziņu vēl nebija aizstājusi automašīna, un braucējam nebija tik traki jāsteidzas, kā tagad. Bieži zirgu mājvieta – stallis – iezīmēta īpaši – ar zirga galvas atveidojumu ēkas fasādē. Var rasties jautājums, kāpēc fasādes rotātas tieši šādā veidā? Pirmkārt, tādējādi tika izpausta ēkas funkcionālā nozīme. Otrkārt, zirga galva bija arī plastiski izteiksmīgs rotājums fasādes kopējā mākslinieciskajā kompozīcijā. Senāka izcelsme šim dekora elementam varbūt nāk tieši no sadzīves – tā vien šķiet, uzlūkojot kādu 18. gs. stalli Detmoldas pilsētā (Vācijā) brīvdabas muzejā. Te durvju aila sadalīta divās daļās un augšpusē veidota īpaša vērtne, pa kuru zirgs varēja vērot ārpus staļļa notiekošo.

Greznas būves Rīgā

Vispirms zirgu galvas atveidojumus aplūkosim atsevišķos piemēros Rīgā. Visiem pazīstama ir nelielā divstāvu ēka pie Rīgas pils, bijušā Skulptūru dārza pusē, – kas sākotnēji bija kariešu novietne un zirgu stallis, kas atradās pagalma piebūvē. Ēka, kas sākumā bija vienkārša ar stāvu divslīpju jumtu, celta 1808.–1809. gadā

pēc arhitekta K. F. Breitreica projekta. Laika gaitā tās apjoms mainījies – 1841.–1843. gadā pret Pils laukumu esošajam apjomam uzbūvēts otrais stāvs, kurā atradās kučiera un sētnieka dzīvokļi. Savu tagadējo fasādi ēka ieguva 1874. gadā (arh. H. Šēls). Kariešu novietnē 1920. gados ierīkota garāža. 1976. gadā arhitekts J. Skalbergs izstrādāja bijušās kariešu novietnes, vēlāk garāžas remonta un restaurācijas projektu. Nams tika nodots Latvijas PSR Mākslinieku savienības pārziņā un nosaukts par Tēlnieku namu. Tajā regulāri tika rīkotas tēlniecības izstādes.¹ Tagad ēka kalpo dažādām sabiedriskām norisēm. Kariešu novietnes un zirgu staļļa fasādes pirmā stāva vienmērīgo logailu ritmu pārtrauc divas vārtu ailes, bet otrajā stāvā ailes kārtotas ritmiski, taču divas no tām ir nišas. Tās ir kvadrātveida, profilētu joslu ieskaudas. To vidū, aplveida ierāmējumā atrodas zirga galvas atveidojums. Zirgs tēlots it kā skrējienā – ar atvērtu muti un ieplestām nāsīm.

Līdzīgā veidā zirga galva, taču šoreiz nevis divas, bet tikai viena attēlota staļļa fasādē Valdemāra ielā 11a. Šis stallis piekļaujas savrupmājai pagalma pusē. Staļļa otrajā stāvā atradās sētnieka dzīvoklis. Vēlāk stallis kalpoja kā garāža un āreji lielā mērā ir saglabājis savu autentiskumu. Pats ēku komplekss – savrupmāja un stallis ir viens no greznākajiem Rīgas bulvāru ansambli. Sākotnēji ēka piederēja arhitektam akadēmiķim Heinriham Šēlam. 20. gs. sākumā īpašnieki bieži mainījās, un ēka nedaudz pārbūvēta. Tās arhitektūrā atspoguļojas renesanses formas, kas iekļaujas eklektisma stilam raksturīgā arhitektoniskajā kompozīcijā. 1920., 30.

Zirgu galvas atveidojums bijusās kariešu novietnes ar stalli pie Rīgas pils fasādē. 2010. g. foto.

Stallis Rīgā, Valdemāra ielā 11a, 2010. g. foto.

gados savrupmājā atradās LR ārlietu ministra rezidence. Padomju laikā ēkā iemītnējās Valsts drošības komitejas pārraudzītā Sadraudzības biedrība ar tautiešiem ārzemēs. Latvijai atgūstot neatkarību, ēkā tika izvietota Kultūras ministrija, kura tur atrodas vēl šodien.

Zirga galvas atveidojumus staļļa fasādē atradīsim arī netālu no iepriekš minētās vietas – Valdemāra ielā 7. Greznā dzīvojamā ēka (1875., arh. M. Holsts) sākumā zemesgabalā paredzēta viena. Tikai nākamajā gadā – 1876. projektēts zirgu stallis pagalmā (arh. R. Pflūgs). Projektā redzams, ka ēka ir vienkārša un tās labajā pusē izveidots divstāvu mezonīns, kurā atradās mazs dienestu dzīvoklis. Tieši šeit fasādē rotāta ar divu zirgu galvu atveidojumiem abās pusēs logailai. Tie ir citādi, nekā iepriekš aplūkotajās ēkās. Te zirdziņš skatās uz mums nevis no sāniem, bet gan tieši pretim. Pie kam, šie zirgi nav tēloti skrējienā, kā iepriekš. Taču aplveida ierāmējums, šķiet, bijis obligāts. Šis stallis 1937. gadā pārveidots par garāžu. Plānojums mainīts 20. gs. otrajā pusē, taču ārējais tēls, blakus greznajai dzīvojamai ēkai visai pieticīgs, bija saglabājis. Stallis tika nojaukts 2005. gadā, kad tika rekonstruēta dzīvojamā ēka un tā vietā uzbūvēta līdzīga ēka, kuru varam vērot vēl šodien. Rodas maldīgs priekšstats, jo tagad stallim ir divi mezonīni un centrā vienkārša izvirzījums. Taču zirgu galvu

Bijusi kariešu novietne ar stalli pie Rīgas pils. 2010. g. foto.

radies vairāk – tagad tās ir četras – katra mezonīna logailas abās pusēs. Lai vai kā, informācija, ka šeit atradusies zirdziņu mājvieta, ir gūstama.

Morberga vasarnīcā Jūrmalā

Zirga galvas atveidojumus staļļu fasādēs atradisim arī netālu no Rīgas, un viena no tādām vietām ir pazīstamā būvuzņēmēja un mecenāta Kristapa Morberga vasarnīcas komplekss Jūrmalā, Dzintaru prospektā 52/54. Tas atradās nelielā romantiskā parkā, kurā netrūka baseina, strūklakas un skulptūru. K. Morbergs savu īpašumu Jūrmalā ieguva 1905. gadā, bet ēka celta 1882. gadā.

Divstāvu koka karkasa konstrukcijās celtās vasarnīcas apjoms ir asimetrisks, papildināts ar neogotikai raksturīgiem torniņiem, lodžijām un torņveida izbūvi, kas līdzinās viduslaiku donžonam. Vasarnīca ir apjomīga celtnu kompleksa sastāvdaļa. Zemes gabalā atrodas arī 19. un 20. gs. mijā celts zirgu stallis un ratnīca, oranžērija ar galeriju, pagrabs ar mākslīgām pilsdrupām. Minētās saimniecības ēkas papildina respektabli ieejas vārti atbilstoši ēkas stilistikai. Izmantota lokveida arka, bet dekoratīvā risinājuma akcents ir skulpturāls zirgu galvu atveidojums.

2008. gadā tika pabeigta Morberga vasarnīcas kompleksa restaurācija (arhitektu birojs *Konvents*, arh. P. Blūms un citi). Atjaunots ir kompleksa ārējais vēsturiskais izskats, kā arī vasarnīcas greznais interjers, kas tapis laika posmā no 1880. gadiem līdz pat 1920. gadiem.

Latvijas muižās

Daudzus interesantus piemērus atradisim arī Latvijas muižās, kur gandrīz ikvienā atradās stallis. Viena no tādām ir Preiļu muiža. Tā no 1866. līdz 1872. gadam bija angļu tirgotāja J. H. Fridriksa īpašums. Jauno, šodien gan drupās redzamo pili projektējuši arhitekti G. Šahts un A. Beleckis.² Preiļu pils datēta ar 1836. gadu³ un tā paplašināta 1860.–1865. gadā.⁴ Preiļu pils celtniecības gaita bija ievērojams notikums ne tikai tālaika Latgales kultūras dzīvē. Ap 1875. gadu Preiļu pils kopskatu no pagalma puses atainojis poļu mākslinieks N. Orda, kurš savos zīmējumos bieži pievērsies muižu arhitektūrai, galvenokārt Baltkrievijā un Polijā. 1883. gadā Preiļu pili, izceļot tās gleznaino siluetu un apkārtējās ainavas pirmatnējo krāšņumu zīmējis mākslinieks F. Bžozovskis, kura darbs ievietots izdevumā *Biesiada Literacka*.⁵

Ne mazāka vērība, kā minētajai pilij, tika pievērsta stallim, kas bija apvienots ar kūti. Ēka būtībā bija monumentāla un tās atrašanās vieta – ūdenskrātuves malā – ļoti nozīmīga muižas centra un parka

Stallis Rīgā, Valdemāra ielā 7, 2010. g. foto.

ainavas uztveres ziņā. Tās gleznieciskie apveidi atspoguļojās ūdens virsmā un bija baudāmi katrā gadalaikā ar dažādām noskaņām no pils logiem. Ēku, kuru pamatā veidoja ļoti garš, ar stāvu divslīpju jumtu segts apjoms plastiski uzirdināja trīs simetriski kārtoti rizaliti ar gotiskiem zeltiņiem. To stūros atradās torņveida izbūves, bet sienām bija izmantots tradicionāls būvmateriāls – laukakmens ar sīku šķembu iespaidumiem javā. Centrālā rizalita fasādē pirmā stāva līmenī atradās trīs ailes, no kurām vidējā bija platāka. Virs tām trīs pusloka profilētu dzegu ieskāvējumā bija likti kokā darināti zirgu galvu atveidojumi. Tie vēl itin labi, lai gan laika zoba bojāti, bija redzami 1980. gados, kad šī raksta autors apsekoja minēto pieminekli. Tagad stāvoklis ir krietni pasliktinājies, un nav zināms, cik ilgi vēl interesentiem, staigājot pa muižas parku, būs iespējams aplūkot šo izzūdošo kultūras pieminekli.

Zirga galvas atveidojumu atradisim arī Remtes muižas staļļa fasādē. Ja Preiļos zirga galvas darinātas no koka, tad būvniekiem Remtē tās labpaticis veidot no javas, kas arī veiksmīgi izdarīts. Zirga galva atveidota profilā, apļveida ierāmējumā un atrodas abās pusēs centrālā rizalitā, kuram ir klasisks trīsstūra frontons, divām ailām.

Saglabāt nākamajām paaudzēm

Nereti zirgu galvas attēlojums saimnieciska rakstura būvēs 19. gs. otrajā pusē sastopams arī ārpus Latvijas. Viens no piemēriem ir stallis Kreifordas muižā Skotijā (*Crawford priory*), (19. gs. otrā pusē). Dzīvnieka galvas atveidojums uzlikts uz ailes slēgakmeņa. Jāpiebilst, ka šajā kompleksā atradās arī kalpotāju mājvieta un saimniecības telpas. Taču informācija par šīs ēkas funkciju bija skaidri nolasāma.

Remtes muižas stallis. 2008. gada foto.

Preiļu muižas stallis un kūts. 1980. gadu foto.

Daži aplūkoti piemēri ļauj secināt, ka zirgu galvas atveidojumi staļļu fasādēs, kā Rīgā, tā muižu apbūvē bija populāri līdzās citiem, eklektisma stila fasāžu dekoratīvā risinājuma elementiem. Šo staļļu saglabāšana nākamajām paaudzēm ir aktuāls mūsdienu sabiedrības uzdevums.

¹ Caune M. Rīgas pils. – Rīga, 2001. – 155. lpp.

² Aftanazy R. Materiały do dziejów rezydencji. – Warszawa, 1987. – T. IIIA. – s. 295.

³ Aftanazy R. Op.cit.-s. 295.

⁴ Manteuffel G. Terra Mariana: 1186. – 1888. Reproduktionen des von den Rom. Katholiken hiesiger Provinzen Sr Heiligkeit Leo XIII. Zum Jubiläum 1888. Dargebrachten Album. – Rīga, 1903.-T.III. -S. 35.

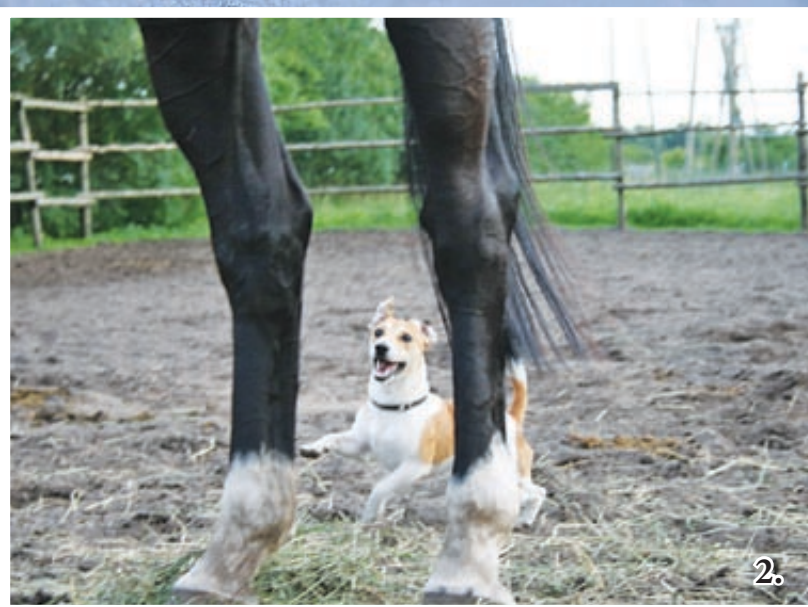
⁵ Biesiada Literacka. – 1884. – T. I. – s. 54

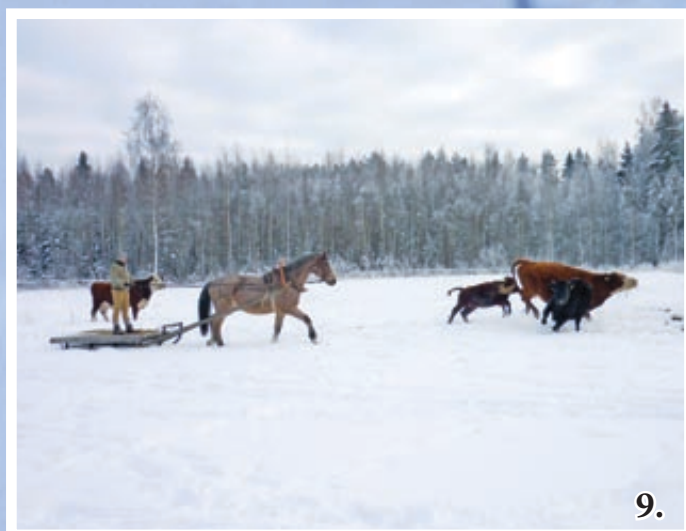
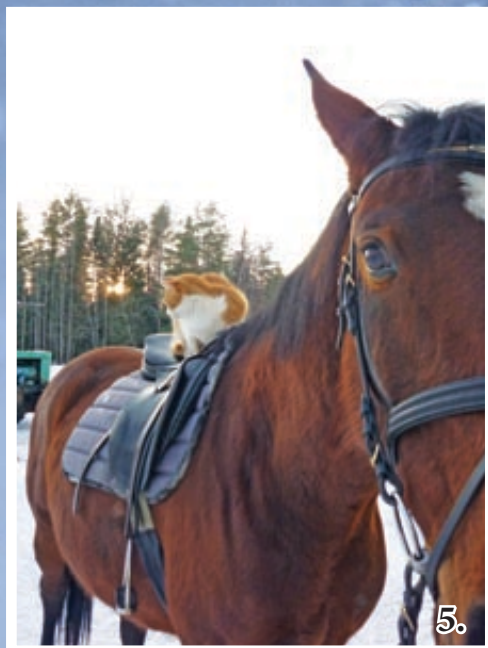
Zirgi un citi „zvēri”

Pateicamies lasītājiem par iesūtītajām fotogrāfijām! Tikai ne vienmēr varam publicēšanai izvēlēties tās, kuras līdzās labākajām ir tikpat interesantas, jo to izmērs ir pārāk mazs (lūdzu, sūtiet mums bildes, kuru izmērs ir aptuveni 1 MB). Protams, mūs atkal iepriecināja emociju daudzveidība, un to ceram sagaidīt no jums arī turpmāk.

Nākamā konkursa tēma – *Pavasaris nāk...* Lūdzu, sūtiet savas fotogrāfijas uz elektroniskā pasta adresi zirgu.pasts@inbox.lv līdz 9. aprīlim. Labākos attēlus publicēsim nākamajā numurā.

1. Dace Grēniņa. „Draudzība no attāluma...”
2. Gundega Krīgere. „Mans lielais draugs.”
3. Laura Virubka. „Dārtīgai lieli brīnumi.”
4. Luīze Rukšāne. „Lote, Nora un Dancis.”
5. Paula Zaļaiskalna. „Vaife un Tims.”
6. Ieva Grīnberga no Puzes pagasta. „Eliass un Pičuks – lieli draugi.”
7. Natālija Siliņa. „Labi draugi.”
8. Sintija Varnovska. „Kādam šī saruna šķiet bezjēdzīga... Ričards un Glorija.”
9. Jānis Celmiņš. „Bēgam, mūs apēdīs...”
10. Katrīna Rone. „Kurš te galvenais?”

Latvijas Zirgaudzētāju biedrības 2009. gada vērtēšanas pārskats

Sagatavoja Anna Veidemane

Vaislas ērzeļi

2009. gadā pēc ģenētiskās kvalitātes novērtēti 122 ērzeļi, no tiem 110 vērtēti pirmajā pusgadā, bet 12 – otrajā pusgadā.

Vērtēti tiek ērzeļi, kas ieguvuši vismaz 49 punktus eksterjera vērtējumā un kam 2009. gadā dzimuši vismaz 3 kumēļi un/ vai ir 3 grūsnas ķēves.

Pēc šķirņu sastāva:

Šķirne	1	2	3
Latvijas šķirnes sporta tipa	65	131	247
Latvijas šķirnes braucamā tipa	11	16	34
Holšteinas	14	78	60
Dāņu siltasiņu	6	20	26
Vestfāles	2	3	10
Oldenburgas	4	13	13
Nīderlandes jājamzirgu	1	1	2
Zviedru siltasiņu	1	-	3
Hanoveras	1	2	3
Poniju šķirņu	8	8	29
Arābu pilnasiņu	2	2	6
Angļu pilnasiņu	1	1	2
Trakēnes	5	6	37
Amerikas rikšotāju	1	1	3

Paskaidrojumi: 1. Ērzeļu skaits, 2. Dzimuši kumēļi 2009. gadā kopā, 3. Grūsnas ķēves 2009. gadā.

Visplašāk vaislā ir izmantoti Latvijas šķirnes sporta tipa ērzeļi, tomēr attiecībā pret ērzeļu skaitu iegūto pēcnācēju (1,99) un grūšno ķevju (3,7) skaits nav īpaši liels, jo Latvijas šķirnes ērzeļus izmanto galvenokārt nelielas saimniecības. Holšteinas šķirnes ērzeļi tiek izmantoti intensīvāk, iegūti 5,6 pēcnācēji no viena ērzeļa un konstatētas vidēji 4,2 grūsnas ķēves.

Visintensīvāk lecināšanai 2009. gada sezonā izmantots Trakēnes ērzelis Paezano (īpašnieks – Dagnija Šperberga), jo savu vaislas darbību tas veicis Lietuvā, Nemūnas zirgaudzētavā (31 grūсна ķēve). Ērzelis ar vislielāko iegūto kumēļu skaitu ir Levantos I (3 *Vītolu stallī*) ar 19 iegūtiem un 21 plānotu kumēļu.

Dzimušo kumēļu un grūšno ķevju skaits neliecina par iegūto kumēļu skaitu 2009. gadā un plānoto kumēļu skaitu 2010. gadā, jo lielākā daļa ērzeļu vērtēti 2009. gada pirmajā pusgadā, kad daļa attiecīgā gada kumēļu vēl nebija dzimuši vai reģistrēti. Īpaši tas attiecas uz Latvijas šķirnes ērzeļiem, jo nelielās saimniecībās kumēļus parasti plāno vēlāk. Holšteinas

Corlasine (Corlensky G), audzētājs SIA Zviedru Birzes zirgi, īpašnieks SIA Kurzemes sēklas.

un Dāņu siltasiņu ērzeļiem, ko izmanto lielajās zirgaudzētavās, kur kumēļus plāno laikā no janvāra līdz martam, attiecība starp iegūtajiem un plānotajiem kumēļiem ir līdzīga.

Kumēļi

2009. gadā veikta 350 kumēļu vērtēšana. Kumēļus vērtē pēc četriem kritērijiem, katru 10 ballu sistēmā:

1) Izcelšanās un tipiskums; 2) Eksterjers; 3) Gaitas; 4) Kopējais iespaids.

Maksimālais iegūstamais punktu skaits ir 40. Visaugstāko vērtējumu saņēmuši kumēļi Ledara un Likra no Levantos I (38 punkti, abas no 3 *Vītolu stallī*) un Steisija no Surprise (38, *Zirgaudzētava Kocēni*), Cananero no Corall (37, 3 *Vītolu stallī*), Lepado no Levantos I (37, 3 *Vītolu stallī*). Augsto 36 punktu vērtējumu saņēmuši kumēļi – Almavira no Aromāta (Horse LA, Zilupe), Bernadett no Bazilio (Anita Blauberger, Rīga), Carmelita no Coleo (V. Bašmakovs, Mākoņkalna pag.), Cagrija no Colins (Juris Zalāns, Vietalva), Cornado no Corall (3 *Vītolu stallī*), Greisa un Gurū no Gaultjēra (*Zirgaudzētava Kocēni*), Gvidons Juniors no Gvidona (R. Mikučevska, Drusti), Lervija, Lekad un Laifer no Levantos I (3 *Vītolu stallī*), Radomir (Horse LA) un Rišļa (T. Šembe, Maltas pag.) no Radiana, Karē no Stolpegaardens Castello (Saldus JSS), Charvell (*Akmeņlauki*, Zilupe), Chevers (V. Bašmakovs) un Chikoda (T. Šembe) no Chicos Son, Licoretti (*Zviedru Birzes*

zirgi, Kurmene) no Bleisbergs Liwius, Prescott (R. Krūmiņš, Kurmene) no Pedro, kā arī 4 kumēļi, kas iegūti mākslīgās apsēklošanas ceļā no ārvalstu ērzeļiem. Labākais braucamā tipa kumēļš – Emets no Oldenburgas vecā tipa ērzeļa Emir (34, *Pilssēta*, Stāmerienas pag.) un Maira no Mirta no Muskata (34, 3 *Vītolu stallī*).

Veiksmīgi sevi kā vaislas ērzelis parādījis z/s *Akmeņlauki* jaunais ērzelis Chicos Son, kuram šogad dzimuši pirmie pēcnācēji. No 4 iegūtiem kumēļiem 3 ieguvuši 36 punktus un 1 – 35,5, kas kopumā dod augstāko vidējo vērtējumu – 35,9 punktus.

Labi novērtēti arī Latvijas šķirnes ērzeļa Kapričo (Akoti, Blomes pag.) – 35,25, Rubin Class (Aija Butāne) 35,5 punkti, bet no abiem iegūti tikai 2 kumēļi. SIA *Zirgaudzētava Kocēni* Latvijas šķirnes ērzeļa Gaultjēra pēcnācēji – vidēji 34,7 punkti no 7 kumēļiem.

Joprojām labus rezultātus uzrāda Vestfāles ērzelis Pedro (R. Krūmiņš) – vidēji 34,4 punkti no 8 kumēļiem.

Vācijā atzītā un augsti vērtētā Holšteinas ērzeļa Levantos I pēcnācēji saņēmuši vidēji 33,7 punktus, lai gan vairāki kumēļi ir visaugstāk novērtēto skaitā. Ērzelis izmantots 6 saimniecībās ar dažādu ķevju kvalitāti, tāpēc kumēļu vērtējums variē no 30 līdz 38 punktiem.

Lai iegūtu objektīvu ērzeļa vērtējumu pēc kumēļu kvalitātes, ērzeļi vajadzētu izmantot vairākās saimniecībās un iegūt iespējami daudz kumēļu. Visvairāk

novērtēti kumēļi 2009. gadā ir ērzeļiem Levantos I (17), Serrano IV (12, H. Herbst, Dundagas pag.) un Centuryo (11, *Agrofirma Tērvete*).

Pēc pirmā kritērija – izcelsmes – visaugstāk novērtēti Miro Rolex (9,3), Latango (9,25) Surprise un Pedro (9,1), Radianta, Liverpul, Kapričo un Patrika (9) punkti. Šajā kritērijā vēra ņemta tiek arī ķēves izcelsme un ģenētiskā vērtība.

Eksterjera ziņā izceļas Chicos Son (9,13), Gaultjērs un Kapričo (9) pēcnācēji.

Vislabākās gaitas ir uzrādījuši Chicos Son (8,8), Rubin Class (8,75), Latango un Donnerbube (8,5), Pedro (8,4). Salīdzinot šī vērtējuma rezultāti ir zemāki nekā pārējie.

Kopējais iespaids visaugstāk novērtēts Chicos Son, Muskata un Kapričo (9), Gaultjēra (8,8) un Latango (8,75) pēcnācējiem.

Novērtēti arī 22 poniju šķirņu kumēļi. Iegūti vērtējumi 30-33 punkti. Augstāko vērtējumu – 33 punktus – ieguvis Latvijas sporta ponijs Albano (J. Kursītis, Saulkrasti) no Igaunijas ponija Alberta un Šetlandes ponijs Paula (z/s *Liepas*, Vecumnieku pag.) no A.S.Pluto.

Pēc Latvijā audzēto rikšotāju šķirņu ciltsdarba programmas novērtēti 4 rikšotāju šķirņu kumēļi. Augstāko vērtējumu ieguvis Krievu rikšotāju šķirnes kumēļš Čigars (*Lielie Oši*, Pušmucova) (33) no Amerikāņu rikšotāju ērzeļa Clever Slybowl.

Jaunzirgi

2009. gadā veikta 372 jaunzirgu vecumā no 2 līdz 4 gadiem vērtēšana pēc darbaspējām. Kumēļus vērtē pēc 7 kritērijiem, katru 10 ballu sistēmā:

1) Izcelšanās un tipiskums; 2) Izmēri; 3) Eksterjers; 4) Soļi; 5) Rikši; 6) Lēkši; 7) Brīvā lēciena tehnika.

Maksimālais iegūstamais punktu skaits ir 70. Visaugstāko vērtējumu – 68 punktus – saņēmusi divgadīgā ķēve Corlasine no Corlensky G (iegūta mākslīgās apsēklošanas ceļā), kas pieder SIA *Kurzemes sēklas*, bet dzimusi saimniecībā *Zviedru Birzes zirgi*. Augstu novērtēti arī Cappučino un Cristāls no Cattio (62, *Zirgaudzētava Kocēni*), Krēta no Kavello (Pērle Strauta, Mālpils), Louissanti Spin no Louis J (*Zviedru Birzes zirgi*), Codija no Cattio (61, *Zirgaudzētava Kocēni*), Korida no Kivi (J. Mežnieks, Ķekava), Colton no Corall, Lekont no Levantos I (60,5, abi 3 *Vitoli Stalli*), Karisma no Calano II (E. Bīriņa, Mālpils), Donner Dance no Didžeja (A. Cukermane, Ogre), Lurdese no Lagerfeld (*Agrofirma Tērvete*), Ludis no Levantos I (3 *Vitoli stalli*) un Adler no R. Adermie

58 (Akmeņlauki) (60 punkti).

Braucamā tipa jaunzirgiem lēkšu un brīvā lēciena tehnikas vērtējumu var aizstāt ar labdabīguma un temperamenta vērtējumu, kā rezultātā maksimālais punktu skaits tad ir 60 punkti. Kopā novērtēti 24 braucamā tipa jaunzirgi. Labākie braucamā tipa jaunzirgi: Renegāts Vallo no Rendija (56,5, Ārija Kārklīņa, Salaspils l/t), Valsis no Vivata (55, G. A. Kornets, Cesvaine) un Rock'n'Roll no Rendija (54,5, Ārija Kārklīņa) un Gaisma no Matriks (54,5, Dz. Dzērve, Litene).

Pēc pirmā kritērija – izcelšanās un tipiskuma – augstāko vērtējumu 10 balles ir saņēmuši Cappučino, Codija un Cristāls no Cattio, Colton no Corall, Gahoko no Gaultjēra (*Zirgaudzētava Kocēni*), Gabeicia no Grand Libero (S. Putniņa, Mārupes pag.), Lorasine no Louis J, Corlasine no Corlensky G (iegūta mākslīgās apsēklošanas ceļā) – abas *Zviedru Birzes zirgi*.

Chevers (Chico's Son), audzētājs V. Bašmakovs, īpašniece A. Blauberģa.

Pēc izmēriem augstāko vērtējumu ir ieguvuši diezgan daudzi jaunzirgi, kas atbilst vēlamajiem izmēriem savā vecumā. Izceļami ir ērzeļi Colins un Hasans, kuru visi pēcnācēji ieguvuši maksimālo vērtējumu šajā kritērijā, būdami gan pietiekami lieli, gan masīvi.

Ar 10 ballēm eksterjera vērtējumā nav novērtēts neviens jaunzirgs, vistuvāk maksimālajam vērtējumam ir izcilā divgadniece Corlasine ar 9,5 punktiem.

Vislabāko soļu gaitu ir uzrādījis Ludis no Levantos I (10 balles). Belladora no Bastejs (M. Škapare, Rundāle), Cumir, Corte un Cogite no Corall (3 *Vitoli stalli*), Donner Dance no Didžeja (A. Cukermane), Deriba no Donnerbube II (A. Bokuma, Dundagas pag.), Etīde no Eksperts (*Dampnieki*, Variņu pag.), Konkurence no Kolibri (*Agrofirma Tērvete*), Lurdese no Lagerfeld (*Agrofirma Tērvete*), Linkolns no Louis J (*Agrofirma Tērvete*), Corlasine no Corlensky G, kā arī 8 jaunzirgi no Levantos I (9). Levantos I 2007. gada pēcnācēji izceļas

ar izteikti labu soļu gaitu vērtējumu, un arī iepriekšējo gadu pēcnācēji ar panākumiem startē iejādē. Soļu gaita kopumā augstāk novērtēta iejādes tipa ērzeļu pēcnācējiem.

Izcila rikšu gaita ar novērtējumu 10 balles ir tikai Corlasinei no Corlensky G., 9 balles ieguvuši Kvartet no Calliano (*Akmeņlauki*), Dubaija no Don Weltmeyer, Lurdese no Lagerfeld, Land Great no Le Cowando (visi – *Agrofirma Tērvete*), Lahti no Liverpul (*Akmeņlauki*), Rainbow no Regresa (M. Agulis, Remtes pag.), Alhimija un Amadeus no R. Adermie 58 (*Akmeņlauki*), kā arī 7 jaunzirgi no Levantos I. Arī rikšu gaitā daudz augstāks vērtējums ir tieši iejādes tipa ērzeļu pēcnācējiem.

Vislabāko lēkšu gaitu uzrādījis Amadeus no R. Adermie 58 (*Akmeņlauki*) – 9,5 balles. 9 balles ieguvuši Colton, Calve un Cumir no Corall, Lekot, Lenar un Leroj no Levantos I (3 *Vitoli stalli*), Adler no R. Adermie 58 (*Akmeņlauki*), Corlasine no Corlensky G.

Vislabākā lēciena tehnika konstatēta Corlasinei no Corlensky G – 10 balles. 9 balles – Karismai no Calano II (E. Bīriņa), Fina Happy un Falko no Fidelio WE5 (I. Zaula, Kocēnu pag.), Glancei no Grand Libero (*Agrofirma Tērvete*), Piloventai no Pilot-K (R. Krūmiņš, Kurmene), Adler no R. Adermie 58 (*Akmeņlauki*), Baniki no Indoctro (A. Keņģe, Rīga).

Visvairāk novērtētu jaunzirgu 2009. gadā ir ērzeļiem Levantos I (25), Cattio un R. Adermie 58 (12), Corall (10).

Novērtēti arī 17 poniju šķirņu jaunzirgi. Augstāko vērtējumu – 56 balles – ieguvis *Zviedrijā* dzimis Velsas ponijs Moravikens Malibu (*Zviedru Birzes zirgi*), kas ir sertificēts arī kā vaislas ērzelis. Otrajā vietā cits Velsas ponijs Moravikens Black Velvet (*Meždrūvas-1*, Garkalnes nov.; arī sertificēts) ar 55 punktiem. Velsas ponijiem salīdzinājumā ar Šetlandes un Igaunijas ponijiem ir labākas darbaspējas, lielāks izmērs, un tie piemērotāki sportam.

Ērzeļu sertifikācija

2009. gada pirmajā pusgadā sertificēti 5 ērzeļi, bet otrajā pusgadā 19 ērzeļi. LZB rīkotā publiskā ērzeļu skate notika 7. novembrī Tērvetes zirgaudzētavā un tās laikā vienādos apstākļos tika sertificēti 10 ērzeļi, vērtējot to darbaspējas un eksterjeru.

Kopumā sertificēti 14 Latvijas šķirnes sporta tipa, 3 Latvijas braucamā tipa, pa vienam – Nīderlandes jāmajzirgu, Angļu pilnasiņu, Traķēnes, Zangersheides, Velsas poniju, Šetlandes poniju un vietējo poniju šķirnes ērzelis.

Latvijas Šķirnes zirgu audzētāju asociācijas 2009. gada pārraudzības dati

Sagatavoja Aija Luse

Kumeļu vērtēšana

Pēc 2004.-2009. gada ciltsdarba programmas nosacījumiem kumeļam vērtē četras pazīmes:

a) Izcelšanās; b) Eksterjers, ķermeņa proporcijas; c) Soļi, rikši, lēkši (tiek novērtēti ar vienu kopēju atzīmi); d) Kopējais iespaids.

Katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits ir 40 punkti.

2009. gadā novērtēto kumeļu skaits	161
Vidējais vērtējums	31,1
Zemākais vērtējums	30
Augstākais vērtējums	39

Pēc kopvērtējuma labāk novērtēto kumeļu tēvi – Centesimo HL279, Calvados 87 WE3, Avellynus, Franks L1696, Sultans LS1591, Gastons L1657, Puaro.

Jaunzirgu darbaspēju pārbaudes

Jaunzirgu darbaspēju pārbaudes veic testēšanas rezultātā. Testēšanu veic šķirnes zirgu audzēšanas organizācijas izveidota sertificēto vērtētāju komisija trīs cilvēku sastāvā. Katrs dzīvnieks tiek novērtēts pēc viņa gaitas kvalitātes soļos, rikšos, lēkšos un lēciena tehnikā. Katru gaitu un lēciena tehniku vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits sporta tipa jaunzirgiem ir 40 punkti. Braucamā tipa jaunzirus vērtē pēc 3 rādītājiem – soļu, rikšu gaitas kvalitāte,

LSZAA foto

labdabība un temperaments. Maksimāli iegūstamais punktu skaits – 30. Rikšotāju šķirņu jaunzirus testē skrejceļā vai pajūgu braukšanas laukumā, pārbaudot soļu, rikšu gaitu kvalitāti, izvērtējot ātruma/laika rezultātu vai pajūgu braukšanas shēmas rezultātu. Maksimālais iegūstamo punktu skaits 30.

Iegūtie testēšanas rezultāti tiek apkopoti un iesniegti šķirnes zirgu audzēšanas organizācijā, kas veido datu bāzi katram šķirnes zirgam. Uz iegūto datu pamata rēķina darbaspēju indeksu un ciltsvērtības indeksu vaisliniekiem.

2009. gadā pārbaudīto jaunzirgu skaits – 186	1	2	3
Vidējais vērtējums	27,55	21,3	22,6
Zemākais vērtējums	24	17	19
Augstākais vērtējums	34	24	29,5

Paskaidrojumi: 1. Sporta tipa jaunzirgiem, 2. Braucamā tipa jaunzirgiem, 3. Rikšotāju šķirņu jaunzirgiem.

Pēc darbaspējām vislabāk novērtēto jaunzirgu tēvi – Aromāts HL265 (33,9 balles), Kivi LS1693 (32,5), Disputis L1539 (>31), Donnerbube II HN251 (>31), Spartacus (>31).

Vaislas ērzeļu sagatavošana sertificēšanai un sertificēšana

Jaunos vaislas ērzeļus pārbauda vienādos apstākļos vērtējot eksterjeru

un pārbaudot darbaspējas. Minimālais eksterjera vērtējums 2009. gadā bija 49 punkti pēc 7 pazīmēm. Darbaspēju minimālais vērtējums bija vismaz 28 punkti pēc 4 rādītājiem.

2009. gadā sertificēto ērzeļu skaits – 8	1	2
Vidējais vērtējums	49,5	32
Zemākais vērtējums	49	31
Augstākais vērtējums	52	34

Paskaidrojumi: 1. Eksterjers, 2. Darbaspējas

Pēc pēcnācēju kvalitātes pārbaudītie ērzeļi

Iegūtie rezultāti par vaislas ērzeļu pēcnācēju darba kvalitāti tiek apkopoti un analizēti, norādot konkrētā vaislas ērzeļa novērtēto ērzelīšu, ķēvišu un visu novērtēto pēcnācēju vidējo darbaspēju indeksu un vietu salīdzinājumā ar citiem vaislas ērzeļiem. Nozīmīgs vaislas ērzeļu kvalitātes rādītājs ir intervāls starp jaunzirgu labāko un sliktāko darbaspēju indeksu. Tas parāda cik viendabīga ir novērtēto pēcnācēju grupa.

Analizējot vaislas ērzeļu kvalitatīvos rādītājus attiecībā pret populācijas vidējo rādītāju, tiek noteikts vai novērtētais vaislas ērzelis ir pazīmju uzlabotājs vai pasliktinātājs.

LSZAA foto

Vaislas ērzeļu skaits 2009. gadā – 54.
Augstākais novērtējums – 61.
Zemākais – 49.
Vidējais – 52,2.

Lielākais 2009. gadā dzimušo kumeļu skaits vienam ērzelim – 12, mazākais – 1.

Lielākais 2009. gadā grūsno ķēvju skaits vienam ērzelim – 16, mazākais – 3.

LSZAA foto

Zirga sirds un asinsrites sistēma

Izmantoti materiāli no vācu žurnāla St. Georg

Asinsrites sistēma ir slēgts un plaši sazarots asinsvadu tīkls, pa kuru nepārtraukti plūst asinis. Sistēmas centrs ir sirds.

Sirds nepārtraukti sūknē asinis cauri asinsrites sistēmai. Siltasiņu zirgā sirds sver vidēji trīs kilogramus. Šajā sistēmā ir ietverta arī liesa, kas organismā kalpo kā liela asins krātuve. Zirga liesa ir aptuveni 50-60 centimetrus gara un teju divus kilogramus smaga.

Visi ķermeņa orgāni un audi saskaras ar asinsvadiem un tiek apgādāti ar asinīm. Tikai acs radzenē un locītavu skrimšļos nav asinsvadu, ar barības vielām tie tiek apgādāti, pateicoties difūzijai (vielu izvadei cauri apvalkam). Ir divu veidu asinsvadi: vēnas un artērijas. No sirds prom vedošie asinsvadi ir artērijas, savukārt uz sirdi vedošie asinsvadi ir vēnas. Artērijās plūst ar skābekli bagātinātas asinis, vēnas savukārt transportē asinis, kas satur maz skābekļa, bet daudz ogļskābās gāzes. Pāreju no artērijām uz vēnām nodrošina ārkārtīgi smalks asinsvadu tīkls, kurus dēvē par kapilāriem.

Vārstuļi un kambari

Tāpat kā citiem dzīvniekiem, zirga sirdi klāj smalks apvalks, tā saukta sirds somiņa. Tā satur pavisam nelielu šķidrumu un noklāj visu virsmu. Pati sirds sastāv no kreisā un labā priekškambara, un no kreisā un labā kambara. Katras puses priekškambari un kambari savstarpēji savieno īpaši vārstuļi un noslēdzējmechānismi.

Visas ķermeņa asinis tiek savāktas ar lielo asinsvadu palīdzību un ieplūst labajā priekškambarī. No turienes asinis tiek iesūkņētas labajā kambarī; tas savukārt novada skābekli maz saturošās, bet ar ogļskābo gāzi bagātās asinis uz plaušām. Šeit notiek gāzu apmaiņa, un asinis tiek bagātinātas ar skābekli.

No plaušām asinis nonāk kreisajā priekškambarī un tad tālāk kreisajā sirds kambarī. Kreisais sirds kambaris iesūkņē asinis galvenajā asinsvadā – aortā, kas sadala asinis pasašaurinātiem asinsvadiem un tādējādi apgādā ar asinīm visu ķermeni. Miera stāvoklī šis process notiek 32 reizes minūtē. Palielinātas slodzes gadījumā šis skaits var vairākkārt palielināties, ko nosaka nepieciešamība apgādāt orgānus. Sirds muskulim ir pašam sava nervu sistēma, kas nodot impulsus šī muskuļa kontrakcijām (savilkšanai).

Zirga sirds atrodas apakšējā krūšu

kurvja daļā trešās līdz sestās ribas augstumā.

Asinis kā transportlīdzeklis

Siltasiņu zirgā plūst vidēji 40-50 litru asiņu. Asinis nogādā dzīvībai nepieciešamās vielas un barības vielas visiem orgāniem un novada prom sārņus vielas, kas rodas vielmaiņas rezultātā. Asinis sastāv no šķidrās pamatvielas – asins plazmas un tajā esošajām šūnām.

Asinis satur dažāda veida šūnas:

- **Sarkanie asinsķermenīši (eritrocīti)** piešķir asinīm to sarkano krāsu. Hemoglobīns īslaicīgi piesaista skābekli, kā arī ogļskābo gāzi un novada tos visā ķermenī.

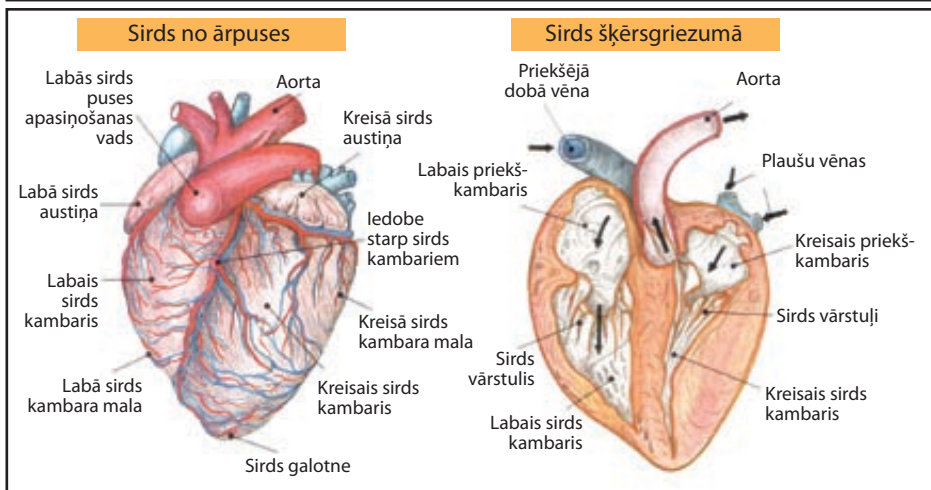
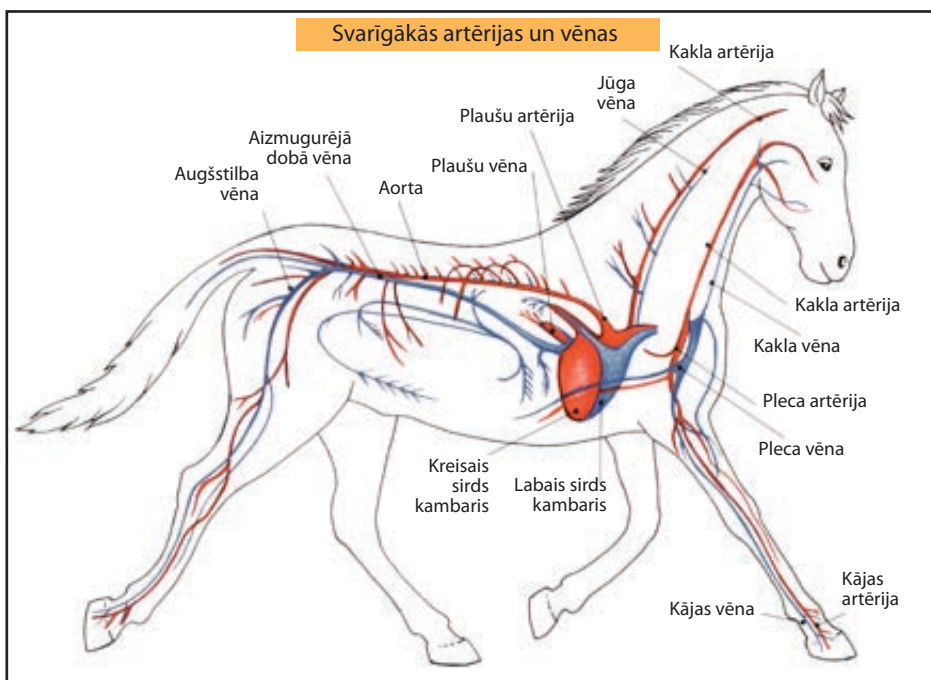
- **Baltie asinsķermenīši (leikocīti)** darbojas kā organisma veselības policija. Tie ir bezkrāsaini. Leikocīti veidoti no dažādām sastāvdaļām (granulocītiem,

limfocītiem, monocītiem). Leikocīti veic svarīgu lomu slimības ierosinātāju likvidēšanā. Baltie asinsķermenīši tos iznīcina, uzsūcot atliekas. Īpaši tad, ja ir bojāti ķermeņa audi, rodas strutas.

- **Asins plātnītes (trombocīti)** rosina recēšanu asiņošanas gadījumā. Brūcēs tie sadalās, asinis sarecē.

Limfātiskā sistēma

Limfātiskā sistēma ar tās limfātisko šķidrumu ir otra ķermeņa sistēma, kas novada šķidrumus. Tajā esošās limfas šūnas spēlē būtisku lomu antiķermenīšu veidošanā un strauji vairojas, ja ķermenim jāpretojas infekcijai vai pēc vakcinācijas. Limfas šūnas palīdz ķermenim atpazīt svešas vielas. Imunitātes procesu ietvaros tās veicina noteiktu antiķermenīšu rašanos. Izšķir divu veidu limfas šūnas: B-limfocītus un T-limfocītus. Tie atrodami lielākoties limfas audos, limfmezglos, liesā un tievās zarnas gļotādā.

Zirgs nemaz nav drošsirdis

Inese Ruskule

Jau izsenis viens no būtiskākajiem uzdevumiem ar zirgiem saistītiem cilvēkiem ir bijis tiem iemācīt pārvarēt bailes. Viens no zirga instinktiem ir tieksme izvairīties no ārpusaules draudiem. Nezināmais dzīvniekam saistās ar briesmām. Ikvienu jauno priekšmetu zirgs vispirms apsta, aptausta ar lūpām. Taču redzams, ka zirgs šīs izpētes laikā ir sasprindzis, tā kājas ir gatavas bēgšanai un aizsardzībai. Par to, cik lielā mērā zirgs baidīsies, izpildot mūsu noteikto uzdevumu, esam atbildīgi mēs paši. Protams, ir zirgi, kas baidās vairāk, un tādi, kuri jau no kumēļa vecuma ir īsti drošsirži, taču šādi gadījumi ir reti. Ko darīt, ja mūsu draugs baidās no ikviena sveša priekšmeta, un tāpēc mēs nevaram sasniegt savus mērķus?

Problēma

Sākumā vajadzētu noskaidrot, no kā zirgs patiesi baidās. Cilvēkam, kurš strādā ar zirgu, jāvēro, – kas ir bailu cēlonis. To var atklāt tikai tad, ja pavadāt kopā ar zirgu salīdzinoši daudz laika. Zirgs var baidīties gan no citiem dzīvniekiem, gan lieliem, skaņu radošiem mehānismiem. Kāpēc zirgi baidās no priekšmetiem, kas mums pierasti? Izskaidrojums pavisam vienkāršs, – tie zirgiem ir jaunums. Cilvēki apzinās, ka priekšmets neko jaunu nenodarīs, taču zirgam nav tādas sajūtas, ja mēs vien tam nepalīdzam.

Zirgs ir bara dzīvnieks, un tas nozīmē, ka tam jau no pašas bērnības ir ieprogrammēts – no visa jaunā jābaidās, tāpēc labāk neko nepētīt, bet tūlīt skriet projām bez atskatīšanās, ja vajag, – arī aizsargāties ar zobiem, priekšējām un pakājējām.

Risinājumi

Jo vairāk zirgs redz ikdienā, jo vieglāk tas uztver vēl neredzēto un pēkšņas kustības. Lai stabilizētu zirga psihi, mākslīgi jāveido šķietami draudošas situācijas, pārliecinot, ka tas nav dzīvībai bīstami, un, atkārtotot šādas situācijas, vairākkārt jāmierina zirgs ar savu balsi un glāstu. Ja visu darīsiet pareizi, drīz zirgs jums sāks uzticēties, bailes mazināsies, jo dzīvnieks redzēs, ka kopā pārvarat nedrošās situācijas.

Taču, lai neizraisītu pretreakciju, iegaumējiet sekojošus padomus:

1. Iepazīstiniet zirgu ar jaunajiem priekšmetiem brīvi un bez vardarbīgiem paņēmieniem (sitieni, kliegzieni u. c.);

Nadinas Zavadlikas foto

2. Esiet gatavi zirga aizsargreakcijai, nesteidzieties, rikojieties pacietīgi un mierīgi, kamēr zirgs apskata jauno priekšmetu;

3. Uzlavējiet vai uzcienāiet zirgu ar kādu gardumu, ja tam izdevies izpildīt jūsu uzdevumu, un nesodiet to instinktu izpausmju dēļ. Protams, te jāatšķir instinkti no zirga nevēlēšanās sadarboties ar cilvēku;

4. Ļaujiet zirgam apskatīt svešo priekšmetu no visām pusēm. Mēģiniet zirga uzmanību koncentrēt uz objekta iepazīšanu, lai tam nezustu interese par to;

5. Katru šādu pieradināšanas treniņu atkārtojiet vairākas reizes. Ja visu darīsiet pareizi, ar katru reizi bailēm vajadzētu mazināties;

6. Stāviet pēc iespējas tuvāk priekšmetam un dodiet maksimāli daudz laika zirgam to izpētīt;

7. Esiet pret zirgu prasīgi, bet ne agresīvi noskaņoti;

8. Atcerieties – lai gūtu panākumus, zirgam jāuzticas pilnībā, kā arī jāsaprot jūsu noteiktie uzdevumi – šajā gadījumā nebaidieties un esat droši!

Briesmīgais priekšmets

Pareizi apmācīts zirgs no jauniem priekšmetiem ne tikai nebaidās, bet ar lai-

ku paiet tiem garām, tos pat neievērojot. Piemēram, lai mazinātu zirga bailes no lietussarga, atveriet lietussargu un nolieciet to uz zemes, vēlams, vietā, kur nav vēja. Šajā gadījumā zirgs jātur kordā, lai tas varētu brīvi aizbēgt no priekšmeta. Bet, lai neaizbēgtu pavisam. Tad, kad zirgs, iespējams, – būs priekšmetu apostijis, paņemiet lietussargu rokās un pakustiniet to. Zirgu nedrīkst cieši turēt kordā. Nākamais posms – atveriet un aizveriet lietussargu zirga skatiena priekšā. Apmācība jāatkārto vairākas reizes. Pie briesmīgiem priekšmetiem pieradināts zirgs tos uztvers mierīgāk arī sacensību laukumā.

Bieži vien sacensībās ir vēl drausmīgāka radība – karogi. Šādos gadījumos ieteicams uzvilkt karogu mastā vai kārti uz laukuma, bet ne augstu, lai zirgs, ejot zem tā (protams, ka šāds uzdevums zirgam varbūt ļoti grūts un pat neizpildāms), pieskaras karogam. Pēc vairākām karoga un zirga saskarsmes reizēm bailēm vajadzētu mazināties, jo zirgs pārliecinājies, ka tas neuzbrūk.

Atslodzei gan zirgiem, gan arī jātniekiem noderīga varētu būt spēlēšanās ar bumbu aplokā. Tas ir lietderīgā savienojums ar patikamo. Ripojošā vai lidojošā bumba palīdz zirgam pierast pie šāda veida priekšmetiem. Tad arī jutīsieties daudz drošāk, braucot pajūgā vai jāgot gar laukumu, kur cilvēki spēlē futbolu, basketbolu vai kādu citu spēli ar bumbu.

Skaņa

Pēc soļu skaņas zirgs atpazīst savu kopēju. Šķiet, reizēm ķerras, kurās ved auzas, tā grab, ka zirgi var no bailēm ierauties boksa stūrī, taču tā nav. Jo zirgam grabošā skaņa asociējas ar patikamo un garšīgo – auzām! Taču ir skaņas, kas zirgam šķiet griezīgas un nav pieņemamas visu mūžu. Tāpēc stallī vai manēža ieteicams ieslēgt radio, lai zirgs pierastu pie mūzikas skaņām, jo mūsdienās neviens no pasākumiem nav iedomājams bez tās atskaņošanas. Pirms gada pati biju iesaistīta uzdevumā, kad zirgam bija jāpiedalās koncerta atklāšanā. Divričos iejūgtā zirga uzdevums bija arēnā *Rīga* noiet gar skatuvi, pie kuras atradās divi ļoti jaudīgi skaņas pastiprinātāji. Cilvēku uzdevums – realizēt ieceri bez starpgadījumiem. Pats trakākais, protams, bija jaudīgā skaņa. Zirgs tika atvests uz koncertzāli vairākas stundas pirms koncerta. Ieejot arēnā, zirgam nebija nekādu negatīvu reakciju. Bet, kad sākās mākslinieku mēģinājumi, zirgs kļuva nervozs, jo īpaši, ejot garām skaņas pastiprinātājiem. Zirgu ilgstoši vadājam pa zāli, lai tas pierastu – gan pie skaņas, gan pie cilvēkiem, kuri to veda, jo saimnieces nebija klāt. Viss beidzās veiksmīgi. Taču tikai tagad saprotu, ka galvenais panākuma kritērijs bija zirga spēja uzticēties cilvēkiem, jo viss pārējais tam bija svešs. Otrs kritērijs – cilvēka spēja parādīt zirgam, ka nav nekā dzīvībai bīstama.

Kustīgi objekti

Visbiežāk problēmas rada zirga bailes no tehnikas kustībā. Sevišķi aktuāla

ši problēma ir braucamajiem zirgiem, tāpēc gandrīz pirmajam jautājumam, kad cilvēks pērk zirgu, būtu jābūt – vai tas nebaidās no mašīnām? Protams, ir daudzi iemesli, kāpēc zirgs vispār baidās. Cits tāpēc, ka patiešām bail, cits – tāpēc, ka ar priekšmetu kustību asociējas kas negatīvs, bet citam šķiet ļautri ievilkāt grāvi savu braucēju. Piemērs šādām situācijām varētu būt kāds rikšotāju ērzelis, kurš nebaidījās no braucošās tehnikas līdz brīdim, kamēr kāds mikroautobuss (baltā krāsā) nesāka signalizēt pajūgam. Ja tas būtu standarta signāls, varbūt nekas slikts nenotiktu. Taču šim mikroautobusam bija griezīga signāla skaņa, kas pat braucējam griezās ausīs. Protams, pajūgs pēc signāla atskanēšanas nonāca grāvī. Un tur pajūgs pēc tam atradās katru reizi, kad uz lielceļa sastapa baltu mikroautobusu. Lai gan neviens no mikroautobusu vadītājiem vairs nesignalizēja, zirgam šāda veida autotransports šķita bīstams. Protams, ar laiku zirgam bailes mazinājās, pateicoties prasmīgai braucēja rīcībai.

Vēlams, lai jau kumēļa vecumā zirgs redzētu un iepazītu dažādus transporta līdzekļus. Bet, ja jums ir jau vecāks zirgs, kas baidās no mašīnām, apmācībai jābūt pakāpeniskai, – vispirms iepazīstiniet ar neiedarbinātu auto, tad to iedarbiniet, ieslēdziet gaismas, staigājiet gar rūcošu auto. Protams, ir zirgi, kuri joprojām turpina bīties, jo īpaši tad, ja nenoskaidrojam bailu cēloni. Bailīgu zirgu apmācībā ieteicams izmantot pieredzējušus zirgus, kas nebaidās no transporta līdzekļiem. Piemēram, iejūgtam zirgam līdzās piesien bailīgāko zirgu. Jāatceras, ka zirgs ir bara dzīvnieks, tas vienmēr darīs to, ko pārējie.

Daces Štrausas foto

Un, ja pieredzējušais zirgs neleks grāvī, pēc neilga laika arī bailīgais to nedarīs.

Iepriekš minētie apstākļi nav visi, no kā zirgi varētu bīties, visu nav iespējams uzskaitīt. Par zirgu bailu mazināšanas rezultātiem esam atbildīgi mēs paši. Ja zirgs no kaut kā baidās, cilvēks parasti dzīvnieku mēģina nomierināt ar balsi un glāstiem, liekot saprast zirgam, ka bailes neeksistē. Zirgā cīnās bailes un ziņkāre. Ja svešais priekšmets vai būtne nekustas, uzvar ziņkāre. Aplama un rupja iejaukšanās zirga darbībā var mazināt tā darbaspējas, radīt asociācijas par neizprotamu iemeslu dēļ nodarītām sāpēm, tādējādi padarot zirgu aizdomīgu un pat ļaunu.

Vēstule redakcijai

Vai var noīrēt karieti?

Avīzei *Zirgu Pasts* jautā Gunita J. no Rīgas: - Vai Rīgā iespējams noīrēt karieti vai citu pajūgu veidu? Manam krustdēlam vasarā būs kāzas, un mēs vēlamies jaunajam pārim sagādāt pārsteigumu – vizināšanu zirgu pajūgā pa Vecrīgu.

Uz šo jautājumu lūdzām atbildēt z/s *Tīraīnes stallī* īpašnieci **Annu Stafecu**, kurai ir pieredze šādu pakalpojumu nodrošināšanā. Viņa paskaidro:

– Jā, tas ir iespējams. Piedāvājam interesentiem vizināšanu pajūgā vēlamajā vietā. Mūsu īpašumā ir četrvietīga, vaļēja vienjūga kariete, kā arī droška. Iespējams iznomāt arī 19. gadsimta sākuma slēgto, divvietīgo divjūga karieti. Ziemā iespējama vizināšana ar kamanām. Kāzās un citos pasākumos iespējams arī eskorts. Esam ar saviem zirgiem piedalījušies reklāmu un kinofilmu veidošanā (*Rīgas sargi*, *Irēnas bērni* u.c.), prezentācijās, pasākumos (kino filmas *Velna kalpi* 35. gadu jubilejā, Siguldas 800 gadadienas pasākumā). Papildus informācija pieejama mūsu mājas lapā www.spoorthorses.lv vai pa tālruni 29242878.

Braucamā zirga iemaukti

www.pajugubrauksana.com

Iemaukti galvenokārt kalpo tam, lai zirga mutē pareizajā vietā noturētu mutes dzelzi. Tie sastāv no vairākām daļām, katrai no tām ir savs nosaukums un uzdevumi.

Iemauktu daļas

a) Acu klapju siksnu un „spēlmaņa” sprādze – neliela pusovālas formas sprādze, kas piešūta pakauša siksnas vidū ar nolūku noturēt acu klapju siksnas un „spēlmani”.

b) Pakauša sikсна – parasti 3–3,5 cm plata. Pakauša sikсна jāliek tik tālu aiz ausīm, lai ļautu tām brīvi kustēties, tāpēc bieži tā veidota anatomiskā formā. Siksnas abi gali sadalīti divās daļās, pie kurām sprādzē vaigu un ganašu siksnas.

c) „Spēlmanis” (vācu val. *der Spieler*) – lielākoties ovālas vai karotes formas ādas gabals, kura uzdevums padarīt zirgu galvas no priekšpuses līdzīgas, ja zirgiem ir atšķirīgas pazīmes, vai nosegt kādu pazīmi (tas ir nozīmīgi tad, ja tiek veidots divjūgs). „Spēlmani” sprādzē pie iemauktu pakauša siksnas. Bieži uz tā ir dekoratīvi izšuvumi vai apkalumi.

d) Pieres sikсна – sikсна, kas apņem zirga pieri, un kuras galos ir cilpas, caur kurām ver pakauša siksnu. Uzdevums, kuru pilda pieres sikсна – nepieļaut pakauša siksnas noslīdēšanu uz leju. Tā nedrīkst būt par garu vai par īsu. Ja pieres sikсна ir par garu, tā neizskatās labi, taču, ja par īsu, – pārāk daudz uz priekšu tiek nobidīta pakauša sikсна, kas tādējādi traucē zirga ausīm. Bieži pieres siksnas tiek izgreznotas ar ķēdītēm.

e) Pieres siksnas ķēdīte – pieres siksnas rotājums. Ja izmanto ķēdīti, tai jābūt saskaņotai ar pārējo aizjūgu.

f) Rozetes – metāla rozetes, kas piestiprinātas pieres siksnas cilpu ārpusē. Senāk uz rozetēm izvietoja monogrammas, ģerboņus vai kroņus. Šodien jebkādas formas rozetes bez īpašas nozīmes kalpo kā iemauktu rota. Divjūgam paredzētajiem iemauktiem iekšpusē rozešu nav, turpretī vienjūgam paredzētajiem iemauktiem rozetes ir piestiprinātas pieres siksnas cilpu abās pusēs.

g) Acu klapju siksnas – nelielas dakšveida siksnas, kas piesprādzētas pie iemauktu pakauša siksnas un piešūtas pie abu acu klapju augšējiem stūriem. To uzdevums ir pareizā pozīcijā noturēt acu klapes, nepieļaut to izbīdīšanos uz āru

vai pārāk ciešu piekļaušanos zirga acīm. Acu klapju siksnas veidotas no viena ādas gabala, un tās ir plakanas, viegli padodas locīšanai.

h) Acu klapes – četrstūra formas ādas gabali, kas piešūti pie vaigu siksnām abās iemauktu pusēs. Klapju stūri var būt nedaudz vai ļoti noapaļoti – neatkarīgi no formas, tām jābūt saskaņotām ar aizjūga un pajūga kopējo stilu. Jāizmanto pietiekami lielas, četrstūra formas, uz āru izliektas acu klapes ar metāla ielikumu. Acu

klapēm jābūt tik stabilām, lai tās nespētu mainīt savu formu. Ja klape ir pareizi pielāgota, zirga acs apakšējā mala atrodas klapes vidū, t.i. acs zilīte atrodas klapes augšējā trešdaļā. Acu klapes jāieloka tā, lai netraucētu zirga skatu uz priekšu un īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai tās neskartu zirga skropstas. Nepareizi pielāgotas klapes rada diskomfortu, lieku nervozitāti, kas savukārt var izraisīt negadījumus. Klapju nozīme īpaši svarīga ir tad, ja jūdž divjūgu, kurā kāds no zirgiem kļūst nemierīgs, ja tiek izmantota pātaga, kā arī braucot pilsētas satiksmē ar jebkuru no pajūgu veidiem.

i) Vaigu siksnas – siksnas, kas iemauktu abās pusēs sprādzējamas pie pakauša siksnu priekšējām siksnām, taču vaigu siksnu otrā galā sprādzējams mutes dzelzis.

j) Purna sikсна – pilda divus svarīgus uzdevumus, taču bieži tai nepiešķir pietiekamu nozīmi. Pirmkārt, tā nodrošina, ka iemauktu vaigu siksnas atrodas tām paredzētajās vietās, un, otrkārt, fiksē mutes dzelža stāvokli zirga mutē. No šiem uzdevumiem atkarīga purna siksnas forma un atrašanās vieta uz zirga galvas. Pareizi veidotas purna siksnas vienā malā ir viena vieta vaigu siksnai, bet otrā malā trīs vietas, kur iespējams piesprādzēt vaigu siksnu. Šāds izkārtojums veidots, lai purna siksnu varētu pielāgot dažādu izmēru zirgu galvām. Attālums no zirga nāss augšpuses līdz purna siksnai ir aptuveni 8 cm. Purna siksnai jābūt tik brīvai, lai starp zirga purnu un siksnu varētu aizbāzt vienu pirkstu.

k) Ganašu sikсна – sikсна, kas savieno pakauša siksnas aizmugurējās siksnas zem zirga ganašiem. Tās uzdevums – nepieļaut iemauktu noslīdēšanu no zirga galvas. Šī nolūka pēc ganašu siksnu iespējams sprādzēt vairākās pozīcijās. Ganašu siksnai jābūt sprādzētai tā, lai netiktu traucēta zirga elpošana, parasti aptuveni tā, lai starp zirga galvu un siksnu varētu ieliekt roku.

Ražotāji šuj iemauktus dažādu izmēru zirgiem. Biežāk izmantotie iemauktu izmēri ir poniju (*Pony*), vidējiem zirgiem (*Cob*), lieliem zirgiem (*Full*) un ļoti lieliem zirgiem (*X Full*).

Parasti iemaukti tiek šūti tā, lai tos viena izmēra ietvaros varētu pārveidot un piemērot tieši konkrētajam zirgam, tāpēc izveidotas 3–5 dažādas sprādzējumu pozīcijas. Iemaukti, kas zirgam berž vai spiež, traucē vai pat rada mokas. Šādi lielā mērā tiek apdraudēta pajūga un braucēju drošība, jo zirgs kļūst nemierīgs un, sliktākajā gadījumā, var pat bēgt.

Lai pajūgs būtu stilistiski pareizi noformēts, visām iemauktu sprādzēm, neatkarīgi no to izmēra, jābūt vienādas formas un ražotām no viena un tā paša materiāla. Senāk par stilistiski pareizi izvēlētiem materiāliem līdzās sudraba platējuma materiālam uzskatīja tikai pulēta tērauda apkalumus, taču mūsdienās ir pieļaujama arī citu nerūsējošu metālu izmantošana.

Braucēju ērtībai zirglietu tirgotāji piedāvā iegādāties atsevišķi visas iemauktu daļas, ja nepieciešams kādu no tām mainīt.

(Izmantoti E. Oeses grāmatas *Zweispännig Fahren materiāli*)

Turpinājumā par mutes dzelžiem.

Kādam jābūt para-sporta zirgam

Darja Tihomirova

To, cik daudz jāšanas sportā ir atkarīgs no zirga, mēs visi zinām. Ļoti daudz. Sportista, kluba un pat valsts panākumi jāšanas sportā vienmēr saistīti ar to zirgu limeni. Un katrai disciplīnai ir savi kritēriji. Lielisks konkūra zirgs var nebūt tik veiksmīgs iejādē, un otrādi. Cik daudz un dažādās niansēs mēs vērtējam savus sporta partnerus: kustības, lēcieni, raksturs, izskats, veselība...

Šoreiz vērtēsim zirgus, kas vislabāk piemēroti paraolimpiskai iejādei. Arī šajā sporta disciplīnā ir savas nianse. Zirgam, protams, jābūt piemērotam konkrētajam jātniekam, tāpat kā citās disciplīnās. Diemžēl ne vienmēr tas dzīvē ir iespējams. Bet uz to jātiecas.

Jātniekam ērtas kustības varētu būt viens no pamatkritērijiem. Ņemot vērā, ka jātniekam var būt pat ļoti smagi kustību traucējumi, tas ir ļoti svarīgi, lai zirgs šos trūkumus spētu maksimāli kompensēt iejādes vingrinājumu izpildīšanas laikā. Nākamais svarīgākais kritērijs varētu būt tas, cik labi zirgs ir iejāts, cik lielā mērā tas ir piemērots iejādei. Ļoti bieži var sastapties ar viedokli, ka cilvēkam ar

Starts paraolimpiskajās spēlēs Honkongā.

invaliditāti galvenais, lai zirgs būtu mierīgs. Šis viedoklis rodas no neprasmes atšķirt paraolimpisko iejādi no reitterapijas, kas daudziem cilvēkiem nozīmē vienu un to pašu. Bet atcerēsimies, ka paraolimpiskā

iejāde ir sporta veids, kuram par pamatu tika ņemta klasiskā, mums visiem zināmā iejāde un par „para” to padara tikai sadalījums pa klasēm un vingrinājumu pielāgošana cilvēkiem ar atšķirīgu invaliditāti. Tātad arī zirgam ir jābūt iejādes novirzienā. Par trešo kritēriju varētu nosaukt zirga raksturu: saprotams, jo nosvērtāks, jo labāks.

Ir vēl dažas nianse, ko derētu ņemt vērā, runājot par paraolimpisko zirgu. Ar to noteikti jāstrādā iejādes trenerim. Sportists ar invaliditāti lielākoties nespēj trenēt zirgu pats. Viņš regulāri var trenēties, bet zirgs profesionāli jāuztur labā sportiskā formā.

Vēl viens svarīgs moments ir tas, ka zirgam mierīgi jāuztver jebkuri papildlīdzekļi, ko sportists pielieto treniņu vai sacensību laikā. Piemēram, sportists ar kāju amputāciju var lietot divus vai vienu steku, bet sportists ar roku amputāciju var vadīt zirgu, turot pavadu mutē, vai piesprādzējot pavadas pie kājām. Tam zirgs iepriekš jā sagatavo un jāparūpējas, lai palīg līdzekļi nesagādā tam nepatīkamas sajūtas.

Publicitātes foto

Iemidzināts ilgdzīvotājs Elmer Bandit

ASV nacionālais garo pārvājienu sacensību rekordists, 38 gadus vecais arābu šķirnes krustojuma šķirnes zirgs *Elmer Bandit* tika eitanazēts 14. februārī ganībās pie staļļa, kur tas nodzīvoja ilgus gadus *Misty River* jāšanas centrā, Misūri štātā. *Elmer* atrada ganībās, kad tas nespēja piecelties. Tas notika ļoti aukstā un vējinātā rīta stundā. Kad zirgu izdevās nogādāt vetrinārajā klīnikā, tas bija

sasniedzis tādu hipotermijas pakāpi, ka nācās pieņemt smago lēmumu par eitanāziju.

Kanzasas universitātē tika veikta šī neparasti ilgi dzīvojušā zirga sekcija, lai noskaidrotu organisma stāvokli. To veica Kanzasas valsts Diagnostiskās medicīnas departamenta zinātņu doktors Džeroms Nitfilds. Pirmais, ko viņš konstatēja, bija tas, ka nebija vērojamas pataloģijas, un ķermenī bija pietiekams tauku slānis, neskatoties uz to, ka mutē trūka lielākā daļa zobu. Zirga īpašnieki baroja to ar speciālām putrām, dodot barību bieži un tā nodrošinot organismam nepieciešamo kaloriju daudzumu.

Tā kā zirgam sagādāja grūtības piecelties, saimnieki gribēja zināt kāju locītavu un saišu stāvokli. Nitfilds ziņoja, ka locītavas un saites ir labā stāvoklī, vienīgi neliels skaits „iznēsājusies” kreisā ceļa locītava un varēja pamanīt nelielas artrīta pazīmes. Tomēr viņš bija pārsteigts par 38 gadus vecā zirga locītavu kopējo

stāvokli, kas bija labāks nekā parasti 15 gadus vecam zirgam. Arī zirga sirds bija normāla izmēra un izskata, bez pataloģijām. Plaušās bija redzamas dažas rētas, jo savā garajā dzīvē zirgam bija gadījies pārslimot pleirītu.

Vēl 2009. gada septembrī Elmers ar savu jātnieci Vuđu piedalījās sacensībās un sasniedza izturības pārvājienu garuma rekordu – 20 700 jūdzes (33 442 km). Savā 34 gadus garajā karjerā Elmers uzvarējis daudzās sacensībās, tajā skaitā nacionālajos čempionātos.

Piezīme. Garie pārvājienu ir sacensības Amerikā, kas radušās, lai saglabātu Amerikas iecelotāju darba un sadzīves tradīcijas, un nav tas pats, kas distanču jāšanas (*endurance*) sacensības, kurās uzvar tas, kurš atjāj pirmais. Šo sacensību galvenā atšķirība ir tā, ka garā distance jāveic noteiktā laikā un tajā sastopami dažādi šķēršļi.

Zirgi visās varavīksnes krāsās

Dace Millere

Vācu mākslinieks **Francs Marks** (1880-1916) nonāca mūsu redzeslokā jau iepriekšējā numurā, kad stāstījām par viņa līdzgaitnieku Vasiliju Kandinski, ar kuru kopā Minhenē viņi dibināja Jauno mākslinieku grupu, kuru pēc gandrīz divu gadu darbības 1911. gadā nosauca par *Zilo jātnieku*, tāpat kā pašu izdoto almanahu.

Ja Kandinska krājumā tiešām ir glezna ar šādu nosaukumu, tad Franca Marka darbos ir vai vesels „ganāmpulks” ar ziliem zirgiem, kuriem piepulcējas arī dzeltenī un sarkani, kā arī sapņojoši un ainavu izdaiļojoši. Krāsas ir košas un fascinējošas, taču māksliniekam ir arī ļoti daudz melnbaltu zīmējumu un grafiku ar zirgiem, kas apliecina viņa labo skolu. Bet viss kopā – patiesi lielu aizrautību ar zirgiem, kurus, kā redzams, iespējams parādīt tik ļoti atšķirīgi. Jā, bet visvairāk ir zilo zirgu – mazu un lielu, pa vienam un vairākiem kopā, jo šo krāsu jauno, intelektuālo mākslinieku kopa uzskatīja par mūžības un garīgas atbrīvotības krāsu.

Taču, neskatoties uz vispusīgu izglītību un varēšanu mākslas jomā, *Zilā jātnieka* kluba biedri par savu uzdevumu bija izvirzījuši protestu pret realismu, tāpēc drosmīgi mainīja telpas, apjoma un krāsu attiecības, uzskatot, ka tā iespējams labāk izteikt mākslinieka iekšējo pasauli. Daži mākslas vēsturnieki uzskata, ka tā bijusi nervoza vai pat slimīga trauksme, kurā ekspresionisma priekšteči centās izkropļotajam interpretējumam pievienot ļoti spilgtas krāsas, lai tā vēl vairāk akcentētu savus it kā atšķirīgos priekšstatus par mākslas būtību.

Franks dzimis Minhenē, profesionāla ainavista Vilhelma Marka ģimenē. Mācījies Minhenes Mākslas akadēmijā un divas reizes pabijis ilgāku laiku Parīzē, lai nopietni studētu franču postimpresionisma mākslu. Ar laiku viņš pats savukārt kļuva par vācu ekspresionisma simbolu, aizraujas ar abstrakcionismu un kubismu.

Marka labākā nobrieduša autora darbu daļa ir dzīvnieki dabiskā atmosfērā – brieži, zirgi, lapsas, kas salīdzinājumā ar cilvēkiem tiek rādīti kā augstākas, tīrākas būtnes. Tos redzam dabā, kustībā vai vienkārši kā pateicīgas krāsu spēli un ritmu atveidojošas figūras. Domājams, ka šādu darbu būtu vēl vairāk, un arī ar zirgiem, ja mākslinieks nebūtu traģiski gājis bojā pirmā pasaules kara laikā, piedaloties Verdenas operācijā, tikai 36 gadu vecumā.

Sarkans un zils zirgs. 1912.

Zilais zirgs. 1911.

Zilo zirgu sapnis. 1913.

Sprīņojoši kumeli. 1909.

Zilais zirdziņš. 1912.

Latviešu tautas teikas

Kā zirgs pazaudēja savas vaļas dienas

Agrāk vēršam bija jāz dara visi zirga darbi. Zirgs turpretim dzīvoja, kā tagad vēršis dzīvo. Reiz zirgs ganījās upmalā un vēršis, kā no arkla palaists, arī turpat ēda. Pienāk Dievs un grib tikt pāri pār upi. Kad no tilta nebija un nekā nevarēja tikt pāri upi, tad Dievs lūdza zirgu, lai šis pārnēsot. Zirgs atbildēja, ka šim neesot vaļas, esot jāēd un tādēļ nenesīšot. Vēršis, redzēdams, ka zirgs Dievu pār upi nenesa, piedāvājās no laba prāta, ka gribot Dievu pār upi pārnēsot. Dievs uzkāpa vēršam mugurā, un vēršis to pārnēsa, ka ne ūdens pilīte netika pie Dieva drēbēm. Otrā malā Dievs sacīja: par to, ka zirgs ar nevaļu aizbīdinājies un nenesis šā pār upi, lai nu zirgs tūliņ vērša vietā strādādot un lai vēršis baudot tā kunga dienas, kuras zirgs nepratis paturēt. Zirgs, to dzirdēdams, tikai pasmējās vien un sacīja, lai Dievs spriežot, kā gribēdams – kā šim vaļa bijusi, tā būšot, jo ko tad gan šis pa to laiku darīšot, kamēr saimnieks sienu pļaušot, ja ne savā vaļā dzīvošot. Dievs sacīja: „Tādēļ, ka tu tik negodīgi pret pašu Dievu izturies, tu nebūsi bez darba ir siena laikā: pa to laiku tev jākļanās!” Tātad zirgs pats sev bija izprasījis darbu no Dieva. Par to, ka zirgs ar ēšanu aizbīdinājās, Dievs sacīja: „Kad tu sakies tagad neesot paēdis, tad turpmāk tu ēdams nepieēdīsi!” Tādēļ vēl šo baltu dienu, lai zirgs

diezin kā paēdis, bet, tiklīdz ko viņu ņemsi cieti vai jūgsi iekšā, viņš tūlīt kramstās pēc ēdiena. No tā laika zirgam visa grūtība jānes, bet vēršis dzīvo barodamies. No tā laika arī visi zirgi siena laikā, ar spindzelēm, gnīdlaižām kaudamies, klanās, kā to Dievs bijī novēlējis.

LPT XIII, 51, 11. Pier. ap 1893

Zirgs ēdis upmalā. Piegājis Dievs – lai pārnēsot šo pār: „Es esmu vecs. Man grūti ir.” Zirgs papurinājis galvu: „Nē, man jāēd.” – „Ēd, ēd tad visu mūžu, lai tu nekad nebūtu paēdis!” Un tā tas ir. Izaiž viņu no stalli un tūlīt deguns gar zemi.

1960, 1364, Bille Kļaviņa Talsu Rojā, 92.g.v. pier. R. Tavare 1962

Veci ļaudis stāsta: vecos laikos, kad vēl nebijis nekādu mašīnu, arī zirgiem, sevišķi siena laikā, nebijis nekā, ko darīt. Tāpēc viens zirgs aizgājis pie Dieva sūdzēties par garlaicību un prasījis darbu. Dievs, dzirdēdams šādu runu, nevarējis saprast, kā zirgam varot būt garlaicīgi, jo viņš taču, darbu izdalīdams, zirgam devis visvairāk un visgrūtāko darbu. Bet zirgs lūdzies vēl. Dievs sacījis, kad jau isti gribot, tad lai siena laikā klanoties. Tāpēc arī tagad zirgi siena laikā klanoties.

935, 3716, Madonas Lubānā pier. D. Meiere

Daces Štrausas foto

Zirgs un ēzelis

Rainis

*Jo vairāk mugura cieš,
Jo biežāk to pātaga griež;
Bet zirgu, kurš sper pretī,
Sīt reti.*

Jūrnieka kreklis

Kumeliņš, baltkājītis, sprinģoja pa ganību atālu. Cēlā gaitā viņam garām pagāja zebra. Kumeliņš, ko kājas nes, skrēja uz mājām.

– Māmiņ, kāpēc tam zirdziņam ir striņpains kreklis? – viņš aizelsies jautāja.

– Droši vien tāpēc, ka viņš ir jūrnieks, – ķēve kumeliņam atbildēja. – Ej nu vien, mīļumiņ, drusku pagānies.

Tāču kumeliņš ne no šā, ne no tā iespītējās.

– Kamēr tu mani neaizsūtīsi uz jūrskolu, – viņš sacīja, – es neņemšu mutē pat zāles kumšķīti.

Viktors Prohins, *Stāsti* (Rīga, *Liesma*, 1989)

Daces Štrausas foto

Teicēji par zirgiem

- * Kad vecā mēnesī zirgus kaļ, tad naglas aug, kad jaunā – tad ne. (V. Loze, Drusti; 35026)
- * Zirgs jākaļ vecā mēnesī, lai pakavi ātri nediltu. (A. Dragone, Palsmane; 35028)
- * Vecā mēnesī jākaļ zirgi, tad pakavas tik drīzi nenokrīt. (Z. Kozenkrainuse, Ainaži; 35029)
- * Kad jaunu zirgu pirmo reizi ved pie kalēja, tad jādod cimdu pāra, lai zirgs mierīgi ļaujas kalt. (E. Jēpe, Palsmane; 35030)
- * Kad jaunu zirgu pirmoreiz apkala, tad kalējam bija jādod cimdu pāris. (H. Skujiņš, Smiltene; 35031)

- * Kad pirmo reizi iet art, tad vagas galā jāieliek ola, lai tai gadā turētos brangi zirgi. (Z. Lancmanis, Lejasciems; 35032)
- * Lai braucot uz ceļa nelaime negadītos, tad pirms sēžas iekšā važās, jāaizmet zirgam ar pātagas kātu trīs krusti priekšā un jāteic: „Dievs augstais, stāv tu klāt!” (B. Blumbachs, Lībagi; 35033)
- * Lai ceļā kāds neieburtu zirgu, tad braucot no mājām, krusteniski ar pātagu jāiešauj zirgam pa muguru. (V. Miķelāns, Dunava; 35034)

Ērzeļu licencēšana Dānijā

Dace Štrausa

Marta vidū Dānijā risinās tradicionālais šovs, kura laikā notiek jauno ērzeļu licencēšana un citi ar zirgaudzēšanu saistīti pasākumi. Pēc 54 jauno ērzeļu novērtēšanas uz cieta pamata un brīvajā lecieņā tika atlasīti 20 labākie fināla vērtēšanai. No tiem par prēmētiem dāņu licencēšanas komisija izvēlējās septiņus jaunos ērzelus – četrus iejādes un trīs konkūra novirziena.

Iejādes ērzeļu ringā uzvarēja Holandē dzimušais ļoti dižciltīgais melnais *Soreldo*, kam piemīt arī spēcīgas un elegantas gaitas. Par čempionu no konkūra ērzeļu vidus komisija atzina Dānijā audzēto *Heart-Throb BS*, kas uzrādīja labu lecienu un vēlmi uzstāties. Ērzeļa izcelsmē ir krieta daļa angļu pilnasiņu gēnu.

Iejādes ērzeļi:

- *Soreldo* no *Sorento/Ronaldo*

Īpašnieks: Stovrings Hingstedepots

- *Bøgegårdens Boney M* no *Belissimo M/Worldly*

Īpašnieks: Stina un Jorgens Šmiti, *Bolderslev*

- *Dexter Stensvang* no *Blue Hors Don Schufro/Blue Hors Cavan Premium*

Īpašnieks: Blue Hors ApS

Don Romantic, kura īpašnieks ir Andreass Helgstrands.

- *Rausing* no *Rock Forever/Dimension*

Īpašnieks: Andreass Helgstrands

Konkūra ērzeļi:

- *Casilius* no *Casall/Cambridge Champion*

Īpašnieks: Schou & Skouboe

- *Heart-Throb BS* no *Heartbeat/Barnaul xx Premium*

Īpašnieks: Stalds Kajus un Aleksanders Munčs-Kristiansens

- *Heart-Ache BS* no *Heartbeat/Candillo Premium*

Īpašnieks: Stalds Kajus

Blue Hors Don Romantic.

Soreldo no *Sorento/Ronaldo*.

Audzēšanas komitejas runasvīrs Pols Graugārds, prezentējot 2010 Gada ērzli – 11 gadus veco *Blue Hors Don Romantic* no *Blue Hors Don Schufro/Blue Hors Romancier/Mago xx*, ko izaudzējis Jenss Āge Būls un kas pieder Šelda Kirka Kristiansena *Blue Hors Aps.*, teica: “Ērzelim jau ir tik liela ietekme, ka šķiet, ka tas darbojies jau sen. Viņš ir tas, kas iezīmējis dāņu zirgaudzēšanu pasaules kartē un ir pirmais Dāņu siltasiņu šķirnes ērzelis, kura darbības lauks ir visa Eiropa.”

Tumši rudais ērzelis bija dzimis, lai uzvarētu. 1999. gadā tas kļuva par Gada kumeļu un tika pārdots izsolē par rekordcenu. Trīs gadu vecumā *Don Romantic* uzvarēja ērzeļu testā, saņemot maksimālo punktu skaitu par jājamību un lēkšiem. Nākamajā gadā tas kļuva par neapšaubamu licencēšanas čempionu un tiek apbalvots ar Dāņu siltasiņu audzētāju biedrības zelta medaļu. Pēc tam sekoja uzvara dāņu jaunzirgu iejādes čempionātā četrgadīgiem zirgiem. Ar to šī ērzeļa sporta karjera, diemžēl, beizās, jo gūtais savainojums bija ļoti nopietns.

Blue Hors Don Romantic ir 14 licencēti pēcnācēji un trīs ķēves apbalvotas ar Dāņu siltasiņu audzētāju biedrības zelta medaļām.

Zirgu Pasts

Abonēt ir lētāk nekā pirkt!

Abonē internetā www.pasts.lv
sadaļā e-abonēšana, **abonementa noformēšana – bez maksas!**

Zirgu Pastu MAIJAM abonē pasta interneta vidē līdz 15. aprīlim.

Pasta nodaļās, pie pastnieka, pa tālruni 67008001 līdz 11. aprīlim.

Šobrīd celt ir izdevīgāk nekā jebkad līdz šim !

Vēlamies Jūs informēt, ka dzelzs cena sasniegusi zemāko līmeni kopš ilgiem laikiem. Dzelzs cenas indekss tika pazemināts līdz 530 eiro un tiek aktualizēts un uzrādīts mūsu mājas lapā: www.elf-hallen.de.

Jums būtu izdevīgi sākt plānot un rezervēt Jūs interesējošās manēžas un staļļu risinājumu izmaksas tieši šobrīd!

Konkrētu prognozi šim, kā arī nākamajam gadam mēs diemžēl nevaram sniegt.

Dzelzs ražotnes draud pacelt dzelzs cenas sakarā ar noieta samazināšanos. Pirmās pazīmes jau manāmas, tirgus sāk stabilizēties, un palēnām

Hallen- und Maschinenbau

cenās sāks augt. Atsaucoties uz mūsu piegādātāju izteikumiem, pēc šī gada otrā ceturkšņa ir gaidāms cenu pieaugums.

Izmantojiet pašreizējo cenu stāvokli un pasūtiet Jūsu angāru jau tagad!

Negaidiet ilgāk un nodrošiniet Jums izdevīgāko piedāvājumu tagad, pirms nav par vēlu!

Iepazīstieties ar mūsu aktuālo piedāvājuma klāstu,

apmeklējot mūsu stendu:

Izstādē *Pavasaris 2010* Rāmavā no 8. līdz 11. aprīlim!

Jānis Evelons labprāt sastādīs Jums interesējošā angāra piedāvājumu.

Priecāsimies par Jūsu apmeklējumu Izstāžu centrā *Rāmava*.

Ar cieņu:

E.L.F. Hallen- und Maschinenbau GmbH

Latvijas Jātnieku federācija

LJF

uzņem jaunus audzēkņus mācību un sporta nodarbību grupās jāšanas sportā.

Piedāvājam arī izjādes apvidū un treniņu laukumā.

Sporta centrs **Kleisti** iznomā boksus personīgo zirgu turēšanai.

Sīkāka informācija – **Tatjana Sadovina** (mob. tālr. 26569349).

jauniauto.lv
jauni un mazlietoti auto ar garantiju

Latvijas pajūgu braukšanas portāls
www.pajugubrauksana.com

Kristāltrauslais brīvības zirgs

Dace Millere

Iepriekšējā *Zirgu Pasta* numurā publicējām Krista Zariņa darba *Atslēgas uz brīvību* fotogrāfiju no Jelgavas XII Starptautiskā ledus skulptūru festivāla. Skulptūras devīze: Zirgs vienmēr ir bijis brīvības simbols, to sapratuši *Ferrari* un *Mustang*...

Krists Zariņš ir 36 gadus vecs mākslinieks, kurš tagad kopā ar savu domubiedru un brālēnu Uldi Zariņu izveidojis uzņēmumu, kas nodarbosies ar ledus un smilšu skulptūru pasākumu organizēšanu. Viņi strādājoņi profesionāli, darot to ar pilnu spēku un īpaši neeksperimentējot, jo uzdevums ir skaidrs. Viņam pašam šis bija otrais ledus festivāls, pirmajā veidotas divas skulptūras, kas palikušas skatītāju atmiņā – *Mīlas vēsture* un *cūciņa ar sivēniem*.

Pats sākums, iepazīstoties ar mākslu, bijis, stājoties Lietišķās mākslas vidusskolā, taču tad tēlniecība nav patikusi. Lielāku saprašanu par to devis gadu ilgs mācekļa darbs pie tēlnieka Jāņa Bārdas. Šis posms pavēris pavisam citu skatu uz tēlniecību kā biznesa veidu, sevis izteikšanu un attieksmi pret formu. To, ko citi daudzus gadus mācījušies augstskolā, izdevies apjēgt īsā laika sprīdī.

Jaunais mākslinieks izmēģinājis savas prasmes uzņēmējdarbībā, un tikai nesen sapratis to, ka tomēr tēlniecība ir tā, ar ko viņš vēlas nodarboties no visas sirds.

Kāpēc šajā ledus festivālā zirgs? Kristis Zariņš saka, ka labi apzinājies, – žūrijas augstāko vērtējumu tas neizpelnīsies, taču

Foto no Krista Zariņa arhīva

Krists Zariņš (no labās), veidojot skulptūru Jelgavas ledus festivālā.

tikpat skaidri sapratis pēc iepriekšējā gada pieredzes, ko vēlas redzēt skatītājs.

– Līdz šim nebiju veidojis zirgu figūras, – saka Kristis Zariņš. – Mēģināju to lielveikala *Alfa* pasākumā, bet neizdevās. Tāpēc domāju, ka tas jādara vēlreiz. Tā bija pārkāpšana sev pašam, savai varēšanai un nevarēšanai. Tagad sapratu, ka esmu izpētījis zirga ķermeņa formas, un varu to veidot. Saskarsme ar zirgiem? Pāris reizes esmu izjājis, un nekā vairāk, bet sapratis esmu to, ka tas ir dzīvnieks, kurš, šķiet, tūlīt sāks runāt. Ir interesanti ar tādu pabūt kopā.

Daces Strausas foto

Krista Zariņa ledus skulptūra Atslēgas uz brīvību Jelgavas ledus festivālā.

Foto no Krista Zariņa arhīva

Foto no Krista Zariņa arhīva

Foto no Krista Zariņa arhīva

REKLĀMAS IZCENOJUMI ZIRGU PASTĀ

Vienīgais specializētais zirgkopības laikraksts latviešu valodā, iznāk vienu reizi mēnesī. „Zirgu Pasts” ir laikraksts katram Latvijas iedzīvotājam, kas vēlas zināt vairāk par to, kas un kā notiek zirgkopības nozarē un jāšanas sportā. Latvijas un ārzemju ziņas par zirgkopības jautājumiem zirgkopjiem, sportistiem, hobijs jātniekiem un zirgumīļiem. Katrā numurā: plakāts - sacensību kalendārs.

2.vāks

210 x 297 mm
(300 LVL + PVN)

1/2

210 x 148 mm
(180 LVL + PVN)

3.vāks

210 x 297 mm
(300 LVL + PVN)

1/2

210 x 148 mm
(180 LVL + PVN)

4.vāks

210 x 297 mm
(360 LVL + PVN)

1/2

210 x 148 mm
(200 LVL + PVN)

1 lappuse

187 x 264 mm
(200 LVL + PVN)

½ lappuse

(vertikāli)
94 x 264 mm
(120 LVL + PVN)1/2 lappuse
(horizontāli)187 x 132 mm
(120 LVL + PVN)1/3 lappuse
(vertikāli)62 x 264 mm
(80 LVL + PVN)1/3 lappuse
(horizontāli)187 x 88 mm
(80 LVL + PVN)1/4 lappuse
(horizontāli)96 x 32 mm
(52 LVL + PVN)

Nestandarta
reklāma
0,41 LVL/cm² + PVN

Līdz 91x50 mm vizītkartes formāta reklāma/dažādi 20 LVL

**Zirgu fotogrāfijas
un individuālas fotosesijas**

Dace Štrausa – tālr.: 26258326
Māris Millers – tālr.: 29209802

Līdz 60x35mm zirga pārdošanas sludinājums
3 LVL + PVN

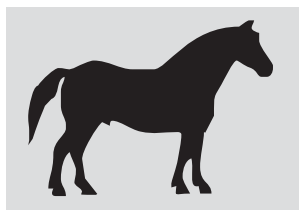
ATLAIDES par atkārtojumu

2 reizes – atlaide 5%

3 reizes – atlaide 10%

4 reizes – atlaide 15%

5 reizes un vairāk – atlaides 20 %

Izmantošanas veidi:

☐ Iejāde
☐ Konkurs

☐ Hobijs
☐ Vaisla

☐ Draivings
☐ Rikšošana

Cena: xxxx

Kontaktinformācija: xxxxxxxx

Vārds: Xxxxxx

Šķirne: Takšenes

Dz. gads: 2002. g.

Augums: 164 cm

☐ Ērzelis ☐ Kēve ☐ Kastrāts

Tēvs: Xxxxxxx

Mātes tēvs Xxxxxxx

Tehniskie maketa iesniegšanas noteikumi

Reklāmas pieņem eps, tiff un ai formātos, maketu izšķirtspējai jābūt ne mazāk kā 300 dpi. Gatavām reklāmām jābūt līdzī paraugs jpg formātā. 3 mm apgriešanas mala.

Sludinājumus sūtīt uz e-pastu:
info@zirgupasts.lv

• Firmas banneru reklāma 6-15cm² no 3,50 LVL+PVN

E·L·F

TĒRAUDA ANGĀRI

Ilggadīgi, daudzpusīgi, multifunkcionāli

- . Sertificēti
- . Ātra montāža
- . Brīvi nesoši
- . Ražots Vācijā

Speciāli piemēroti jāšanas sportam!

- .Stalli
- .Manēžas
- .Kompleksi risinājumi

Būsim pagodināti Jūs satikt mūsu stendā,
izstādē "PAVASARIS 2010" Rāmavā
no 8.līdz 11.aprīlim!

Kontakti: Jānis Evelons Tel. 00371 20314148,
e-pasts janis.evelons@elf-hallen.de